Республиканский информационный педагогический научно-методический журнал

№5(78) (2026 ж. Мамыр/Май 2026 г.)

ÚZDIK TÁRBIESHI

Республикалық ақпараттық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журналы

Тәрбиешінің мейірімі — баланың балабақшаға бейімделуінің алғашқы көпірі.

"Жетісу облысы білім басқармасының
Талдықорған қаласы бойынша білім бөлімі"
мемлекеттік мекемесінің
"№15 "Айгөлек" бөбекжай-бақшасы" мемлекеттік
коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Республиканский информационный педагогический научно-методический журнал

ÚZDIK TÁRBIESHI

Республикалық ақпараттық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журналы

«ÚZDIK TÁRBIESHI» республикалық ақпараттық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журналының №5(78) (2026 ж. Мамыр) шығарылымы.
Выпуск №5(78) (Май 2026 г.) республиканского информационного педагогического научно-методического журнала «ÚZDIK TÁRBIESHI».

ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒЫТЫ: оқу-әдістемелік ізденістер, ғылыми-тәжірибелік материалдар, инновациялық педагогика және цифрлық технологиялар, тәрбие мен оқытудағы үлгілік құндылықтар, тәрбиеші шеберлігі мен кәсіби даму, психологиялық-педагогикалық қолдау, ақпараттық-сараптамалық материалдар бойынша материалдар жариялау.
ТЕМАТИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ: публикация материалов по учебно-методическим изысканиям, научно-практическим материалам, инновационной педагогике и цифровым технологиям, национальным ценностям в воспитании и обучении, профессиональному развитию и мастерству воспитателя, психолого-педагогическому сопровождению, информационно-экспертным материалам.

«ÚZDIK TÁRBIESHI» Республикалық ақпараттық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журналы Астана қаласында Қазақстан Республикасының Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің Ақпарат комитеті 2023 жылғы 12 маусымдағы Мерзімді баспасөз басылымын, ақпараттық агенттікті және желілік басылымды есепке қоюы туралы куәлігі № KZ92VPY00071802 берілген.
Таралу аумағы: Қазақстан аумағында.
«ÚZDIK TÁRBIESHI» журналы айына 4 рет жарық көреді.

Республиканский информационный педагогический научно-методический журнал «ÚZDIK TÁRBIESHI» в городе Астана комитетом информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан выдано свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания, информационного агентства и сетевого издания от 12.06.2023 года № KZ92VPY00071802.
Территория распространения: На территории Казахстана.
Журнал "ÚZDIK TÁRBIESHI" выходит 4 раз в месяц.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
Бас редактор:/Главный редактор: Баянды Ерлан
Дүйсенбекова Б.Н. – биология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Қарағанды медицина университеті
Дүзбаева Н.М. – биология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті
Каскарбаева Б.Б. – педагог-шебер
Қасқабаева Ф.С. – педагог-шебер
Есенова Ш.Б. – педагог-зерттеуші
Иманбек Ә.О. – жаратылыстану ғылымдарының магистрі
Алшынов А.Ә. – жаратылыстану ғылымдарының магистрі
Корректор / корректор: Кәкіш Мерей Ертайқызы
Жауапты хатшы / ответственный секретарь: Есбергенов Айдын Ардақұлы

«ÚZDIK TÁRBIESHI» ақпараттық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журналының авторларға арналған ережелерімен QR-кодты сканерлеу арқылы таныса аласыз.
С правилами для авторов информационного педагогического научно-методического журнала «ÚZDIK TÁRBIESHI» вы можете ознакомиться, отсканировав QR-код.

Мазмұны / Содержание

Жакеева А.М. Тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығының тиімді жолдары.....4
Амантаевна А.А. «Ойын - баланың жан серігі» 8
Садыкова Г.Т. «Математикалық ойындар» 10
Қабдолова З.Т. «10-көлеміндегі заттарды санмен салыстыру».....13
Рузаева Э.У. «Архиолоктар» 15
Берикова Ж.С. «Бағдаршам» 16
Нурахунова С.М. «Үй жануарларының пайдасы» 18
Елубаев Е.Н. Балабақшадағы музыка оқу қызметінде заманауи педагогикалық әдістерді тиімді пайдалану 21
Мусина А.У. «Балабақшадағы би әлемі» 23
Арапова Ж.У. Балабақшада ұлттық құндылықтарды музыка арқылы дәріптеу ...27
Жеребаева Ш.Б. С дыбысын машықтандыру 29
Секенова Р.Б. «Орман алыбы — қонжық».....32
Ержанова М.А. «Үйшік ертегісі» 33
Адиева С.Т. Мамандықтың бәрі жақсы 35
Абаева Г.С. Қызықты математика 37
Ракишева Б.Р. Біз не үйрендік, не білдік?.....41
Арғынбаева Б. Ұлттық аспап домбыра сөйлейді 44
Молжигитова Б.Т. «Қызықты қалаға саяхат» 47
Манибекова А.С. Мектеп жасына дейінгі балаларды қоршаған әлемге құрметпен қарауға тәрбиелеу.....49
Баянова Г.Б. «Ғажайып математика әлеміне саяхат» 50
Базарханова Ш. Ақпараттық – коммуникативтік технологияны балабақшада қолдану 52
Балабекова Н.Д. Цифрлық технологияларды мектепке дейінгі білім беруде қолдану 54
Ділдабекова П.А. Мектепке дейінгі ұйымдағы заманауи тәрбие әдістері 58
Еспанова А.О. Балаларға еңбекқорлық пен адалдық қасиеттерін дамыту жолдары.....61
Мукышова А.Т. Балабақшадағы ұлттық құндылықтарды қалыптастыру 64
Канабекова А.К. «Ұлттық құндылықтар арқылы, адал азамат қалыптастыру»....67
Есенова А.С. Ойын арқылы балалардың танымдық қабілетін дамыту 71
Умбетжанова Д.Р. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамыту әдістері.....75

Жакеева Алма Маратхановна
Меңгеруші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

ТӘРБИЕШІ МЕН АТА-АНА ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫНЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

Аннотация. Бұл мақалада мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығының маңызы, оның бала тұлғасының үйлесімді дамуына әсері және серіктестікті ұйымдастырудың тиімді жолдары қарастырылады. Қазіргі қоғамдағы әлеуметтік өзгерістер, цифрлық технологиялардың дамуы және отбасы институтындағы жаңа үрдістер мектепке дейінгі ұйымдардың ата-аналармен жұмыс жүргізу формаларын жаңартуды талап етеді. Тәрбиеші мен ата-ана арасындағы өзара түсіністік пен сенімге негізделген қарым-қатынас баланың психологиялық жайлылығын қамтамасыз етіп қана қоймай, оның танымдық белсенділігін, әлеуметтік дағдыларын және адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға ықпал етеді. Мақалада ынтымақтастықтың мазмұны мен бағыттары талданып, ата-аналарды білім беру үдерісіне тартудың заманауи тетіктері сипатталады. Сонымен бірге отбасы мен балабақша арасындағы серіктестікті жетілдірудің педагогикалық шарттары мен басқарушылық аспектілері ғылыми тұрғыдан негізделеді.

Кілт сөздер: мектепке дейінгі тәрбие, ата-ана, тәрбиеші, ынтымақтастық, серіктестік, отбасы тәрбиесі, балабақша, педагогикалық қарым-қатынас, бала дамуы, білім беру ортасы.

Қазіргі кезеңде білім беру жүйесінің алдында тұрған маңызды міндеттердің бірі – бала тәрбиесіне жауапты негізгі әлеуметтік институттардың өзара ықпалдастығын қамтамасыз ету. Баланың тұлғалық қалыптасуы тек білім беру ұйымының немесе отбасының жеке ықпалымен жүзеге аспайды. Оның дүниетанымы, мінез-құлқы, әлеуметтік бейімделуі және құндылықтық бағдарлары көптеген факторлардың әсерімен қалыптасады. Осындай факторлардың ішінде отбасы мен мектепке дейінгі ұйым арасындағы байланыс ерекше орын алады. Өйткені бала өмірінің алғашқы кезеңінде оның қоршаған орта туралы түсініктері мен әлеуметтік тәжірибесі ең алдымен ата-анасы мен тәрбиешісі арқылы қалыптасады. Егер осы екі тараптың мақсаттары мен ұстанымдары өзара үйлесім тауып жатса, тәрбиелік ықпалдың тиімділігі артады. Керісінше жағдайда бала қарама-қайшы талаптар мен көзқарастардың ортасында қалып, тәрбиелік ықпалдың нәтижелілігі төмендеуі мүмкін. Сондықтан қазіргі мектепке дейінгі ұйым қызметінің маңызды бағыттарының бірі тәрбиеші мен ата-ана арасындағы серіктестік қатынастарды қалыптастыру болып табылады. Бұл бағыт кездейсоқ таңдалған міндет емес. Ол білім беру саласындағы халықаралық тәжірибелермен, педагогикалық зерттеулердің нәтижелерімен және қоғам сұранысымен негізделеді. Баланың толыққанды дамуы үшін отбасы мен білім беру ұйымының өзара әрекеті жүйелі, мақсатты және үздіксіз сипатқа ие болуы қажет. Осындай жағдайда ғана балаға бағытталған бірыңғай тәрбиелік кеңістік қалыптасады.

Тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығының өзектілігі қазіргі әлеуметтік жағдайда бұрынғыдан да арта түсті. Қоғамдағы ақпараттық кеңістіктің кеңеюі, ата-аналардың еңбекпен қамтылу деңгейінің жоғарылауы, отбасылық қарым-қатынастар құрылымының өзгеруі және бала тәрбиесіне қатысты көзқарастардың алуан түрлі болуы мектепке дейінгі ұйымдардың қызметіне жаңа талаптар қойып отыр. Бүгінгі ата-ана бұрынғыдай тек бақылаушы немесе сырттай қатысушы рөлінде қалғысы келмейді. Ол баласының даму үдерісіне белсенді араласуға, қабылданатын шешімдерге қатысуға және тәрбие жұмысының нәтижелері туралы толық ақпарат алуға ұмтылады. Мұндай жағдайда балабақша әкімшілігі мен педагогтері ата-аналарды білім беру үдерісінің тең құқылы серіктесі ретінде қабылдауы қажет. Серіктестік қағидаты өзара құрметке, сенімге және жауапкершілікке негізделеді. Егер ата-ана өзінің

пікірінің ескерілетінін және ұсыныстарының маңызға ие екенін сезінсе, оның ұйым жұмысына деген қызығушылығы артады. Өз кезегінде тәрбиеші ата-ананың қолдауын сезінген кезде баламен жүргізілетін жұмыстың нәтижелілігі жоғарылайды. Осылайша өзара әрекеттестік тек ақпарат алмасу деңгейінде ғана емес, ортақ мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған бірлескен қызмет түрінде жүзеге асады.

Мектепке дейінгі ұйымдағы тиімді серіктестіктің негізі сенімді қарым-қатынас болып табылады. Сенім бір күнде қалыптаспайды. Ол ұзақ уақыт бойы жүйелі жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде пайда болады. Көп жағдайда ата-ананың балабақшаға деген көзқарасы алғашқы кездесулерден басталады. Сондықтан тәрбиеші мен ұйым басшылығы ата-аналарды қарсы алу мәдениетіне ерекше назар аударуы қажет. Ата-ананың сұрақтарына уақытылы жауап беру, оның алаңдаушылығын түсіністікпен қабылдау, баланың жетістіктері мен қиындықтары туралы шынайы ақпарат беру сенім қалыптастырудың маңызды алғышарттары болып саналады. Педагогикалық тәжірибе көрсеткендей, ата-анамен тек мәселе туындаған кезде ғана байланыс орнату оң нәтиже бермейді. Керісінше, баланың жетістіктерін тұрақты түрде хабарлап отыру ата-ананың педагогке деген құрметін арттырады. Мұндай жағдайда қарым-қатынас бақылау немесе сын айту сипатынан шығып, өзара қолдау көрсету деңгейіне көтеріледі. Сенімді байланыс қалыптасқан кезде ата-ана баласының ерекшеліктері туралы ашық ақпарат береді, ал тәрбиеші осы мәліметтерді тәрбие жұмысын дараландыру мақсатында тиімді пайдалана алады. Нәтижесінде баланың қажеттіліктеріне сәйкес келетін қолайлы білім беру ортасы қалыптасады.

Ата-аналарды балабақша өміріне тартудың тиімді жолдарының бірі – оларды түрлі тәрбиелік және білім беру жобаларына қатыстыру. Дәстүрлі ата-аналар жиналыстары белгілі бір ақпараттық міндеттерді орындағанымен, қазіргі жағдайда олардың мазмұнын жаңарту қажеттілігі туындап отыр. Қазіргі ата-аналар интерактивті қарым-қатынас формаларына көбірек қызығушылық танытады. Осы себепті шеберлік сабақтары, отбасылық шығармашылық жобалар, пікірталас алаңдары, тренингтер және бірлескен мерекелік іс-шаралар кеңінен қолданылуы тиіс. Мұндай жұмыстар ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттырып қана қоймай, олардың баламен эмоционалдық байланысын нығайтады. Әсіресе ортақ мақсатқа бағытталған жобалар отбасы мүшелерінің бірлескен әрекетіне мүмкіндік береді. Баланың өз ата-анасымен бірге белгілі бір тапсырманы орындауы оның өзін бағалау деңгейіне жағымды әсер етеді. Сонымен қатар ата-аналар балабақшадағы білім беру технологияларымен танысып, педагогикалық әдістердің мәнін тереңірек түсінеді. Бұл өз кезегінде отбасы мен балабақша талаптарының үйлесуіне ықпал етеді. Бірлескен жобалар арқылы қалыптасқан тәжірибе тәрбиелік ықпалдың тұтастығын қамтамасыз ететін маңызды құрал ретінде қарастырылады.

Тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығының тиімділігін арттыруда педагогикалық ағартушылық жұмыстың орны ерекше. Көптеген ата-аналар өз балаларын шынайы жақсы көргенімен, олардың жас және психологиялық ерекшеліктері туралы білімдері әрдайым жеткілікті бола бермейді. Кейде тәрбиедегі қателіктер ата-ананың немқұрайлылығынан емес, қажетті педагогикалық ақпараттың жетіспеуінен туындайды. Осыған байланысты мектепке дейінгі ұйым ата-аналарға арналған кеңес беру жұмыстарын жүйелі ұйымдастыруы қажет. Педагогикалық консультациялар, психологиялық семинарлар, тәжірибе алмасу алаңдары және ашық есік күндері ата-аналардың тәрбие мәселелеріне қатысты білімдерін толықтыруға мүмкіндік береді. Мұндай іс-шаралар барысында ата-аналар баланың жас ерекшеліктеріне сәйкес даму заңдылықтарын түсінеді, мінез-құлықтағы өзгерістердің себептерін анықтайды және оларды түзетудің тиімді жолдарымен танысады. Ең бастысы, педагогикалық ағартушылық жұмыстың мақсаты ата-ананы сынау немесе оның кемшіліктерін көрсету емес, керісінше оған кәсіби қолдау көрсету болып табылады. Өз кезегінде ата-аналар да тәрбиеші еңбегінің күрделілігін түсініп, оның кәсіби қызметіне құрметпен қарай бастайды. Осындай өзара түсіністік қалыптасқан кезде тәрбиелік ықпалдың нәтижелілігі артады. Баланың дамуына қатысты мәселелер ортақ жауапкершілік негізінде шешіліп, әрбір тарап өз міндетін саналы түрде орындайды. Сондықтан педагогикалық ағартушылық қызметті балабақша

жұмысының қосымша бағыты емес, негізгі стратегиялық міндеттерінің бірі ретінде қарастыру қажет.

Цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы тәрбиеші мен ата-ана арасындағы өзара әрекеттестіктің жаңа мүмкіндіктерін қалыптастырды. Бүгінгі күні ақпарат алмасу тек дәстүрлі кездесулер арқылы ғана емес, түрлі электрондық платформалар мен байланыс құралдарының көмегімен де жүзеге асырылады. Онлайн жиналыстар, мобильді қосымшалар, электрондық күнделіктер, әлеуметтік желілердегі жабық топтар және мессенджерлер ата-аналармен байланыс орнатудың тиімді тетігіне айналып отыр. Мұндай құралдар ақпаратты жедел жеткізуге, ата-аналардың сұрақтарына уақытылы жауап беруге және баланың жетістіктері туралы деректерді тұрақты түрде ұсынуға мүмкіндік береді. Алайда цифрлық технологияларды қолдану белгілі бір мәдениетті талап етеді. Ақпараттық қарым-қатынас этикалық нормаларға сәйкес ұйымдастырылуы тиіс. Әсіресе баланың жеке деректерін қорғау, педагогтің жұмыс уақытын сақтау және ата-аналар арасындағы өзара сыйластық қағидаларын ұстану маңызды болып табылады. Цифрлық байланыс құралдары тікелей қарым-қатынасты толық алмастыра алмайды. Олар серіктестікті қолдаудың қосымша мүмкіндігі ретінде қарастырылғаны дұрыс. Өйткені адамаралық сенім мен эмоционалдық жақындық көбінесе тікелей қарым-қатынас барысында қалыптасады. Сондықтан балабақша басшылығы дәстүрлі және цифрлық өзара әрекеттестік формаларының тиімді үйлесімін қамтамасыз етуге ұмтылуы қажет. Осындай теңгерімді тәсіл ата-аналармен жұмыстың сапасын арттырып, білім беру үдерісінің ашықтығын қамтамасыз етеді.

Тәрбиеші мен ата-ана серіктестігінің маңызды бағыттарының бірі – баланың жеке ерекшеліктерін бірлесіп зерттеу және дамыту болып табылады. Әрбір бала өзіндік қабілеттерімен, қызығушылықтарымен, мінез ерекшеліктерімен және даму қарқынымен ерекшеленеді. Осы ерекшеліктерді терең түсіну үшін тәрбиеші мен ата-ананың бірлескен бақылауы қажет. Отбасы баланың үй жағдайындағы мінез-құлқын жақсы білсе, тәрбиеші оның құрдастарымен қарым-қатынасын және ұйымдастырылған оқу қызметіндегі белсенділігін бақылайды. Бұл мәліметтердің біріктірілуі баланың даму мүмкіндіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік береді. Егер белгілі бір қиындықтар анықталса, оларды шешу жолдары да бірлесіп қарастырылуы қажет. Кейбір ата-аналар баласының қиындықтарын жасыруға немесе мойындамауға бейім болуы мүмкін. Мұндай жағдайда педагог кәсіби әдепті сақтай отырып, мәселені объективті түрде түсіндіруі тиіс. Ынтымақтастық жағдайында қабылданған шешімдер әлдеқайда тиімді жүзеге асады. Өйткені балаға қойылатын талаптар үйде де, балабақшада да бірізді сипатқа ие болады. Бірлескен әрекет барысында ата-аналар өз баласының мүмкіндіктерін тереңірек түсінеді, ал педагог оның жеке қажеттіліктеріне сәйкес жұмыс жүргізуге мүмкіндік алады. Нәтижесінде баланың интеллектуалдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуына қолайлы жағдай қалыптасады.

Отбасылық құндылықтарды насихаттау және ұлттық тәрбиені жүзеге асыру бағытында да ата-аналармен бірлескен жұмыстың маңызы зор. Қазіргі жаһандану жағдайында ұлттық мәдениеттің, салт-дәстүрлердің және рухани құндылықтардың сабақтастығын сақтау өзекті мәселелердің біріне айналып отыр. Бұл міндетті жүзеге асыруда отбасы мен балабақша өзара толықтырушы рөл атқарады. Бала ұлттық құндылықтарды алдымен отбасында қабылдайды, ал білім беру ұйымында оларды жүйелі түрде бекітеді және тәжірибеде қолданады. Осы мақсатта ұлттық мерекелерді ұйымдастыру, отбасылық шежіре жобаларын өткізу, халықтық ойындарды насихаттау және ұлттық өнер элементтерін пайдалану тиімді нәтиже береді. Мұндай іс-шараларға ата-аналардың белсенді қатысуы олардың тәрбие үдерісіндегі жауапкершілігін арттырады. Балалар өз ата-аналарының мәдени мұраны құрметтейтінін көрген кезде ұлттық құндылықтарға деген қызығушылығы күшейеді. Бұл бағыттағы жұмыстар тек танымдық сипатта қалып қоймай, тұлғаның рухани-адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға ықпал етеді. Отбасылық дәстүрлер мен қоғамдық құндылықтардың үйлесімді сабақтастығы баланың азаматтық ұстанымының қалыптасуына негіз болады. Сондықтан балабақшада жүргізілетін ұлттық тәрбие жұмыстары ата-аналардың тікелей қатысуымен ұйымдастырылған жағдайда әлдеқайда нәтижелі болады.

Тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығын ұйымдастыруда мектепке дейінгі ұйым басшысының рөлі айрықша маңызды. Балабақша меңгерушісі серіктестік мәдениетін қалыптастыратын негізгі тұлғалардың бірі болып табылады. Ұйымдағы психологиялық ахуалдың қолайлылығы, ата-аналармен жұмыс жүйесінің тиімділігі және педагогтердің кәсіби ынтасы көбінесе басқару стиліне байланысты болады. Басшы ата-аналарды ұйым өмірінің белсенді қатысушысы ретінде қабылдайтын ашық басқару моделін ұстануы қажет. Мұндай жағдайда ата-аналар өздерін сыртқы бақылаушы емес, ортақ істің серіктесі ретінде сезінеді. Меңгеруші ата-аналар комитетімен тұрақты байланыс орнатып, олардың ұсыныстары мен пікірлерін ескеріп отырғаны жөн. Бұдан бөлек педагогтердің ата-аналармен қарым-қатынас жасау мәдениетін дамытуға бағытталған әдістемелік жұмыстар ұйымдастырылуы қажет. Кей жағдайда ата-аналар мен тәрбиешілер арасында түсініспеушіліктер туындауы мүмкін. Осындай жағдайларда басшы делдалдық қызмет атқарып, мәселенің конструктивті шешілуіне жағдай жасауы тиіс. Ашықтық пен әділдік қағидаттарына негізделген басқару моделі ұйымның беделін арттырып қана қоймай, ата-аналардың сенімін нығайтады. Сенім қалыптасқан ортада серіктестік қарым-қатынастар тұрақты әрі нәтижелі сипат алады.

Қорыта айтқанда, тәрбиеші мен ата-ана ынтымақтастығы мектепке дейінгі білім беру жүйесінің сапасын айқындайтын негізгі факторлардың бірі болып табылады. Баланың жан-жақты дамуы үшін отбасы мен балабақша арасында мақсат бірлігі, талаптардың сабақтастығы және өзара сенімге негізделген қарым-қатынас қалыптасуы қажет. Тәрбие жұмысының нәтижелілігі педагогтің кәсіби шеберлігіне ғана емес, ата-ананың белсенді қатысуына да тікелей байланысты. Егер тәрбиеші мен ата-ана өзара түсіністік негізінде әрекет етсе, бала үшін бірыңғай тәрбиелік кеңістік қалыптасады. Мұндай кеңістікте бала өзін қауіпсіз сезінеді, өзінің мүмкіндіктерін еркін жүзеге асырады және қоршаған ортамен үйлесімді қарым-қатынас орнатады. Қазіргі қоғам жағдайында серіктестік ұғымы бұрынғыдан да маңызды мәнге ие болып отыр. Себебі тәрбиелік міндеттер күрделеніп, баланың дамуына әсер ететін сыртқы факторлардың саны артып келеді. Осындай жағдайда мектепке дейінгі ұйым мен отбасының күш-жігерін біріктіру уақыт талабы болып саналады. Ынтымақтастықтың тиімді формаларын қолдану, ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру, цифрлық технологиялардың мүмкіндіктерін ұтымды пайдалану және ұлттық құндылықтарға негізделген ортақ тәрбие кеңістігін қалыптастыру бала тәрбиесінің сапасын жаңа деңгейге көтеруге мүмкіндік береді. Сондықтан тәрбиеші мен ата-ана арасындағы серіктестік қарым-қатынастарды дамыту әрбір мектепке дейінгі ұйым қызметінің стратегиялық бағыты ретінде қарастырылуы тиіс. Өйткені бүгінгі бала тәрбиесіне салынған сапалы инвестиция – қоғамның ертеңгі зияткерлік, мәдени және рухани әлеуетінің кепілі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Әбенбаев С.Ш. Тәрбие теориясы мен әдістемесі. – Алматы: Дарын, 2017. – 312 б.
2. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкольная педагогика. – Москва: Академия, 2020. – 416 с.
3. Mudrik, A.V. Social Pedagogy. Moscow: Academy Publishing, 2018.

Амантаевна Алтын Амантаевна
Әдіскер
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ОЙЫН - БАЛАНЫҢ ЖАН СЕРІГІ»

Жалпы білім беру жүйесінің құрамдас бөлігі әрі алғашқы сатысы болып есептелетін мектепке дейінгі қоғамдық тәрбие орындарының міндеті – отбасымен тығыз байланыс жасай отырып, баланы жан-жақты тәрбиелеу, білім беру, олардың дербес қасиеттерінің жетіле бастауына негіз қалау және мектептегі оқу ісіне дайындау болып табылады. Бала өмірінің алғашқы жеті жылы денсаулықтың, ақыл – ой, адамгершілік, еңбек эстетикалық дамуының негіздері қаланатын өте маңызды кезең. Мектеп жасына толмаған балаларға еліктеушілік тән қасиет. Ересектер бұл ерекшеліктерді пайдаланып, өз өнегесімен, сондай-ақ көркем образды келтіре отырып, бөбектерді өз ара тату болуға, үлкендерді сыйлауға, өсімдіктер мен жануарларға адам еңбегінің нәтижелеріне ұқыпты қарауға үйретеді. Бала мен ұжымының дамуына мектепке дейінгі балалар іс- әрекетінің негізгі түрі – ойын орасан зор роль атқарады. Балалар ойындарының тәрбиелік маңызын жоғары бағалай келіп, А.С.Макаренко былай деп жазған: «Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ересек адам үшін еңбектің, жұмыстың қызметтің қандай маңызы болса, олар үшін ойынның нақ сондай маңызы бар. Бала ойында қандай болса, өскенде жұмыста да көп жағынан сондай болады. Сондықтан келешек қайраткерді тәрбиелеу алдымен ойыннан басталады.» Түрлі халықтардың және қоғам дамуының әр түрлі тарихи кезеңдерінде балалар ойындарын ұзақ қадағалау, олардың мазмұнын зерттеу ойынның негізгі қайнар көзі – адамдардың әлеуметтік өмірі, баланың, оның отбасысының тіршілік жағдайы деп қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Ойынның тағы бір ерекшелігі – оның өзіндік әрекеттік сипаты. Балалар ойын шығарушылар, ойынды жасаушылар болып табылады. Балалар үн-түнсіз ойнамайды. Бала жалғыз болғанның өзінде ойыншықтармен сөйлесіп жүреді, ойынға қиялдағы қатысушылармен әңгімелеседі, өзі мен анасы үшін, науқас кісі мен дәрігер үшін сөйлейді. Сөз нақ бір ойын әрекетін сүйемелдеуші болып табылады, бейнені, оған баланың өз қатынасын толығырақ ашады. Ойын кезінде сөйлеу қарым-қатынас жасау үлкен рөл атқарады. Сөйлесе жүріп балалар бір- бірімен уағыдаласады, келіседі, сондай-ақ өзара түсінісу мен достықтын, қоршаған өмірдің қайсібір фактілері мен құбылыстарына бірдей көзқарастың пайда болуына және дамуына көмектеседі. Ойынның түпкі ниеті – бұл балалардың нені және қалай ойнайтыны , сюжеті немесе мазмұны, ойын әрекеттері, рольдер ойынның өзінен туатын және балалар жасайтын немесе ұсынатын ойын ережесі. Бұл элементтер өзара тығыз байланысты және ойынды балалардың өзінше бір іс – әрекеті ретінде көрсетіледі.

Ойынның түпкі ниеті – бұл балалардың нені және қалай ойнайтынының жалпы анықтамасы, мысалы: «Ұшты-ұшты», «Отбасы», «Дүкен», «Бес тас» және т.б. сияқты бөліп ойнау. Ойынның түпкі мақсатына қарай мынандай түрге бөлуге болады: тұрмыстық құбылыстарды бейнелейтін, еңбекті бейнелейтін, қоғамдық оқиғаларды бейнелейтін т.б.

Бұлай бөлу, әрине шартты ғана, өйткені ойын өмірдің алуан түрлі құбылыстарын бейнелеуі мүмкін. Оның сюжеттік мазмұны – бұл оның жанды тұлғасын құрайтын, ойынның әрекеттерінің, балалардың өзара қарым-қатынастарының дамуын, көп жақтылыған және өзара байланысын анықтайтын нәрсе. Ойынның мазмұны оны қызықты етеді, ойнауға деген ықылас пен ынтаны қоздырады. Ойынның құрылымдық ерекшеліктері мен түйіні – бала атқаратын роль. Ойын процесінде рольге берілетін маңызына қарай көптеген ойындар рольдер немесе рольді – сюжетті ойындар деп атаймыз. Бала ойын үстінде өзі қалап алған нәрсенің бейнесіне еніп, белгілі бір рольді ойнайды. Ойын процесінде балалардың білімі мен ұғымы айқындалып, тереңдей түседі. Ойын – өзінше бір мектеп, сол арқылы бала адам мінез-құлқының ережелері мен нормаларын олардың еңбекке қоғамдық меншікке көзқарасын, олардың өзара қарым-қатынасын шығармашылықпен игереді. Ойын балалардың өздерінің де қоғамдық мінез – құлқы, олардың өмірге, бір-біріне көзқарасын қалыптастыратын қызмет формасы болып табылады. Ойындардың көпшілігі қан айналысын күшейтіп, неғұрлым толық та терең зат алмасуына көмектесетін белсенді қозғалыстарды керек етеді. Белсенді қозғалыс бала тұлғасының дұрыс қалыптасуына, жүріс-тұрыстың икемді, әсем болуына жәрдемдеседі. Педагогикалық басшылықсыз ойын баланың дене құрылысының дамуына зиян келтіруі де мүмкін. Кейде балалар ұзақ уақыт бір қалыпты тұрып немесе, керісінше шамадан тыс көп қимылдардан қатты шаршайды. Сондықтан біздер тәрбиешілер бәрінен бұрын балалар ойындары үшін гигиеналық шарттардың сақтауына қамқорлық жасаймыз.Ойынның айқын, біртіндеп дамитын жүйесін пайдалана отырып, педагог мектепке дейінгі балалардың дене құрылысы дамуының тиімділігін арттырады. Ол ойында балалардың шат, сергек көңіл күйін туғызады, эмоциялық ахуалдың дұрыс болуы баланың дене құрылысы мен нерв – психика жағынан толыса дамуының кепілі әрі сонымен бірге ақ жарқын, ақ пейіл мінез тәрбиелеудің шарты. Ойын эстетикалық тәрбие құралы ретінде де кеңінен пайдаланылады, өйткені балалар өздерін қоршаған дүниені ролдік бейне арқылы көрсетіледі. Көптеген ойындардың мазмұнына таныс әндер, билер, тақпақтар, жұмбақтар енгізіледі. Осының бәрі тәрбиешіге балалардың эстетикалық әсерлерін тереңдетуге мүмкіндік береді. Ойын сонымен, балаларды жан-жақты тәрбиелеу және дамыту құралы болып табылады. Балалар ойында адамдардың белгілі қылықтарын, жеке ерекшеліктерін және өзара қарым-қатынастарын бейнелейді. Мысалы, ойында ақпейіл, қамқоршыл мейірбан дәрігердің ролін ойнап тұрған бала өмірде кейде өзімшіл болуы да мүмкін . Сондықтан ойында педагогикалық басшылықтың болуы өте маңызды. Бала ойын арқылы күш – жігерін жаттықтырап, қоршаған заттар мен құбылыстардың ақиқат сырын ұғынып, еңбек дағдысына үйрене бастайды, яғни болашақ қайраткердің тәрбие жолы тәлімдік өнегесі ойыннан басталады. Ойын – теориялық жағынан да, практикалық жағынан да мектепке дейінгі педагогика саласындағы күрделі мәселелердің бірі. Өйткені ойын баланы тек дене жағынан жетілдіретін қимыл, қозғалыс, іс-әрекет қана емес оларды ой еңбегіне баулу, таным түсінігін дамытып, дұрыс көзқараста тәрбиелеудің құралы болып табылады. Ойын туралы сан алуан ғылыми зерттеулерде, әр түрлі теориялар да болады. Педагогика тарихында ойынның шығуы, дамуы, жасалуы, жүзеге асырылуы жөнінде алуан салалы пікір мен қайшылықтар да аз емес. Сондай-ақ , ойынның түрлері және оны ұйымдастырудың амалы мен тәсілдері жөніндегі тәжірибелер де мол. Ойынды зерттеу мәселесімен тек психологтер мен педагогтар ғана емес, философтар, тарихшылар, этнографтар және өнер қайраткерлерімен қатар бұл саламен ғылымдар да шұғылданады. Көптеген Ұлы жазушылар бала ойынының психологиялық мәнін және ойынға тән ерекшеліктерді көркем образдар арқылы ашып берді. Орыс жазушысы М.Горький ойынның бала тәрбиесінде атқаратын қызметі мен орнын жан-жақты сипаттай келіп, өзі өмір сүріп отырған ортаны дұрыс түсіндіруге және оны өркендетудің жолын ұғынуына мүмкіндік беретінін кеңінен түсіндіреді. Адам іс әрекеттің ерекше түрінің бірі – ойынның пайда болуы туралы зерттеушілердің көпшілігі өз еңбектерінде өнер және ойын көркемдік іс-әрекеттің алғашқы қадамы деп түсіндіріледі. Бала ойын арқылы өзін толқытқан бүгінгі қуанышын, ренішін, асқақ арманын, мұрат – мүддесін бейнелесе күні ертең сол арман қиялын өмірде жүзеге асыруға мүмкіндік алады, сөйтіп бүгінгі ойын, бейнелі әрекет ертеңі шындық ақиқатқа айналуы сөзсіз.

Садыкова Гульнур Токеновна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«МАТЕМАТИКАЛЫҚ ОЙЫНДАР»

Мақсаты: балардың жылдық білімдерін қорытындылау. Математикалық мазмұндағы В.Воскобовичтің дамытушы ойыны және де тапсырмалар арқылы білімдерін тексеру. Білімділік: балалардың сан және санау, геометриялық пішіндер, есептер шығару, салыстыру, логикалық жұмбақтар шешу бойынша жыл бойына өткен білімдерін бекіту.

Дамытушылық: балалардың шығармашылық, логикалық ойлау қабілетерін, қиялын, ұшқырлығын дамыту. Тәрбиелік: байқампаздыққа, жылдамдыққа, өзін-өзі көрсете білуге тәрбиелеу. Әдіс-тәсілдер: ДСТ, сұрақ-жауап, әңгімелеу, есептеу, ойын, Сөздік жұмыс: хатқалта сөзінің мағынасы – конверт. Алдын ала атқарған жұмыс:сандарды, пішіндерді қайталау, есеп шығару. Көрнекіліктер: ағаш паносы, Воскобовичтің Геоконт тақтасы, сандар, қобдиша

Ұйымдастырылған іс-әрекет барысы:

- Балалар, қараңдаршы, «Айгөлек» тобының балалары сондай ақылды, тәртіпті, ойшыл дегенді естіп, бізге қаншама қонақтар келіп отыр. Біз үшін бұл өте маңызды күн.

- Ең алдымен бүгінгі күнді есімізде қалатындай бір естелік жасап көрейік. Дайынсыңдар ма?

Шаттық шеңбері:
Шеңбер болып тұрайық.
Әлемде нұр тыныштық.
Әрбір бейбіт күн ыстық!
Жарқырайды қаламыз
Жайнай түсті даламыз.
Қайырлы таң балалар!
Қайрлы таң апайлар!
Добрые утро, Гуд молинг!
Балалар, қандай ертегілер білесіңдер?

Балалар: «Маша мен аю», «Түлкі мен ешкі», «Қасқыр мен қоян» т.б Олай болса, Маша мен аю ертегісінің қойылымынан үзінді тамашалаймыз!

Ерте, ерте, ертеде бір әсем сарайда Маша атты бір ерке қыз өмір сүріпті, оның әдемі сарайы болыпты. Сол сарайда жалғыз тұрыпты. Жалғыз тұрып іші пысқан Маша былай деп армандайды:

Маша; Асылым:О, шіркін? Менің мынадай сарайымда көп достарым болса ғой! Мен олармен бірге есеп шығарып, ойнап көңіл көтерер едім.

Осы кезде біреу есік қағады.

Аю: (Ерден қолында қобдишасы бар) Кім бар мына әсем сарайда? Рұқсат болса кірейін.

Маша: Мен Машамын. Сен кімсің?

Аю: Мен Аюмын. Мен саған әдемі хобдиша ала келдім .

Маша: А солай ма, мен білмеппін. Үйге кіру үшін менің тапсырмамды орында.

1 - тапсырма. Бір аптада неше күн бар?

Жауабы: Бір аптада жеті күн бар.

Дүйсенбіде доп ойнадым далада
Сейсенбіде серуен құрдым қалада
Сәрсенбіде сурет салдым сәндетіп
Бейсенбіде би биледім әндетіп
Жұма күні жидек тердім ағаштан
Сенбі күні кино көрдім клубтан
Жексенбіде үйде болдым дем алдым
Осылайша өте шықты бір апта

Маша: Жарайсың! Кіре ғой сарайға. (Маша қобдишаны ашып көріп) мұнда ойындарың көп екен?

Аю: жүр Маша бұл ойындарды «Айгөлек» тобының балалармен бірге ойнайық .

Маша мен аю балалармен амандасады. (қобдишаны тәрбиешіге береді).

- Міне, балалар бізге Маша мен Аю көптеген матиматикалық ойын тапсырмалар алып келіпті. Олай болса осы математикалық ойын тапсырмаларды бірге орындайық.

Осы тапсырмларды орындасаңдар мектепке бірден қабылданасыңдар.

1- тапсырма ойын «Көктемде...» (қызыл)

Бір жылда неше жыл мезгілі бар?(4)

Бір жылда неше ай бар?(12) Қазір қайдай ай? (Сәуір).

Қазір жылдың қай мезгілі? (Көктем). Көктем мезгілінің ерекшеліктерін айтып «Ағаш паносында» суреттеп көрсетеді.

2- тапсырма Дидактикалық ойын «Көршісін тап» (қызылсары)

Шарты:-...5...,... 4...,... 3..., 1 сандарынын көршісін табуды айтадытақтаға бала шығады,енді осы санның көршілерін шақырамын,соңында 1-5 дейінгі сандар тақтада орналасады да тапсырмаларын орындайды.Қалған балалардан тәрбиеші тура және кері санауды ұсынады.

3- тапсырма Ойын:«Сыйқырлы қапшық» (сары) Шарты: балалар қапшықтың ішіндегі пішіндерді қолмен ұстап,көріп атын атайды.

«Сергіту сәті»

Бір саусағым тіпті де,
Ұстай алмас жіпті де.
Екі саусақ бірікті,
Ине қолға ілікті.
Үш саусағым орайды,
Жүгіртеді қаламды.
Өнерлі екен он саусақ,
Қала салсақ, жол салсақ.

4- тапсырма «Жоғалған сандар» Шарты: Ағашта 1-5 дейінгі сандар ілулі тұрады. Балалар көзін жұмады тәрбиеші бір санды алып тастайды. Қай сан жоқ соны табады.

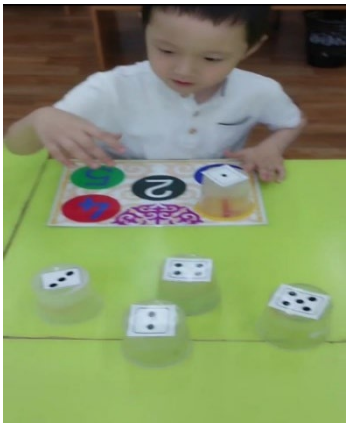
5 – тапсырма ойын: «Сандарды ұяшыққа орналастыр» (1-5)

6-тапсырма . Ойын: Сиқырлы шегелер» (Геоконт тақтасы)

Тәрбиеші: «Енді үйдің айналасына қоршау салайық». Тапсырма: Геоконт тақтасындағы 4 шегеге резеңкені іліп, шаршы жасау. 3 шеге арқылы үшбұрыш жасау.

7- тапсырма «Логикалық жұмбақтар есептер» (күлгін)

Кел балалар, ойнайық,
Ойнайық та ойлайық,
Қандай жұмбақ болса да
Шешпей оны қоймайық.

1) Бөлмеде бір мысық, үш бала бар екен. Неше адам бөлмеде? (3)

2) Көшеде трактор, жылқы, велосипед, сиыр, мысық тұр екен?
Барлығы неше көлік? (2)

3) Жаз мезгілінде балалар 3 аққала жасапты, біреуін сындырып алды. Неше аққала қалды?

4) Қыс мезгілінде екі ара бір гүлге қоныпты, тағы да біреуі ұшып келіпті. Қанша ара гүлде?

Жарайсыңдар балалар! Сендер бүкіл тапсырманы орындадыңдар керемет. Осымен бүгінгі « Математика ойындар» атты ұйымдасқан оқу қызыметіміз аяқталды.

Қорытындылау (Рефлексия)

Бүгін кімге көмектестік?
Воскобовичтің Геоконт тақтасынан не жасадық?
Сабақ сендерге ұнады ма?
Бағалау: Балаларды Сәулетші Геоның сыйлығымен (жұлдызшалармен) марапаттау.
Балалар: Қол ұстасып тұрайық
Шеңберді біз құрайық.
Көріскенше күн жақсы,
Сау саламат болайық!

Қабдолова Замзагуль Тоқтасыновна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«10-КӨЛЕМІНДЕГІ ЗАТТАРДЫ САНМЕН САЛЫСТЫРУ»

Міндеті: 10 көлеміндегі сандарды салыстыру, саны кем затқа бір зат қосу арқылы теңсіздіктен теңдік немесе саны көп заттан біреуін алып тастау арқылы теңдіктен теңсіздік шығару, қанық түстер алу үшін қарындашты түрліше басып бояу.

Сабақтың мақсаты мен құрылымы:

Математикалық әрекеттер: Заттарды сандарды салыстыру, ретімен орналастыру,

Дамытушылық бағыты: Логикалық ойлау, зейін және есте сақтау қабілетін арттыру.

Қолданылған технологиялар: Ойын технологиясы, триз технологиясы.

Қолданылған әдіс-тәсілдер: ашық сұрақтар,

Шаттық шеңбер

Амансың ба, Алтын Күн!
Амансыңба, Жер Ана!
Амансыңба, достарым,
Сендерді көрсем қуанам!

-Балалар,көңіл-күйлерің қалай?

-Менің көніл-күйім жақсы, себебі, сендердің бәрілеріңді бүгін көргеніме қуаныштымын! Сендерде өз көңіл-күйлеріңді қандай екенін жеке қимылмен көрсетіңдерші(Барлық бала жеке-жеке өз көңіл-күйлерінің қимылмен көрсетеді)-Көңіл-күйлерің жақсы екен тамаша!

Сұрақ-жауап:Бір жылда қанша мезгіл бар,бір жылда неше ай бар?

Үштопқа бөлу: (үш түсті асықтар арқылы бөлу)

Ұйымдастыру: Ертегіні еске түсіру, (алтын сақа)

Негізгі бөлім:

Сабақ барысында балалар «Алтын сақа» ертегісінің кейіпкерлеріне көмектесе отырып, 10- көлеміндегі сандарды салыстыру, және қарапайым есептерді шығару дағдыларын қалыптастырады.

Педагог балалармен ойын: «Көбелектер»

Шарты:Қызыл , сары ,және жасыл көбелектерді оларды санап , артық ,кем көбелек салыстыру ойыны.

1.Салыстыру

Шарты: «10-көлеміндегі заттарды артық ,кем заттармен салыстыру» барлығы теңдей ойыны

2. Салыстыру

10-көлеміндегі заттарды санмен салыстырып көрсетеді кем белгісін қояды.

3**. «Салыстыру»**

Шарты:, 10-көлеміндегі заттарды санмен салыстырып көрсетеді салыстырып артық белгілерін қояды.

Шығармашылық есеп.

«Кім жылдам?»

Шарты: Суреттердегі берілген мысалдарды тез шешу.

санау арқылы қосу және азайту амалдарын орындау. (асықпен санайды)

Сергіту сәті:Би «Қара жорға»

Ойын түріндегі тапсырмалар:

«Қай сан артық ,қай сан кем,қай сан тең белгі қой ?»

Шарты: Стаканның сыртындағы сандарды салыстырып белгі қою.

Логикалық сұрақтар.

1. Арман ермексаздан 4 қоян жасады, Ал Майра біреу жасады. Екеуі неше қоян жасады? (5)

2. Сөреде 5 қызыл пиала және 1 көк пиала тұр. Сөреде неше пиала тұр? (6)

3. Айдын Асқардан көңілдірек. Ал Асқар Асланнан көңілдірек. Ең көңілді кім? (Айдын)

4. Бөлменің 4 бұрышы бар. Әр бұрышта 1 мысық отыр. Әр мысыққа қарсы 3 мысық отыр. Бөлмедегі мысық саны нешеу? (4)

5. Қандай ыдыстан ештеңе жей алмайсың? (Бос ыдыстан)

6. Жануардың 2 оң аяғы, 2 сол аяғы, 2 артқы аяғы, 2 алдыңғы аяғы бар. Жануардың неше аяы бар? (4)

7. Үстелде 4 алма жатты. Бір алманы алып, 4 бөлікке бөліп, қайтадан орнына қойды. Неше алма қалды?

Оқу іс-әрекетін; қортындылау мақсатында

Қорытынды: Сабақ соңында «Алтын сақа» табылып, балалар марапатталады.

Рузаева Эльвира Урзахановна
Сурет пәні маманы
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«АРХИОЛОКТАР»

Міндеті: Парақта кеңістіктегі заттардың қалпын беру,заттардың жазықтықта әртүрлі орналасуы мүмкін екендігін түсіндіру.

Әдіс-тәсіл: Сұрақ - жауап, әңгімелеу,көрсету.

Көрнекілік: Үн таспа,үлгі

Ұйымдастырылған іс-әрекеті: Шаттық шеңбер.

Табиғатқа қамқор боп, Байлығын біз қорғаймыз.

Әдепті де, тәртіпті боп, Жақсылығын қолдаймыз.

- Сәлеметсіздерме балалар сіздер кімдерсіздер? -Біз орхиолоктармыз. Сіздердің жеріңізде ата–бабамыздан қалған оюлар бар деп естіп едік, соны издеп келдік. Келіңіздер ондай болса менде сіздермен іздесейін. Балалармен бірігіп құмнын арасынан оюларды іздей бастаймыз. Құмнын арасынан динозавырдың сүйектерін және оюларды табамыз.

Ойын; Диназавырды тапқан сүектер арқылы құрастыр.

Археолоктар мына тапқан оюларымыз ескіріп кетіпті, талай жыл жердін астында жатып осыларды баримиз бірге жаңартайық. Ондай болса столға жайғасып отырайық. Балалар еки столға бөлініп отырып.бірінші столдағы балалар езілген қағаздар арқылы бояп шығады, ал екінші столдағы балалар оюды жіптер арқылы бояйды.

Сергіту сәті;

Биік болып өсеміз.

Жапырақтай жайқалып,

Шетімізден шеберміз.

Әсем сурет жапсырып.

Біз тыныгып аламыз.

(Қолды жоғары көтеріп төмен түсіру)Сурет салуды аяқтаймыз. Өстіп орхиолоктар оюларды жаңартып өздерімен алып кетеді.

Сұрақ жауап арқылы қортындылаймын. Орхиолоктар сендер не іздеп келдіңдер? -Біз ата –бабамыздан қалған оюларды іздеп келдік. Сендер құмның арасынан нені таптындар?- Динозавырдың сүйектерін және оюларды таптық. Біз сүйектермен қандай ойын ойнадық?- Динозавырды құрастырдық. Ал оюларды не істеңіндер?- Оюларды жаңарттық. Қалай жаңарттыңдар? -Біз оюларды езілген қағазбен боядқ, ал біз оюларды жіп арқылы боядық. Балаларды мақтап мадақтаймын. Балаларға бір –бір чупа-чупс беріледі. Жақсы балалар бүгінгі оқу қызметіміз сендерге ұнадыма? Ұнаса күліп тұрған смайликті басамыз, ал ұнамаса күлми тұрған смайликті басамыз.

Дидактикалық ойын «Сүйектер арқылы динозавырды құрастырады»

Берикова Жанар Сайынова
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«БАҒДАРШАМ»

Мақсаты:Балаларды жол қозғалысы ережелерімен таныстыру.Бағдаршамның түстерін және олардың мағынасын үйрету.Қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу.

Міндеттері: Бағдаршамның үш түсін (қызыл, сары, жасыл) ажырата білуге үйрету. Балалардың ойлау, есте сақтау, сөйлеу қабілеттерін дамыту. Ұқыптылыққа, тәртіпке және жолда қауіпсіз жүруге тәрбиелеу.

Қажетті құрал-жабдықтар:Бағдаршам макеті,қызыл, сары, жасыл түсті дөңгелектер, **о**йыншық машиналар**,** жол белгілерінің суреттері**,** жол макеті (қала көшесі).

Сабақ барысы

Балалар шеңберге тұрады.

Тәрбиеші:

– Сәлеметсіңдер ме, балалар!

– Көңіл-күйлерің қалай?

Шаттық шеңбері

Біз кішкентай баламыз,
Бақшаға біз барамыз.
Жол тәртібін білеміз,
Бағдаршамға қараймыз.
Қызыл шамда тоқтаймыз,
Сары шамда күтеміз,
Жасыл шамда жүреміз.
Жол ережесін сақтаймыз!

2. Қызығушылықты ояту

Тәрбиеші видео қосады.

Балалар бүгін не туралы айтамыз?

Дұрыс айтасыңдар, балалар. Бүгін біз **бағдаршам** жайлы айтамыз.

3. Негізгі бөлім

Тәрбиеші балаларды саяхатқа апарады. Балалар келгенде полиция қызметкері балаларды қарсы алып жолда жүру ережелерімен таныстырады.

Полиция қызметкері: Жолдан тек **жаяу жүргінші өткелінен** өту керек. Жолдан өткенде **алдымен сол жаққа, кейін оң жаққа қарау** керек. Көшеде **жүгірмеу**, абайлап жүру керек. **Бағдаршамға** қарап жүру керек.

Балалар бағдаршамда үш түсі болады:

Қызыл – тоқта

Сары – дайындал

Жасыл – жүр

Тәрбиеші: Балалар енді тобымызға барайық.

Жолда келе жатып жерде шашылып жатқан қағаздарды көреді.

Тәрбиеші:

– Балалар, қараңдаршы, жерде не жатыр?

Балалар:

– Қағаздар жатыр.

Тәрбиеші:

– Егер қағаздар жерде жата берсе не болады?

– Көшеміз лас болады. Табиғатты ластауға болмайды. Біз қоршаған ортаны аялауымыз керек.

Түсіндіру:

– Табиғатты таза ұстау – бәріміздің міндетіміз.

– Қоқысты жерге тастауға болмайды.

– Қоқысты арнайы қоқыс жәшігіне салу керек.

– Ендеше, балалар, табиғатты таза ұстау үшін осы қағаздарды жинап, қоқыс жәшігіне салайық.

Балалар қағаздарды жинап, қоқыс жәшігіне салады.

Тәрбиеші:Қараңдаршы, менің қолымда әртүрлі пішіндер бар. Енді осы пішіндер арқылы біз топтарға бөлінеміз.

Кімнің қолында дөңгелек пішін болса – бірінші топқа барады.

Кімнің қолында шаршы пішін болса – екінші топқа барады.

Кімнің қолында үшбұрыш пішін болса – үшінші топқа барады.

Балалар өз пішіндері бойынша орындарына барып, **үш топқа бөлінеді**.

Дидактикалық ойын «Бағдаршам»

Бірінші топ: Қартоппен жұмыс жасайды.

Ойынның шарты: Балалар **картоппен бағдаршам жасайды.**

Екінші: Таяқшаларды пайдаланады.

Ойынның шарты: Балалар **таяқшалар арқылы бағдаршам жасайды.**

Үшінші: ???

Сергіту сәті

Бағдаршамға қараймыз,
Ережені сақтаймыз.
Қызыл жанса – тоқтаймыз,
Сары жанса – күтеміз.
Жасыл жанса – жүреміз.
Балалар қимылмен көрсетеді.

Қорытынды

Сұрақ-жауап:

Бағдаршамда неше түс бар?

Қызыл түс нені білдіреді?

Сары түс нені білдіреді?

Жасыл түс нені білдіреді?

Тәрбиеші балаларды мадақтайды.

Тәрбиеші:

– Бүгін сендер жол ережесін жақсы үйрендіңдер. Жарайсыңдар балалар!

Нурахунова Салтанат Мухаметхановна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ҮЙ ЖАНУАРЛАРЫНЫҢ ПАЙДАСЫ»

Мақсаты: Балаларға үй жануарлары туралы түсінік беру. Олардың төлдерін бір- бірінен ажырата білуге, зейін қойып тыңдай білуге үйрету. Олардың бізге тигізер пайдасы туралы айту, және оларды күтіп баптауға, қорғап, қамқорлық жасауға тәрбиелеу. Үй жануарларына байланысты сұрақ- жауап, тақпақ, өлең айтқызу арқылы тілдерін дамыту.

Әдіс-тәсілдері: сұрақ-жауап, әңгімелеу видео ролик жии, дидактикалық ойын.

Көрнекіліктер: Үй жануарларының суреттері, слайд, сүт, құрт, ірімшік, тоқыма қолғап, дайындалған заттар.

Оқу іс –әрекетінің барысы:

Балалар, «Амандасу - адамгершіліктің, әдептіліктің белгісі» сондықтан да, алдымен қонақтармен амандасып алайық.

Сәлеметсіздер ме!

Шаттық шеңбері.

Армысың көк Аспан,
Армысың жер Ана.
Қайырлы таң!
Қайырлы күн!
Сәлеметсіңдерме достарым!

Балалар көңіл күйіміз қалай? **ТА-МА-ША!**

- Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Қыс
- Қыс мезгілінде неше ай бар? (желтоқсан, қаңтар, ақпан)
- Қыс мезгілі сендерге ұнайдыма?
- Өте жақсы. Жарайсыңдар!

Балалар қане екі топқа бөлініп алайықшы.

«Қошақандар мен Ботақандар» (Фонарик әдісі бойынша)

- Балалар, тыңдаңдаршы, нелердің даусы естіледі?
- Дұрыс айтасыңдар, балалар, осы сиыр, қойды үй жануарлары деп атайды. Үй жануарларына сонымен бірге жылқы, түйе, ешкі жатады.
- Балалар, сендерді ата - әжелерің қандай сөздермен еркелетеді?
- Балалар: Ботақаным, қозым, құлыным, еркем, кішкентай лағым, қошақаным.

Сендерді ата - әжелерің жақсы көріп, сүйкімді жануарлардың аттарымен еркелетеді екен, қандай тамаша!

Балалар, осы сүйкімді жануарлар төрт түлікке жатады. Халқымыздың байлығы да, берекесі де осы малдар. Адамға пайдасы өте көп. Сүтін ішеміз, етін жейміз, киім қыламыз. Сиырдың, қойдың, сүтінен май, құрт, айран, ірімшік жасайды. Адамдар да оларға қамқорлық көрсетеді. Бағады, шөп, жем, су береді, сауады, көптеген күтім жасайды. Үй жануарлары өздері күн көре алмайды. Ата бабамыздан келе жатқан қасиетті жануарларды өте жақсы көрген, күтіп, дұрыс қараған.

Олай болса бәріміз тақтаға қарайық!

Балалар видеодан уй жануарларының суреттерін төлдерімен көреді, олардың қалай дыбыс шығаратынын естиді, балалар үй жануарларның бізге берер пайдасы өте көп оларға біз қамқорлық жасаймыз. Малды тебуге, ұруға болмайды. Өйткені етін жеп ,сүтін ішеміз.

Сергіту сәті:

Қошақаным қайда екен?

1.Жазда атамның аулына,
Барып едім қыдырып.
Бір қошақан алдымнан,
Шықты ойнап жүгіріп.

Қайырмасы:

Ақ маңдайлы ай ма екен,
Шекер ме екен, бал ма екен?
Кеттім оны сағынып,
Қошақаным қайда екен?

2.Демалыста өзіңді,
Іздеп тағы барамын.
Қошақаным бәрі бір,
Тауып сені аламын.

Балалар мына жерде заттар үй жануарларының жүнінен жасалынған (қолғап, тоқыма жемпір, бас киім, жүннен жылы көрпе терісінен етік жасайды) сүтінен айран, қатық, құрт, ірімшік жасалынады бір сөзбен айтқанда бізге пайдасы өте көп!

Ал енді сендер атап беріңдерші?!

- Жылқының төлін қалай атаймыз?
- Қалай дыбыстайды? кісінейді
- Сиырдың төлін қалай атаймыз?
- Қалай дыбыстайды? (Сиыр) Сиыр - мө - мө мөңірейді
- Қойдың төлін қалай атаймыз?
- Қалай дыбыстайды?
- Қане, балалар ендеше қойдың дыбысын салыңдаршы.

Балалар: Қой - мә - мә маңырайды

Ой, бәрекелді балалар жарайсыңдар!

- Ешкінің төлін қалай атаймыз?
- Қалай дыбыстайды? мә - мә маңырайды
- Иттің баласы қалай аталады? Үреді Аф-аф
- Мысықтың баласын қалай атаймыз? марғау мысық мияулайды

Балалар осы үй жануарлары туралы кім тақпақ біледі?

Тақпақ

1.Кіп кішкентай момақан,
Қошақанды ұнатам
Сүйеді апам қозым деп
Қошақаным өзім деп.

2.Ақ бұзауым ұнайды,
Мө-мө деп сүт сұрайды,
Тұмсығын созып қарайды
Тілімен мұрынын жалайды.

«Қошақандар» тобы

Дидактикалық ойын: «Үй жануарларының көлеңкесін тап»

Мақсаты: көлеңкесін табу арқылы балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Шарты: балалар липучка арқылы уй жануарларының суретін көлеңкесімен сәйкестендіріп табады.

«Ботақандар» тобы

Дидактикалық ойын: «Төлін тап» пазлы арқылы

Мақсаты: Балаларды ойлау есте сақтау қабілеттерін арттыру

Шарты: жабайы жануарлар мен үй жануарларының қыйылған суреттерінің ішінен үй жануарларының суреттерін алып, төлдерімен пазлы түрінде табады.

Қорытынды:

Қимылды ойын: «Төлін тап»

Мақсаты: балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын дамыту, өз ойларын ашық , анық айта білуге үйрету.

Ойын шарты: Балалар ыдыста тұрған суреттерді қарап бірден алып қандай жануар екенін атайды, сол жануарды жіпке іледі, келесі бала сол жануардың төлін тауып жанына іледі, осылайша ойын жалғаса береді. Қай топ бірінші табады, балаларды мадақтау!

- Балалар, сонымен үй жануарларына нелер жатады?
- Үй жануарларының төлдерін не деп атаймыз?
- Жылқы малы қандай өнім береді екен?
- Сиыр бізге кандай өнімдер береді екен?
- Малдың дыбысталғанын қалай атайды?

Жылқы – кісінейді
Сиыр – мөңірейді
Қой, ешкі – маңырайды
Түйе - боздайды.

Қане, балалар орнымыздан тұрып келген қонақтармен қоштасайық
Біз ақылды баламыз
Айтқан тілді аламыз
Бүгінгі келген қонаққа
Сау болыңыз деп, айтамыз.

Елубаев Ержан Нурлыбаевич
Музыка жетекшісі
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

БАЛАБАҚШАДАҒЫ МУЗЫКА ОҚУ ҚЫЗМЕТІНДЕ ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ӘДІСТЕРДІ ТИІМДІ ПАЙДАЛАНУ

Аңдатпа. Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдардағы музыка оқу қызметінде қолданылатын заманауи педагогикалық әдістердің тиімділігі қарастырылады. Балалардың музыкалық қабілеттерін дамытуда ойын технологиясы, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, шығармашылық тапсырмалар мен қимыл-қозғалыс жаттығуларының маңызы талданады. Сонымен қатар музыка жетекшісінің кәсіби шеберлігі мен инновациялық әдістерді қолдану ерекшеліктері сипатталады.

Тірек сөздер: музыка, балабақша, педагогикалық әдіс, инновациялық технология, шығармашылық қабілет, музыка жетекшісі, мектепке дейінгі ұйым.

Кіріспе

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды енгізу — басты талаптардың бірі. Әсіресе музыка оқу қызметін ұйымдастыру барысында заманауи педагогикалық әдістерді тиімді пайдалану балалардың шығармашылық қабілетін дамытуға үлкен мүмкіндік береді.

Музыка — бала тәрбиесіндегі маңызды құралдардың бірі. Ол баланың эмоционалдық әлемін байытып қана қоймай, эстетикалық талғамын, есте сақтау қабілетін және шығармашылық ойлауын дамытады. Сондықтан музыка жетекшісі оқу қызметін қызықты әрі тиімді ұйымдастыру үшін түрлі инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдануы қажет.

Негізгі бөлім

Музыка оқу қызметіндегі заманауи педагогикалық әдістер

Мектепке дейінгі ұйымдарда музыка оқу қызметін ұйымдастыру барысында қолданылатын заманауи әдістер балалардың белсенділігін арттырып, сабаққа деген қызығушылығын күшейтеді.

Ойын технологиясы

Ойын — мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі әрекеті. Музыка сабағында ойын технологиясын қолдану балалардың еркін әрекет етуіне мүмкіндік береді.

Музыкалық ойындар арқылы балалар:

дыбысты ажыратуды;
ырғақты сезінуді;
музыканы тыңдауды;
топпен жұмыс жасауды үйренеді.

Мысалы, «Әуенді тап», «Қандай аспаптың үні?», «Қимылды қайтала» сияқты ойындар балалардың қызығушылығын арттырады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану

Қазіргі таңда музыка оқу қызметінде мультимедиялық технологияларды пайдалану тиімді нәтиже беруде. Интерактивті тақта, бейнероликтер, аудиожазбалар мен анимациялық материалдар балалардың назарын тез аударып, оқу қызметін қызықты етеді.

Музыка сабағында:

балалар әнді бейнемен бірге орындайды;
ұлттық аспаптарды экран арқылы көреді;
табиғат дыбыстарын тыңдайды;
би қимылдарын бейне арқылы қайталайды.

Бұл әдіс балалардың есте сақтау қабілетін арттырып, оқу материалын жеңіл қабылдауына көмектеседі.

Қимыл-қозғалыс және ырғақтық жаттығулар

Музыкалық-ырғақтық жаттығулар балалардың дене қимылын үйлестіріп, есту қабілетін дамытады. Әуенге сәйкес орындалатын қимылдар олардың эмоционалдық көңіл күйін көтереді.

Қимыл-қозғалыс жаттығулары:

ұсақ моториканы дамытады;

дене координациясын қалыптастырады;

шапшаңдыққа баулиды;

шығармашылық белсенділікті арттырады.

Музыкамен орындалатын би элементтері балалардың сахналық мәдениетін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады.

Шығармашылық тапсырмаларды ұйымдастыру

Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту үшін музыка жетекшісі түрлі шығармашылық жұмыстар ұйымдастыруы қажет. Мысалы:

әуенге сәйкес сурет салу;

еркін би құрастыру;

музыкалық аспаптарды пайдалану;

рөлдік ойындар өткізу.

Мұндай тапсырмалар балалардың қиялын дамытып, өз ойын еркін жеткізуге үйретеді.

Ұлттық құндылықтарды музыка арқылы насихаттау

Музыка оқу қызметінде ұлттық тәрбиеге ерекше көңіл бөлу қажет. Қазақ халқының әндері, күйлері мен ұлттық ойындарын пайдалану балалардың ұлттық сана-сезімін қалыптастырады.

Домбыра үнімен таныстыру, халық әндерін орындату, «Қара жорға» биін билету балалардың ұлттық мәдениетке деген қызығушылығын арттырады.

Сонымен қатар Наурыз мерекесі, Домбыра күні сияқты іс-шараларды ұйымдастыру арқылы балалар халқымыздың салт-дәстүрімен жақынырақ танысады.

Музыка жетекшісінің рөлі

Музыка жетекшісі — баланың шығармашылық қабілетін дамытатын негізгі тұлғалардың бірі. Педагог әр баланың ерекшелігін ескере отырып, оқу қызметін қызықты ұйымдастыруы қажет.

Музыка жетекшісінің міндеттері:

заманауи технологияларды қолдану;

балалардың музыкалық қабілетін дамыту;

шығармашылық орта қалыптастыру;

ата-анамен бірлескен жұмыс жүргізу;

мерекелік іс-шараларды ұйымдастыру.

Педагогтың кәсіби шеберлігі балалардың музыкаға деген қызығушылығын арттыруда маңызды рөл атқарады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, балабақшадағы музыка оқу қызметінде заманауи педагогикалық әдістерді тиімді пайдалану балалардың жан-жақты дамуына ықпал етеді. Инновациялық технологиялар мен ойын әдістері оқу қызметін қызықты әрі нәтижелі етеді.

Музыка арқылы балалардың шығармашылық қабілеті, эстетикалық талғамы, сахналық мәдениеті қалыптасады. Сондықтан музыка жетекшісі заман талабына сай әдіс-тәсілдерді меңгеріп, оларды оқу қызметінде тиімді қолдануы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік стандарты.
2. Әуезова А. «Мектепке дейінгі педагогика». Алматы, 2021.
3. Жарықбаев Қ. «Қазақ тәлім-тәрбиесі». Алматы, 2018.

Мусина Айкерим Умиржановна
Би жетекшісі
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«БАЛАБАҚШАДАҒЫ БИ ӘЛЕМІ»

Аннотация: мақалада мектепке дейінгі ұйымдардағы би өнерінің баланың жан-жақты дамуына ықпалы қарастырылады. Би қызметінің балалардың дене дайындығын, эстетикалық талғамын, шығармашылық қабілеттерін, эмоционалдық интеллектісін және әлеуметтік дағдыларын қалыптастырудағы маңызы ғылыми-педагогикалық тұрғыдан талданады. Сонымен қатар заманауи хореографиялық әдістерді қолдану, ұлттық және әлемдік би мәдениетін меңгерту, инновациялық технологияларды енгізу мәселелері сипатталады. Би жетекшісінің кәсіби қызметінің ерекшеліктері мен мектепке дейінгі ұйымдағы хореографиялық тәрбиенің негізгі бағыттары айқындалады.

Кілт сөздер: би өнері, хореография, мектепке дейінгі тәрбие, эстетикалық тәрбие, шығармашылық қабілет, музыкалық ырғақ, қимыл-қозғалыс мәдениеті, би жетекшісі, эмоционалдық даму, ұлттық мәдениет.

Қазіргі қоғамдағы білім беру жүйесінің басты міндеттерінің бірі – жан-жақты дамыған, рухани бай, шығармашыл тұлға қалыптастыру. Бұл міндетті жүзеге асыруда мектепке дейінгі ұйымдардың рөлі ерекше. Өйткені баланың тұлғалық дамуының негізі дәл осы кезеңде қаланады. Осы тұрғыдан алғанда өнердің түрлі салаларының ішінде би өнері баланың физикалық, психологиялық және эстетикалық дамуына кешенді әсер ететін бірегей педагогикалық құрал болып табылады. Би тек қозғалыс әрекеті ғана емес, ол – баланың ішкі жан дүниесін, сезімдерін, қиялын және шығармашылық әлеуетін дамытуға мүмкіндік беретін ерекше өнер түрі.

Мектепке дейінгі жастағы балалар қоршаған әлемді негізінен қозғалыс арқылы таниды. Сондықтан би әрекеті олардың табиғи қажеттіліктеріне толық сәйкес келеді. Би сабақтары барысында бала өз денесін басқаруды, кеңістікті бағдарлауды, ырғақты сезінуді және музыкалық шығармалардың сипатын түсінуді үйренеді. Сонымен қатар қозғалыс пен музыканың үйлесуі балалардың эмоционалдық күйіне оң әсер етіп, олардың психологиялық саулығын нығайтады. Ғалымдардың зерттеулеріне сәйкес, жүйелі түрде би әрекетімен айналысатын балалардың зейіні, есте сақтау қабілеті, қозғалыс үйлесімділігі және шығармашылық белсенділігі жоғары деңгейде дамиды.

Балабақшадағы би тәрбиесі балалардың эстетикалық мәдениетін қалыптастырудың маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Эстетикалық тәрбие арқылы бала сұлулықты қабылдауды, өнер туындыларын түсінуді және өз шығармашылық мүмкіндіктерін жүзеге асыруды үйренеді. Би сабақтары балалардың музыкалық талғамын дамытып, өнерге деген

қызығушылығын арттырады. Әсіресе ұлттық билерді меңгеру арқылы балалар халқымыздың мәдени мұрасымен танысып, ұлттық құндылықтарды бойына сіңіреді.

Би әрекетінің маңызды ерекшеліктерінің бірі – оның денсаулық сақтау әлеуеті. Қазіргі кезде балалар арасында қозғалыс белсенділігінің төмендеуі өзекті мәселелердің біріне айналып отыр. Ұзақ уақыт экран алдында отыру, қозғалыс тапшылығы және дұрыс емес дене қалпы түрлі денсаулық мәселелеріне әкелуде. Осы жағдайда би сабақтары балалардың дене дамуын қолдаудың тиімді құралы ретінде көрінеді. Би арқылы бұлшықет жүйесі нығаяды, икемділік артады, дұрыс дене бітімі қалыптасады және қозғалыс координациясы жетілдіріледі. Сонымен қатар жүйелі би жаттығулары балалардың төзімділігін арттырып, жалпы физикалық дайындығын жақсартады.

Заманауи педагогикалық тұжырымдамаларда шығармашылық қабілеттерді дамытуға ерекше назар аударылады. Би өнері баланың шығармашылық әлеуетін ашуға мүмкіндік беретін ең тиімді құралдардың бірі болып табылады. Би қойылымдарын дайындау барысында балалар өз қиялын пайдаланып, түрлі бейнелерді сомдайды, музыкаға сәйкес қозғалыстарды ойлап табады және сахналық мәдениетті меңгереді. Бұл олардың шығармашылық ойлауын дамытып қана қоймай, өзін-өзі көрсету қажеттілігін қанағаттандырады.

Би сабақтарының тағы бір маңызды қызметі – эмоционалдық интеллектіні дамыту. Балалар көбінесе өз сезімдерін сөзбен жеткізе алмайды. Ал би қозғалыстары арқылы олар қуаныш, толқу, таңдану немесе мейірімділік сияқты эмоцияларды еркін білдіре алады. Музыкалық-ырғақтық қозғалыстар эмоционалдық шиеленісті төмендетіп, баланың психологиялық жайлылығын қамтамасыз етеді. Сондықтан би терапиясының элементтері қазіргі мектепке дейінгі білім беру тәжірибесінде кеңінен қолданылуда.

Балабақшадағы би жетекшісінің қызметі тек қана би үйретумен шектелмейді. Ол балалардың шығармашылық дамуын ұйымдастырушы, эстетикалық тәрбие беруші және мәдени құндылықтарды насихаттаушы маман болып табылады. Би жетекшісі әр баланың жеке ерекшеліктерін ескеріп, олардың мүмкіндіктерін ашуға жағдай жасауы қажет. Сонымен қатар ол ата-аналармен және педагогикалық ұжыммен тығыз байланыста жұмыс жүргізіп, баланың жан-жақты дамуына ықпал етуі тиіс.

Қазіргі уақытта мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық технологияларды қолдану кеңінен дамып келеді. Би сабақтарында мультимедиялық құралдарды, интерактивті тақталарды, бейнежазбаларды және цифрлық платформаларды пайдалану балалардың қызығушылығын арттырады. Заманауи технологиялар күрделі қозғалыстарды көрнекі түрде көрсетуге, әлем халықтарының би мәдениетімен таныстыруға және балалардың шығармашылық белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Ұлттық тәрбие мәселесі мектепке дейінгі білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі болып табылады. Осы тұрғыдан алғанда қазақ халық билерінің тәрбиелік мүмкіндіктері өте жоғары. Ұлттық билер арқылы балалар халқымыздың салт-дәстүрлерімен, ұлттық киімдерімен, әдет-ғұрыптарымен және мәдени құндылықтарымен танысады. Бұл олардың ұлттық сана-сезімін қалыптастырып, туған елге деген сүйіспеншілігін арттырады.

Соңғы жылдары мектепке дейінгі білім беру жүйесінде инклюзивті білім беру мәселесіне ерекше көңіл бөлінуде. Би өнері ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды әлеуметтендірудің тиімді құралы ретінде қарастырылады. Би әрекеті барлық балалардың ортақ шығармашылық ортада бірлесіп әрекет етуіне мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде толеранттылықты, өзара сыйластықты және әлеуметтік бейімделуді қалыптастыруға ықпал етеді.

Ғылыми зерттеулер көрсеткендей, өнермен жүйелі түрде айналысатын балалардың оқу әрекетіндегі жетістіктері де жоғары болады. Би сабақтары барысында дамитын зейін, есте сақтау, тәртіп сақтау, тыңдау және тапсырмаларды орындау дағдылары кейінгі оқу қызметінде маңызды рөл атқарады. Сондықтан би тәрбиесін баланың болашақ білім алу жетістіктерінің маңызды алғышарты ретінде қарастыруға болады.

Қазіргі кезеңде мектепке дейінгі ұйымдардағы хореографиялық қызмет балалардың шығармашылық әлеуетін дамытуға, денсаулығын нығайтуға және эстетикалық мәдениетін

қалыптастыруға бағытталған кешенді педагогикалық жүйеге айналып отыр. Би өнері баланың жеке тұлғасын жан-жақты дамытуға ықпал ететін әмбебап құрал ретінде өзінің маңызын жыл сайын арттыруда. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдардағы би жетекшілерінің кәсіби қызметі болашақ ұрпақтың мәдени, рухани және шығармашылық дамуының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады.

Соңғы жылдары мектепке дейінгі білім беру жүйесінде нейропедагогика бағытындағы зерттеулер ерекше қарқынмен дамуда. Аталған ғылыми бағыт баланың ми қызметі мен оқу-тәрбие процесінің өзара байланысын зерттейді. Нейропсихологтардың пікірінше, музыкалық-ырғақтық қозғалыстар баланың екі ми жарты шарының үйлесімді жұмыс істеуіне ықпал етеді. Би сабақтары кезінде қозғалыс, есту, көру және эмоционалдық қабылдау бір мезгілде іске қосылатындықтан, балалардың когнитивтік белсенділігі жоғарылайды. Мұндай кешенді әсер нәтижесінде зейін тұрақтылығы артып, есте сақтау қабілеті жақсарады, сөйлеу және ойлау процестері белсенді дамиды. Сондықтан қазіргі таңда хореография мектепке дейінгі білім берудегі тек эстетикалық емес, сонымен қатар нейродамытушы технология ретінде қарастырылуда.

Заманауи би педагогикасында шығармашылық импровизация ерекше орын алады. Дәстүрлі сабақтарда балалар көбінесе дайын қозғалыстарды қайталаса, импровизациялық әдістер олардың шығармашылық дербестігін дамытуға мүмкіндік береді. Музыканы тыңдау арқылы өз қимылдарын ойлап табу, белгілі бір образды қозғалыс арқылы бейнелеу немесе еркін пластикалық композициялар құрастыру балалардың қиялын дамытады. Мұндай жұмыстар баланың өзіндік «Менін» қалыптастырып, шығармашылық бастамаларын қолдауға жағдай жасайды. Импровизация барысында қателесу ұғымы болмайтындықтан, балалар өз мүмкіндіктерін еркін көрсетуге ұмтылады және өнерге деген қызығушылығы артады.

Балабақшадағы би қызметінің тағы бір маңызды бағыты – сахналық мәдениетті қалыптастыру. Сахнаға шығу бала үшін ерекше психологиялық тәжірибе болып табылады. Көрермен алдында өнер көрсету барысында балалар өздерін ұстау мәдениетін, көпшілік алдында сөйлеу және өзін таныстыру дағдыларын меңгереді. Сонымен қатар сахналық тәжірибе баланың сенімділігін арттырып, ұялшақтық пен қорқыныш сезімдерін азайтуға көмектеседі. Көптеген педагогикалық зерттеулер шығармашылық өнермен айналысатын балалардың коммуникативтік дағдыларының жоғары болатынын көрсетеді. Сондықтан концерттер мен мерекелік қойылымдар тек есеп беру шарасы емес, баланың әлеуметтік құзыреттілігін дамытудың маңызды құралы болып саналады.

Қазіргі цифрлық қоғам жағдайында би жетекшісінің қызметі де жаңа мазмұнмен толығуда. Сандық ресурстар балаларға әлем халықтарының би мәдениетімен танысуға мүмкіндік береді. Түрлі бейне материалдар, интерактивті презентациялар, анимациялық бағдарламалар және мультимедиялық платформалар арқылы балалар тек қозғалыстарды үйреніп қана қоймай, би өнерінің тарихы мен мәдени ерекшеліктерін де меңгереді. Бұл олардың мәдени көкжиегін кеңейтіп, өнерге деген танымдық қызығушылығын арттырады.

Хореографиялық тәрбиеде ата-аналармен серіктестік орнату мәселесі де ерекше маңызға ие. Тәжірибе көрсеткендей, отбасы тарапынан қолдау көрген балалар шығармашылық қызметке белсендірек қатысады. Осыған байланысты қазіргі би жетекшілері ата-аналарды ашық сабақтарға, шеберлік сағаттарына, шығармашылық жобаларға және отбасылық би фестивальдеріне тартуда. Мұндай іс-шаралар отбасы мүшелерінің өзара қарым-қатынасын нығайтып қана қоймай, баланың жетістіктеріне деген қызығушылықты арттырады.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы хореографиялық жұмыстың тағы бір инновациялық бағыты – интеграцияланған сабақтар өткізу. Мұндай сабақтарда би өнері музыкамен, көркем әдебиетпен, бейнелеу өнерімен және қоршаған ортамен таныстыру қызметтерімен өзара байланыста ұйымдастырылады. Мысалы, табиғат құбылыстарын қозғалыс арқылы бейнелеу немесе ертегі кейіпкерлерінің образдарын би композицияларында көрсету балалардың дүниетанымын кеңейтіп, білімді кешенді түрде қабылдауына мүмкіндік береді. Пәнаралық ықпалдастық қазіргі білім беру талаптарына толық сәйкес келеді және баланың тұтас дамуын қамтамасыз етеді.

Бүгінгі таңда инклюзивті білім беру жағдайында хореография ерекше әлеуметтік маңызға ие болып отыр. Би әрекеті балалар арасындағы қарым-қатынасты жақсартып, өзара қолдау мәдениетін қалыптастырады. Ортақ шығармашылық жұмыс барлық балалардың өзін ұжымның маңызды мүшесі ретінде сезінуіне мүмкіндік береді. Бұл әсіресе ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтенуінде маңызды рөл атқарады. Би барысында балалар бір-бірінің ерекшеліктерін қабылдап, өзара сыйластық пен төзімділік құндылықтарын меңгереді.

Әлемдік білім беру тәжірибесінде «креативті индустриялар үшін ерте дайындық» ұғымы кеңінен талқылануда. Сарапшылардың пікірінше, мектепке дейінгі жаста өнермен тұрақты айналысқан балалар болашақта шығармашылық ойлау, инновациялық шешім қабылдау және бейімделу қабілеттері бойынша жоғары нәтижелер көрсетеді. Би сабақтары барысында қалыптасатын қиял, икемді ойлау, эмоционалдық тұрақтылық және коммуникациялық дағдылар XXI ғасыр адамы үшін маңызды құзыреттердің қатарына жатады. Сондықтан балабақшадағы би әлемі тек өнерге баулу алаңы ғана емес, болашақ шығармашыл тұлғаны қалыптастырудың стратегиялық ресурсы ретінде қарастырылуы тиіс.

Осылайша, балабақшадағы би әлемі – баланың тек қана қозғалыс әрекетін жетілдіретін орта емес, ол оның тұлғалық қалыптасуына, эстетикалық дүниетанымының дамуына және шығармашылық мүмкіндіктерінің ашылуына ықпал ететін ерекше тәрбиелік кеңістік. Би арқылы бала өзін қоршаған әлемді таниды, ұлттық мәдениетті меңгереді, өз сезімдерін еркін білдіреді және өнердің сұлулығын түсіне бастайды. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдардағы би тәрбиесін дамыту қазіргі білім беру жүйесінің маңызды міндеттерінің бірі болып қала береді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Бриске И.Э. Основы детской хореографии. Педагогическая работа в детском хореографическом коллективе: учебное пособие. – Санкт-Петербург: Планета музыки, 2024. – 236 с.

2. Межецкая О.В., Овсянникова О.А., Жукова А.М. Художественное движение на музыкально-ритмических занятиях в детских школах искусств. Методика обучения: монография. – Москва: ФЛИНТА, 2020. – 158 с.

3. Фомина Н.А., Максимова С.Ю., Прописнова Е.П. Музыкально-двигательное физическое воспитание дошкольников. – Волгоград: Учитель, 2020. – 238 с.

4. Коренева Т.Ф. Музыкально-ритмические движения для детей дошкольного возраста: методическое пособие. – Москва: Мозаичный парк, 2020. – 176 с.

5. Изаровская И.В., Перельман Е.Б., Ященко Е.В. Применение танцевально-хореографических упражнений для формирования физического развития и физической подготовленности дошкольников 5–6 лет // Человек. Спорт. Медицина. – 2021.

Арапова Жания Умирсериковна
Музыка жетекшісі
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

БАЛАБАҚШАДА ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ МУЗЫКА АРҚЫЛЫ ДӘРІПТЕУ

Аңдатпа. Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық құндылықтарды музыка арқылы дәріптеудің маңызы қарастырылады. Музыкалық тәрбие барысында балаларға қазақ халқының салт-дәстүрін, ұлттық өнерін, мәдениетін насихаттау жолдары көрсетілген. Сонымен қатар ұлттық музыка құралдарын, халық әндерін және дәстүрлі ойындарды қолданудың бала тәрбиесіндегі рөлі талданады.

Тірек сөздер: ұлттық құндылық, музыка, балабақша, ұлттық тәрбие, домбыра, халық әндері, мектепке дейінгі ұйым.

Кіріспе

Қазіргі қоғамда жас ұрпақтың бойына ұлттық құндылықтарды сіңіру — маңызды міндеттердің бірі. Ұлттық тәрбие бала бойында туған жерге, елге, ана тіліне деген сүйіспеншілікті қалыптастырады. Осы орайда балабақшадағы музыка оқу қызметінің рөлі ерекше.

Музыка — халықтың рухани мәдениетінің айнасы. Қазақ халқының әндері мен күйлері, ұлттық ойындары мен салт-дәстүрлері ғасырлар бойы ұрпақ тәрбиесінің негізі болып келеді. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда балаларды ұлттық өнермен ерте жастан таныстыру олардың рухани дамуына оң әсер етеді.

Негізгі бөлім

Музыкалық тәрбиенің ұлттық құндылықтарды қалыптастырудағы маңызы

Мектеп жасына дейінгі бала қоршаған ортаны сезім арқылы қабылдайды. Сол себепті музыка арқылы берілген тәрбие олардың есінде ұзақ сақталады. Қазақтың әуезді әндері мен күйлері балалардың ұлттық мәдениетке деген қызығушылығын арттырады.

Музыка арқылы бала:

* халық өнерімен танысады;
* ұлттық мәдениетті құрметтеуге үйренеді;
* эстетикалық талғамы қалыптасады;
* ана тіліне деген сүйіспеншілігі артады;
* рухани дүниесі байиды.

Балабақшада орындалатын ұлттық әндер мен билер балалардың сахналық мәдениетін дамытып, өнерге деген қызығушылығын оятады.

Ұлттық музыкалық құралдарды пайдалану

Балаларға ұлттық құндылықтарды дәріптеуде қазақтың ұлттық аспаптарын таныстырудың маңызы зор. Әсіресе домбыра аспабы — қазақ халқының рухани символы.

Балабақшада:

* домбыра үнімен таныстыру;
* күй тыңдату;
* ұлттық аспаптардың суреттерін көрсету;
* қарапайым ырғақтық жаттығулар орындату тиімді нәтиже береді.

Күй тыңдау арқылы балалардың музыканы қабылдау қабілеті дамиды. Сонымен қатар олар қазақ халқының тарихы мен мәдениеті туралы түсінік алады.

Халық әндері мен ұлттық ойындардың рөлі

Музыка оқу қызметінде халық әндерін қолдану балалардың тіл байлығын арттырады. Әсіресе бесік жыры, санамақ, жаңылтпаш элементтері бар әндер баланың есте сақтау қабілетін дамытады.

Ұлттық ойындарды музыкамен байланыстыра өткізу де өте тиімді. Мысалы:

* «Қара жорға» биі;
* «Айгөлек» ән ойыны;
* «Орамал тастау»;
* «Арқан тарту».

Мұндай ойындар балаларды ұйымшылдыққа,ептілікке және достыққа тәрбиелейді.

Заманауи әдіс-тәсілдерді қолдану

Қазіргі таңда музыка сабақтарында мультимедиялық технологияларды пайдалану балалардың қызығушылығын арттыруда. Ұлттық әндерге арналған бейнероликтер, анимациялық көріністер, интерактивті ойындар арқылы оқу қызметі әсерлі өтеді.

Музыка жетекшісі балалардың жас ерекшелігін ескере отырып:

* көрнекілік әдісін;
* ойын технологиясын;
* қимыл-қозғалыс жаттығуларын;
* шығармашылық тапсырмаларды қолдануы қажет.

Бұл әдістер балалардың белсенділігін арттырып, ұлттық өнерді тереңірек қабылдауына мүмкіндік береді.

Музыка жетекшісінің рөлі

Музыка жетекшісі — ұлттық тәрбиені насихаттаушы тұлға. Педагог әрбір оқу қызметінде қазақ халқының мәдени мұрасын тиімді қолдануы тиіс. Сонымен қатар ата-анамен бірлесе жұмыс жүргізудің де маңызы зор.

Ұлттық мерекелерді ұйымдастыру:

* Наурыз мерекесі;
* Тұсаукесер рәсімі;
* Бесікке салу дәстүрі;
* Домбыра күні сияқты іс-шаралар балалардың ұлттық сана-сезімін қалыптастырады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, балабақшада ұлттық құндылықтарды музыка арқылы дәріптеу — жас ұрпақ тәрбиесіндегі маңызды бағыттардың бірі. Музыка арқылы бала халқымыздың мәдениетін, салт-дәстүрін, ұлттық өнерін танып біледі.

Ұлттық музыка мен халықтық мұраны оқу қызметінде тиімді пайдалану балалардың рухани бай, өнерлі әрі отансүйгіш болып қалыптасуына ықпал етеді. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық тәрбиені музыкамен ұштастыру — бүгінгі күннің басты талабы.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік стандарты.
2. Жарықбаев Қ. «Қазақ тәлім-тәрбиесі». Алматы, 2018.
3. Құлжанова Н. «Мектепке дейінгі тәрбие». Алматы, 2020.

Жеребаева Шолпан Бауыржанқызы
Логопед
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

С ДЫБЫСЫН МАШЫҚТАНДЫРУ

Сабақтың мақсаты:
- «С» дыбысын машықтандыру, сөзде, сөйлемде дұрыс айтуға үйрету
- Фонематикалық қабылдауын дамыту;
- «Дене мүшелері» лексикалық тақырыбы бойынша сөздік қорын молайту;

І. Ұйымдастыру кезеңі

{Сәлемдесу}
- Көңіл күйін шарлар арқылы білдіру

Жылан оқиғасы

Ертеде орманда бір жылан өмір сүріпті.Ормандағы жануарлардың барлығы одан қорықан екен. Сол себепті де оның достары болмапты. Жалғыздықтан әбден зеріккен жылан, өзіне дос іздемекші болып сапарға шығады.

-Есімізге түсірейікші
-Жылан не істейді?
-Ысылдайды...
-Қалай ысылдайды екен?
-*Сссс...*

Жылан “Ссссс” деп ысылдап ұзақ жол жүрді.Ешқай жанура онымен достасуға батылы жетпейді екен.

Жыланды үйшігіне дейін сссс –а дыбысын айтып апар

-Жарайсын!

-“Ссссс” дыбысын айтқан кезде ерініміз жымияды. Тілдің ұшы төменгі тістің артына тіреледі. Қолға салқын ауа сезілу керек. Сонда бізде қандай дыбыс шықты?

-С дыбысы шығады.

А олай болса, біз сумен көкөністерді, қолымызды және ыдыстарды жуамыз, ол үшін «С» дыбысын анық айтуымыз қажет.

II.Негізгі бөлім:

Буын ұйқасы арқылы «с» дыбысын сөздің басында машықтандыру

«С» дыбысын созып айт.

С————————————-ағыз

С————————————-ала

С————————————-ына

Ба————————————с

Та————————————с

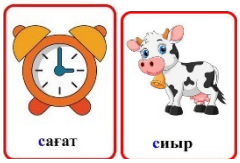
Қа————————————с

Жа————————————--с

До————————————---с

С дыбысы бар сөздер

Сағат – Сиыр -

Сәбіз – Сөмке -

Су -Сабын-

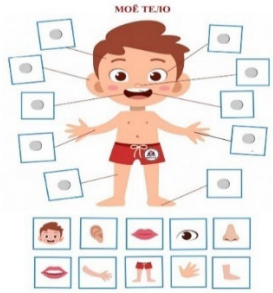

А сен білесің адамдардын бәрінде бас, дене, қол, аяқ бар. Қане, айнаға қарайықшы!

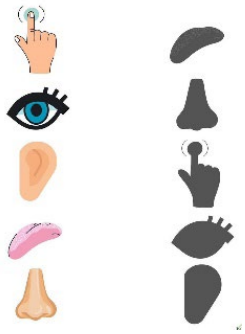
Біз нені көріп тұрмыз?

-Басымызды сипап, қол-аяғымызды көрсетейікші. (балалар өздерінің дене мүшелерін көрсетеді).

<u>Дене мүшелерін көрсет</u>

Беттің әр бөлігінің өзінің қызметі бар. Көз, құлақ, мұрын - бұлар сезім мүшелері.
Дене мүшелерінің көлеңкелерін тап

-Жарайсын!

Қорытынды:

 (ойыншығын көрсетемін)

-А бүгінгі біздің сабағымызда немен таныстық?

-Жылан

-Жылана қандай дыбыс шығарады?

-“Ссссс”

 (Ойыншығын көрсетемін)

А біз ыдыстарды не істедік?

-Жудық

-Суды ағызғанда қандай дыбыс шықты?

-“Ссссс”

-Олай болса А адамның бетін құрастыру ойынын ойнайық, мен саған көмектесетін боламын.

-Дұрыс құрастырсаң, саған сыйлық бар!(қалтасынан сыйлық шығады)

-А саған көп-көп рахмет! Бүгінгі сабаққа белсене қатыстың, Сау болағой!

Секенова Раушан Бакытбековна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ОРМАН АЛЫБЫ — ҚОНЖЫҚ»

Міндеті: Балаларды дәстүрден тыс жапсыру әдісімен (гречка және күріш жармаларын қолдану) таныстыру. Түстерді (қоңыр, ақ) ажырату дағдыларымен таныстыру.Дамытушылық: Балалардың саусақ ұсақ моторикасын, сезімталдығын, көз мөлшерін және шығармашылық қиялын дамыту.Тәрбиелік: Жануарларға деген қамқорлықты ояту, ұқыптылыққа, бастаған істі соңына дейін жеткізуге баулу.

Үлестірмелі материалдар: Аю бейнеленген тығыз ақ қағаз (трафарет), ыдыстағы гречка және күріш жармалары, ПВА желімі, қол сүртетін майлықтар (салфетка), пластик табақшалар (поднос)

Барысы1. Кіріспе бөлім (Мотивациялық-қозғаушылық): Балалар, бүгін біздің сабағымыз ерекше өтпек. Алдымен менің жұмбағымды шешіп көріңіздерші:

Өзі үлкен, мамықтай,
Балды жақсы көреді.
Қыста жатып ұйықтайды,
Ойлан, бұл не екені? Балалар: Аю!

Жарайсыңдар! Бүгін бізге қонаққа орманнан аю келіпті. Бірақ ол жалғызсырап көңілсіз отыр. Оған достар жасап береміз бе?

2. Негізгі бөлім (Ұйымдастырушылық-ізденістік)Әңгімелесу: балаларға аюдың суретін көрсетіп, Аюдың дене мүшелерін атаңдаршы? (Басы, денесі, құлағы, аяқтары).Аюдың түсі қандай болады? (Қоңыр немесе ақ).Жаңа әдісті түсіндіру:Тәрбиеші: Бүгін біз аюды бояумен емес, сиқырлы жармалармен – гречка және күрішпен безендіреміз. Гречканың түсі қандай? (Қоңыр). Оны аюдың денесіне қолданамыз. Күріштің түсі қандай? (Ақ). Оны екінші аюдың денесіне жабыстырамыз.

Сергіту сәті: «Аю отыр партада»Аю отыр партада,Екі қолы қалтада.«А» дейді, «Б» дейді, Бірақ тілі келмейді.(Балалар қимылмен қайталайды)

Техникалық қауіпсіздік ережесі:Жармаларды ауызға, мұрынға немесе құлаққа салуға болмайды.Желімді тек қағазға жағу керек, көзге тигізбеу қажет.Жұмыс барысында қолды майлықпен сүрту керек.Практикалық жұмыс (Балалардың өз бетінше әрекеті):1-қадам: Балалар аюдың суретінің ішіне желімді қалың етіп жағады.2-қадам: Бірінші аюдың басы мен денесіне гречка жармасын сеуіп, саусақ ұшымен ақырын басады.3-қадам: Екінші аюдың денесіне ақ күрішті сеуіп орналастырады.4-қадам: қағазды көтеріп, жабыспай қалған артық жармаларды табақшаға сілкіп түсіріп.(Тәрбиеші жұмыс барысында балаларға бағыт-бағдар беріп, көмектеседі).

3. Қорытынды бөлім (Рефлексиялық-түзетушілік)Көрме ұйымдастыру: Барлық баланың жұмысын үстел үстіне қойып.Балалар, қараңдаршы, Аюдың достары қандай тамаша көп болып шықты! Біз бүгін қандай жармаларды қолдандық? Аюдың денесіне қай жарманы жапсырдық? Сіздерге сабақ ұнады ма?Мадақтау: Балалар еңбеккорлығы мен ұқып тылығы үшін мақтау.

Ержанова Махаббат Альдибековна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ҮЙШІК ЕРТЕГІСІ»

Міндетті: Оқылған шығармадан ең қызықты, мәнерлі үзінділерді қайталау, балаларға сөздер мен қарапайым сөз тіркестерін қайталап айтуға мүмкіндік беру. Ересектермен бірге ертегілерді, қарапайым көріністерді ойнауға бірлескен ойындарға қатысуға ықпал ету

Әдіс-тәсілдер: Көрсету,түсіндіру,сұрақ-жауап,мақтау-мадақтау.

Балалар міне тағы бір күн туды. Бүгін бізге қонақтар келді, бүгінгі күнде жақсы көңіл-күймен қарсы алып, бір-бірімізге сәттілік тілейікші.

Шаттық шеңбер

Сәлем деймін күнге мен
Сәлем деймін мен саған
Сәлем деймін апайға
Сәлем деймін баршаға -жарайсыңдар балалар

Балалар қазір біз «Сиқырлы доп» атты ойын ойнаймыз. Бұл ойынның шарты бойынша мен қай балаға допты берсем, сол бала сұрақтарға жауап беруі тиіс.Мынадай сұрақтар қойылады.

1.Қазір жылдың қай мезгілі?
2.Көктем мезгілінде неше ай бар?
3.Көктем мезгілінде күн қандай болады.?
4.Сендер қандай ертегілерді білесіңдер?

Ертегілер көп екен біз бүгін үйшік ертегісімен танысамыз. Балаларға үйшік ертегісін оқып беру.

Телефон соғылып, ормандағы түлкі қоңырау соғады. Орманға қонаққа келулерін сұрайды.

Балалар орманға барамыз ба?

Біз орманға немен баруға болады есімізге түсірейікші .

Дұрыс балалар

Кәне балалар барлығымыз сапқа тұрып «поровоз» әнін шырқап ертегілер еліне барайықшы.

Балалар біз ертегілер еліне келдік.

Орманнан алдарынан түлкі шығады.

Саламатсыздар ма балалар.

Жарайсыңдар балалар сендердің келгендеріңе өте қуаныштымын. Балалар сендер ертегі білесіңдер ба ?

-Балалар сендер ертегіні ролдерге бөліп ойнай аласыңдар ма.

Балалар біз бүгін қандай ертегімен таныстық .

Жарайсыңдар дұрыс

Ормандағы достарымызға балалар біз үйшік ертегісін сақыналау арқылы түлкі ертегіні сомадап берейікші.

Түлкі біз ертегіні сомдау үшін балаларға киімдер бар ма

Түлкі әрине бар қоян достым кәне келіп, балаларды алып кетші.

Балалар дайындалып болам дегенше біз ойын ойнайық «Ғажайып қорапша» Кубик арқылы бейнелен суреттердегі аңдардың жүрісін сомдау.

Балалар ертегіні ролдерге бөліп сомдап береді.

-Түлкі : -Жарайсыңдар балалар Біз өзімізді көріп орманда тату жүргенімізді көріп бір қуанып қалдық.

-рахмет балалар

Біздің орманға жие келіп тұрыңдар жарайды ма?

Сау болыңдар балалар.

-Балалар «порооз» әнін айтып топқа келеді.

Жазық далада бір үйшік тұр. Шиқылдауық тышқан тоқтай қалып сұрайды:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?

Ешкім үн қатпады. Тышқан үйшікке кіріп өмір сүреді. Бақылдап бақа келеді:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?

— Мен, шиқылдауық тышқанмын.

— Ал мен, бақылдаған бақамын.

— Кел, бірге тұрайық! — деп бақа мен тышқан үйшікте бірге өмір сүреді. Секеңдеп қоян келеді. Тоқтай қалып сұрайды:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?

— Мен, шиқылдауық тышқанмын.

— Мен,..бақылдаған бақамын.

— Ал сен кімсің?

— Мен, секеңдеген қоянмын.

— Кел, бізбен тұр!

Енді олар үшеуі үйшікте тұрады. Терезені түлкішек-әпке тоқылдатады:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?

— Мен, шиқылдауық тышқанмын.

— Мен, бақылдаған бақамын.

— Мен, секеңдеген қоянмын.

— Ал сен кімсің?

— Мен түлкішек-әпкемін.

— Кел, бізбен тұр!

Енді олар төртеу болады.

Жүгіріп келіп есіктен сұр қасқыр сұрайды:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?

— Мен, шиқылдауық тышқанмын.

— Мен, бақылдаған бақамын.

— Мен, секеңдеген қоянмын.

— Мен, түлкішек-әпкемін.

— Ал сен кімсің?

— Мен, сұр қасқырмын.

— Кел, бізбен тұр! Енді олар бесеу болады.

Барлығы көңілді өмір сүріпті, ән айтыпты.Бір күні қорбаңдаған аю үйшіктен шыққан дауыстарды естіп, тоқтап айқайға салады:

— Үйшік-үйшік! Кім үйшікте тұрады?
— Мен, шиқылдауық тышқанмын.
— Мен, бақылдаған бақамын.
— Мен, секеңдеген қоянмын.
— Мен, түлкішек-әпкемін.
— Мен, сұр қасқырмын.
— Ал сен кімсің?
— Мен, қорбаңдаған аюмын.
— Кел, бізге!

Аю кірейін-кірейін деп, кіре алмайды.

— Мен, шатырда тұрайын.
— Бізді басып қаласың.
— Жоқ, қорықпаңдар.
— Жарайды, шық.

Аю отыра қалғанда үй: «тарс» — етіп құлады.

Үйшіктен аман-есен: тышқан, бақа, қоян, түлкі, қасқыр қашып шықты. Барлығы бірігіп бөрене тасып, тақтай аралап үлкен үй салуға кірісті. Үйшіктері үлкен, биік, әдемі болып шықты!

Қорытынды: Балалар ертегі кейіпкерлерін тани біледі,сахналау арқылы мазмұның игереді,балалар ертегіні зейін қойып тыңдап, кейіпкерлердің көңіл-күйін менгереді.

Адиева Самал Толеубаевна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

МАМАНДЫҚТЫҢ БӘРІ ЖАҚСЫ

Міндеті: Мамандық түрлерімен таныстыру. Еңбекке деген құштарлығын ояту
Үлкендердің еңбегін бағалап, құрметтейді.
Керекті құралдар: Мамандық иелері туралы суреттер, құралдар.
Әдіс-тәсілдер: Көрсету, түсіндіру, әңгімелесу, сұрақ-жауап, ойын.

Шаттық шеңбері

Үлкенге де сіз
Кішіге де сіз
Құрметпенен сіздерге
Бас иеміз біз!

Жұмбақ

1)Ауруды..... емдейді **(дәрігер)**

2)Тәп-тәтті тамағы, астардың маманы **(аспазшы**)
3)Қолында қайшы тарағы, тәртіпке шашты салады? **(шаштараз**)
4)Кірпіштен сарай, үй салады,ол адам кім болады**?** **(Құрылысшы**)
(Суреттерді жапсырып қою)
Қостілдік компонент:
Дәрігер-врач, шаштараз-парихмакер, аспазшы- повар, құрылысшы- строитель,
2)Суретпен жұмыс.
«Мен өскенде кім болам?»
Мамандық түрлерімен танысамыз. Мамандықтарға дәрігер, аспазшы, шаштараз, құрылысшы және көптеген мамандықтар жатады екен. Сондықтан бізге мамандықтар қажет. Мамандық дегеніміз-адамның еңбек қызметінің түрі.
Балалар біз еңбек туралы қандай мақал –мәтел білеміз. (түсіндіру)
Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей. (Нұрасыл)
Еңбек етпеген ішіп жемейді. (Айша)
Дидактикалық ойын: « Сөйлеп тұрған кім?»
Балалар біз қазір мына сөздерді естіп, қандай мамандық иесі сөйлеп тұрғанын анықтайықшы:
Балмұздақ сатамын! Балмұздақ!
Жүріңіз қай жаққа апарып тастайын?
Қай жеріңіз ауырып тұр? Қазір ыстығыңызды өлшейін.
Шашыңызды қай үлгіде қиып берейін?
Мен манты жасап жатырмын, қазір дайын болып қалады.
Презентация көрсету (мамандық иелері туралы)
Дәрігер-адамдарды емдейді
Аспазшы-тәтті тамақ пісіреді
Шаштараз-әдемілеп шаш қияды
Құрылысшы- жақсы үйлер салады
Сергіту сәті
Көтеріліп шаңырақ
Уықтары шаншылар
Керегелер керіліп
Өрімдей боп өрілер
Егер жүрсек айналып
Киіз үй боп көрінер
Презентация көрсету (мамандық иелері туралы)
Дәрігер-адамдарды емдейді
Аспазшы-тәтті тамақ пісіреді
Шаштараз-әдемілеп шаш қияды
Құрылысшы-жақсы үйлер салады.
Сюжетті – рөлдік ойын
Балалар 4 топқа бөлініп, мамандық иелерінің не істейтіндерін айтады.
Есікті тоқылдатып мамандық иелері кіреді. (Балалармен амандасады)
Қорытындылау
Дәрігердің сұрақтары градусник не үшін керек? Зияндығы бар ма? Жүректі тыңдайтын құралды-Фалейдоскоп дейді. Қан қысымын өлшейтін затты –Тонометр дейд.
Құрылысшыға сұрақтар: Үйді немен салдыңдар?
Шаштаразға сұрақтар : Шашты немен қидыңдар?
Аспазшыға сұрақтар : Салатқа не қостыңдар?
Күтілетін нәтиже:
Біледі: Балалар мамандық түрлерін біледі, қажетті құралдарын атай алды.
Игереді: суретке қарап әңгіме құрайды
Меңгереді: мамандық иелерінің еңбегін бағалай біледі

Абаева Гульнар Сакпаевна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА

Мақсаты: 10 көлеміндегі сандарды тура және кері санау қарапайым мысалдар

Мен есептерді шешуге үйрету заттардың саны және шамасы бойынша математикалық ұғымдар туралы түсінік беру,геометриялық пішіндерді ажырата білуге бейімдеу. Логикалық ойлау қабілетін жетілдіру. Ойындар арқылы математика оқу қызметіне деген қызуғушылығын арттыру.

Әдіс-тәсілдер: Логикалық ойындар, сұрақ жауап дидактикалық ойындар.

Құрал-жабдықтар: 1-ден 10 ға дейінгі сандар және геометриялық пішіндер пән аралық байланыс сөйлеуді дамыту, алдын ала жұмыс:

Сәлеметсіздерме балалар мен сендерді көргеніме қуаныштымын. Бүгін бізде ерекше күн себебі бізге қонаққа апайлар келіпті. Апайлармен амандасып алу үшін мен сендерді жылулық шеңберіне шақырамын.

Уа халайық халайық
Бәріне жар салайық
Алдымыменен бәрімен
Амандасып алайық
Бүгінгі кеш төрінде
Математика елінде
Есеп шешіп жарысып
Көңілді кеш жасайық
Ал кәнекей балалар
Білімді біз сынайық.

Тәрбиеші : ал балалар бүгінгі көңіл күйлерің қалай?

- Балалар таңертең ұйқыдан оянған кезде терезеге қарасаңдар алдымен нені көресіңдер

Балалар: күнді

Тәрбиеші: күн бізге несін береді

Балалар жылуын, шапағатын береді

Тәрбиеші: ал енді есімізге түсірейікші бір жылда неше мезгіл бар?

Балалар : 4 мезгіл бар

Тәрбиеші: балалар қазір жылдың қай мезгілі ?

Балалар: Күз

Тәрбиеші: күз мезгілінде неше ай бар

Балалар : 3 ай бар қыркүйек, қазан, қараша.

Тәрбиеші: қазір күздің қай айы?
Балалар : Қараша
Тәрбиеші : балалар бізде күз туралы тақпақтарды кім біледі екен кәне айтып берші
Амина: Келді міне күз,
Айнала сары түс.
Керемет тамаша,
Қандай әсем күз.
Азим: Қарашы күз келді,күз келді
Жапырақ жауыпты іздерді.
Құс біткен керуен тізеді,
Қара бұлт қабағын түйеді.
Олай болса мен сендердің бүгінгі күндеріңе сәттілік тілеймін.

Ұйымдастырылған оқу іс әрекеті барысы

Кіріспе: Кенеттен есік қағылады.Топқа Мәди кешігіп келеді. Рұқсат сұрап тәрбиешімен амандасып топқа кіреді.

Тәрбиеші: Мәди, сен неге кешігіп жүрсің. Бұның не?

Мәди : Кешіріңізші, апай мен ұйықтап қалыппын уақытты білмей кешігіп қалдым.

Тәрбиеші: Балалар олай болса біз тәулік бөліктерін Мәдидың есіне түсіріп жіберейікші. Олай болса сендермен осы тәулік бөліктеріне байланысты дидактикалық ойын ойнайық.

Дидактикалық ойын: Бұл қай кезде болады?

Мақсаты: Балаларды тәулік мезгілдерін атап анықтауға үйрету. Ойлау қабілетін қол қимылын жаттықтыру.

Шарты: Тәрбиеші жұмбақ оқиды, балалар жауабын тауып, тақтада берілген сандардың жанына ретімен, қолындағы тиісті тәулік мезгілдері бар суреттерді қойып орналастырады.

1.Ұйқымыздан тұрамыз,
Беті қолды жуамыз
Әжемізге ереміз,
Бақшамызға келеміз
Бұл қай кезде болады? «Таңертең»
2.Біз тәртіпті баламыз
Сабақтыда оқимыз,
Серуенгеде шығамыз
Бұл қай кезде болады? «Күндіз»
3. Күн батады қызарып,
Мамамызды күтеміз
Бұл қай кезде болады? «Кеш»
4. Үйлерде шам жанады
Демалады бар әлем.
Деп әлдилеп ақ әжем
Бұл қай кезде болады? «Түн»

Тәрбиші: Өте жақсы, балалар. Сендер уақыттыда біледі екенсіңдер. Міне Мәди, сенің есіне түскен шығар. Орныңа отыра ғой.

Тәрбиеші: Балалар бүгін мен таңертең бала бақшаға келіп топқа кірсем біздің топтағы сағат сынып қалыпты. Оның бірнеше уақыт көрсететін сандар түсіп қалыпты. Балалар менің сендерден көмек сұрағым келіп тұр. Сендер математиканы жақсы білесіңдерғой, маған сол

сандарды тауып орнына қоюға көмектесіңдер. Ол үшін біз бірнеше тапсырмаларды орындауымыз керек.

1-тапсырма:1 ден 10-ға дейін тура және кері санау.
Тәрбиеші: Балалар жалпы сендер математика негіздері оқу қызметінде не үйрендіңдер?
Балалар: санауды салыстыруды, пішіндерді, тәулік бөліктерін.....
Тәрбиеші: олай болса келесі тапсырманы орындайық

2-тапсырма: «Адасқан сандар»
Шарты: Тақтаға бір бала шығып, шатасып тұрған сандарды ретімен орналастырады, ал қалған балалар алдарындағы санды текшеге орналастырад болмаса жапыстырады. Тура және кері санап береді.

3-тапсырма: «Көршісін тап»

4-тапсырма: «Көлемдіде біле жүр» деп аталады.
Шарты: тақтаға әр түрлі көлемдер бейнеленген суреттер көрсетіледі.
Ұзын-қысқа, үлкен-кіші, жуан- жіңішке, биік-аласа. Балалар көлемдерін ажыратып айтып беру керек.
Тәрбиеші: Балалар алда әлі біршама тапсырмалар бар сияқты. Шаршап қалмас үшін бір серігіп алайық.

Сергіту сәті: «Бесбармақ әдісі», «Ал санайық, санайық»
Ал санайыйық, санайық,
Сан сырына қанайық. Төрт санына ылайық.
Бір саусақты жұмайық, Жұдырықты жұмайық
«Бір саны»-деп ұғайық « Бес болды»-деп ұғайық,
Екі саусақ жұмайық, Оң қолды да дәл солай
«Екі саны»-деп тынайық Тағы да ептеп жұмайық
Үшіншісін жұмайық, Алты, жеті, сегіз, тоғыз,
«Үш саны»-деп шығайық. Жұдырықты жұмайық
Тағы бірін жұмайық, «Он болды»-деп ұғайық.

5-тапсырма: «Ойна да ойла!»
Шарты: Өлең оқылады, әр оқылған өлең жолдары арқылы тақтағы балалар көріністі бейнелеп отырады.
Мұқият тыңдаймыз!
Өлең:
Жоғарыда ақша бұлт күлімдеген,
Арасында күн нұрын шашса.
Ал төменде айдын көл мөлдіреген,
Жағасында қос аққу орын тапса.
Балалар әр өлең жолдары айтылған сайын тақтаға бұлттың,
Күннің суреттерін іліп отырады. Қай нәрсе қай жерде екенін сұрау.
Тәрбиеші: Балалар сендерге пішінге байланысты ойын ойнатқым келіп тұр.

6-тапсырма: «Құлыпты аш!» ойыны.
Шарты: Қазір сендер музыка ырғағымен билеп жүріп, орындық үстінде тұрған геометриялық пішіндерді қалағандарыңша алып би билеп жүресіңдер. Қай кезде музыка тоқтаса сонда өз құлыптарыңды ашасыңдар. Ол үшін сендердің қолдарыңдағы пішін мен құлыптың пішіні сәйкес келуі керек.

7-тапсырма: «Берілген суреттермен сандық өрнек құрастыр
Салыстыру есептері де беріледі.
Шарты: Тақтада суреттер ілінеді балалар суреттерді санау арқылы қосындысын табады. (суретте неше зат бар екенін санап сурет астына жазып, қосып, азайтады.)

8-тапсырма: «Логикалық сұрақтар»
Дүкеннен анам 2 доп алып келді. Біреуін ініме бердім. Менде неше доп қалды? (1доп)
Ағашта 5 құс отыр 2-уі ұшып кетті. Ағашта неше құс қалды?(3құс)
Жанар 2 кг, ал Майра одан 3 кг артық құлпынай жинады Майра қанша құлпынай жинады? (5кг)
Дүкенге 7 кг жеміс әкелінді. Оның 3 кг алма , қалғаны алмұрт. Дүкенге неше кг алмұрт әкелінді? (4 кг)
Аюда 9 кг бал болды. Бірнеше кг бал жеген соң аюда 4 кг бал қалды. Аю неше кг бал жеді? (5 кг)
Балалар қуанады.

Қорытынды;
Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар! Бүгін біз сендермен көптеген тапсырмаларды орындадық. Барлықтарың бүгінгі «Ұйымдастырылған ашық оқу іс әрекеті» не белсенді қатыстыңдар. Рахмет сендерге.
Бүгінгі оқу қызметі қандай болды?
Қандай тапсырмалар орындадық?
Қандай ойындар ойнадық?
Мына бес жұлдызды мен сендерге жақсы қатысқандарың үшін беремін. Бәріңе «5» деген баға қоямын. Енді қол ұстасып, біздің білімімізді тексеруге келген тәрбиеші апайлардың назарына рахмет айтып бір-бірімізге жылуымызды сезініп, бүгінгі ашық оқу іс әрекетімізді аяқтай отырып қонақтар мен қоштасайық.
Қол ұстасып тұрайық,
Шеңберді біз құрайық.
Көріскенше күн жақсы,
Сау-саламат болайық!

Күтілетін нәтиже;
Жасайды, қағаз бетіне бағдарлай біледі, апта күндерін, жыл мезгілдерін ретімен айтады т.б

Ракишева Бакыткан Рахимхановна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

БІЗ НЕ ҮЙРЕНДІК, НЕ БІЛДІК?

Міндеті:Негізгі ойды дұрыс жеткізе білу, сөйлеу әдебін, жай және жайылма сөйлемдерді қолдану дағдыларын қалыптастыру.

Сөздерді буындарға бөлу.

Сөздерді дыбыстық талдау: дауысты және дауыссыз дыбыстарды анықтау.

Туған өлкенің өсімдіктері (ағаштар, бұталар, гүлдер, шөпті өсімдіктер) туралы түсініктерін кеңейту.

Шаттық шеңбері

Дөңгеленіп тұрайық
Шеңберді біз құрайық
Қол ұстасып бәріміз
Ақтілекті жолдайық!
Әлемді нұр тыныштық
Әрбір бейбіт күн ыстық
Қайрлы таң бақшамыз
Қайырлы күн достарым

Жұмбақ.

Қар суы еріп, сай-салаға толады,
Жер көгеріп,бүршік атып,
Жайлау малға толады.
Айтыңдаршы балалар
Бұл қай кезде болады? (Көктем)

Балалар бізге Көктем мезгілі келді. Көктем мезгілінде күн ұзарады екен.

Көктем мезгілінде ауа райы қандай болады?

Көктем мезгілінің ерекшеліктерін атап беріңдерші?

Балалар: Күн жылынады, құстар келе бастайды,жаңбыр көп жауады.

Жылы жақтан құстар ұшып келеді, ағаштар бүршік жарады, табиғат сұлулана түседі.

Балалар жеңіл киінеді.

Көктем мезгілінде қанша ай бар: **(наурыз, сәуір,мамыр).**

Тіл ұстарту жаттығулары

1.Пан-пан-пан
Сап-сары балапан.
2.Ғай-ғай-ғай
Жем шоқиды торғай.

3.Ға-ға-ға
Тал басында қарға.
4.Дақ-дақ-дақ
Емші құс тоқылдақ.
5.Қу-қу-қу
Жүзеді қос аққу.
6.Шін-шін-шін
Бақыт құсы көгершін.
Көктем туралы өлең шумақтары (Суретпен жұмыс)
1) Көктем келді тамаша Арлан
Далаға бір қараса
Бұлбұл құстар сайрайды
Күн шуағын төгеді
Менің туған жеріме
Тең келмейді ештеңе

2) Көктем болды алақай , Асыл
Қуанар барлық балақай
Көктемде жаңбыр болады
Бақшаға гүлдер толады

3) Күн шуағын шашады, Ерали
Жауын да жауып алады.
Көктем келіп **жеткенде**,
Ағаштар **бүршік** жарады.
Дыбыстың музыкасын қою.
Балаларға тыңдату. (1-торғай, 2-боран, 3-жаңбыр, 4-машина)
1)ДЫБЫС-естиміз, айтамыз.
2)ӘРІП-көреміз, жазамыз. (Карточкадағы әріптерді көрсету,атау)
Сауат ашуда дыбыстар екіге бөлінеді: дауысты және дауыссыз.
Дауысты дыбыстар –айтқанда **ауа кедергісіз, еркін шығады**.
Оларды созып айтуға болады.
Дауысты дыбыс-ән сияқты созылып айтылады.
Қазақ тіліндегі дауысты дыбыстар:
А, Ә ,Е, И,О, Ө, Ұ, У,Ы, І, Э.
Мысалы:
А-алма
О-орамал
Ө-өрік
Ұ-ұя
Дауыссыз дыбыстар- айтқанда ауаға кедергі болады (тіл, тіс,ерін арқылы)
Қазақ тіліндегі **дауыссыз дыбыстар:**
Б,В,Г,Ғ,Д,З,Ж,Й,К,Қ,Л,М,Н,П,Р,С,Т,Ф,Х,Ц,Ч,Ш,Щ
Дауыссыз дыбыс қысқа айтылады.
Мысалы:
Б-бала
Т-тау
М-мысық
С-су
Ойындар.
1-Ойын:
«Дауысты ма, дауыссыз ба» ойыны.

Мақсаты:Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату.
Ойын барысы:
Тәрбиеші бір әріпті айтады.
(мысалы:А, М, Ә, Е, Б, Н, О, Ө, Т)
Егер **дауысты дыбыс** болса-балалар қолдарын көтереді.
Егер **дауыссыз болса**-балалар алақан соғады.
Мысалы:
А-қол көтереді
М-алақан соғады.
Ә-қол көтереді
Е-қол көтереді
Б-алақан соғады
Н-алақан соғады
О-қол көтереді
Ө –қол көтереді
Т-алақан соғады
2-Ойын: «Сөзді жалғастыр».
Мақсаты: Сөздік қорын дамыту.
Ойын барысы:
(Көрнекілік бойынша тақтада жұмыс жасайды ,
2 бірдей әріпті табады және сөзді жалғастырады)
Мысалы:
Б-бала, балық.
Т-тау, торғай.
3- Ойын :**«Қай дыбыстан басталады?»**
Мақсаты:Сөздің бірінші дыбысын анықтау.
Ойын барысы:
Тәрбиеші сурет көрсетеді
Балалар сол сөздің бірінші дыбысын айтады**.**
Мысалы:
Аққу-А
Қарлығаш-**Қ**
Бүркіт-**Б**
4) ойын:
«Қай әріп жоғалды?»
Мақсаты: әріпті есте сақтау
Ойын барысы:
Тақтаға бірнеше әріп жазылады:
А, Ә, Е, О, Ө, Р, С, Т, М, Н
Балалар көзін жұмады.
Тәрбиеші бір әріпті өшіреді.
Балалар қай әріп жоғалғанын айтады.
Сергіту сәті
«Қамажай» биіне қимылдар жасау (музыкамен)
5 –Ойын . «Үйшік ойыны»
Мақсаты: Әріпке байланысты соған сәйкес суретті тауып үйшікке орналастырады.
6-ойын: Дыбыстық талдау жасап үйренеміз. (көрнекілікпен жұмыс,дауысты, дауыссыз белгілейді.
Мысалы: Нар,қар,торғай,тарақ,қалам,мақта,мұз,орман,піл,балық,түлкі,алма.
Балық, айна, алма,бақа сөздерін жазады. (Қызыл,көк текше арқылы белгілейді).
Әйнекпен ойын : Әйнекпен суретке қарап, сәйкес әріптерді табады.
Қорытынды: Балалар, біз қандай ойын ойнадық.

1. («Үйшік», «Қай әріп жоғалды», «Қай дыбыстан басталады», «Сөзді жалғастыр»,
2. «Дауысты ма, дауыссыз ба?»
3.Дауысты дыбыстарды ата?
4.Дауыссыз дыбыстарды ата?
5.Әріп дегеніміз не?
6.Дыбыс дегеніміз не?
7.Ненің даусын естідік?
8.Тақпақ не туралы екен?
9.Тіл жаттығулырында қандай құстар туралы айттық? (балапан,торғай, қарға, тоқылдақ аққу,көгершін).

Бағалау. «Бағдаршам» әдісі арқылы бағалау. (жақсы, түсінбедім,орташа)
Балалар бір-бірін өздері бағалайды.

Арғынбаева Бақыт
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

ҰЛТТЫҚ АСПАП ДОМБЫРА СӨЙЛЕЙДІ

Мақсаты: қазақ халқының құндылықтарын құрметтеуге үйрету; қазақ халқы қолөнер шеберлерімен жасалған бұйымдар туралы ұғымдарын кеңейту; жұмбақтардың жауабын табуға дағдыландыру;

-математикалық және логикалық ойлауды дамыту; қазақ халқының табиғи материалдардан жасалған бұйымдарын олардың қандай материалдан жасалғанын ажыратуды қалыптастыр;

-Түрлі сызықтарды салуды үйрету. қарапайым музыкалық жанрларды ажыратуға үйрету (күй, ән, би, марш). Әртүрлі мамандықтардың еңбегінің нәтижесінің маңызын, түсінуге және бағалауға үйрету.

Міндеттері:

- қазақ халқының құндылықтарын құрметтейді;
- қазақ халқы қолөнер шеберлерімен жасалған бұйымдарды біледі;
-жұмбақтардың жауабын табады;
-математикалық және логикалық ойлайды.
-қазақ халқының табиғи материалдардан жасалған бұйымдарын олардың қандай материалдан жасалғанын ажыратады;
-Түрлі сызықтарды салады.

-қарапайым музыкалық жанрларды ажыратады (күй, ән, би, марш).

- Әртүрлі мамандықтардың еңбегінің нәтижесінің маңызын, түсінеді және бағалайды.

Қажетті құрал - жабдықтар:

-Нағыз домбыра.

-Қолдан жасалынған домбыра және оның бөлшектері.

-Лэд экранда ЖИ көмегімен жасалынған сөйлейтін сандық және домбыраның видеосы.

-Қазақ үй және биік ғимараттар макеті.

- Ерте заманда ойналынған Д.Нүрпеисова апамыздың «Науысқы» және казіргі замандағы «Ұлытау» тобының орындауындағы «Қара жорға» күйінің бейне жазбасы.

Әдіс-тәсілдер: мнемотехника, көрнекіліктер, сұрақ - жауап, ЖИ, әңгімелесу әдісі, мамандықтар арқылы топқа бөлу әдісі.

Балалармен жұмыс түрлері: жеке, топтық.

Материалдар мен жабдықтар: АКТ құралдары, интерактивті тақта, Қазақ үй, биік ғимараттар макеттері, таспа,үлестірмелі құралдар(домбыра оның бөлшектері),

Іс-әрекеттің барысы:

Шаттық шеңбері: (Шаттық шеңберін қимылмен көрсетеді)

Балаларды домбыраға салынған оюдың түсіне қарай екі топқа бөлу (қызыл ою және жасыл ою)

Балаларды карточкалар арқылы мамандықтар тобына бөлу (Шебер тобы, Математиктер тобы, Дизайнерлер тобы)

Кіріспе бөлім:

Балалар назарларын экранға аударады.

ЖИ кейіпкерінің сөзі: (***Сандық сөйлейді)*** «Сәлем, жас ұландар! Менің не екенімді айтып беріңдерші мені танисыңдарма?

Балалардың сөзі: Ия танимыз. Бұл сандық

Сандықтың сөзі: - Ия балалар дұрыс айтасыңдар мен сандықпын, бірақ мен жай сандық емеспін сөйлейтін, аспаптар салынған сандықпын. Мына жұмбақтың жауабын тапсандар, ішінен сөйлейтін аспап шығады. Жұмбақты шешіңдер. (сурет шығады)

1.тапсырма. Мнемотехника әдісі:

Жұмбақ: «Екі ішегі бар, ән айтады.

Құлағын бұрасаң сайрайды.

Шертсең жарқырап жайнайды.» (Бақыт апай).

-Жақсы керемет дұрыс таптыңдар балалар.

Тапқан соң домбыраның экранға суреті шығады

ЖИ Домбыра: Сәлеметсіңдерме балалар? Менің не екенімді білесіңдер ме?

Балалар: Домбыра.

ЖИ Домбыра: Дұрыс айтасындар. Ал айтыңдарша мен қандай аспапқа жатамын?

Балалар: Қазақтың ұлттық аспабына.

ЖИ Домбыра: Ал менімен не істеуге болады?

Балалар: Күй шертуге, музыка ойнауға, ән айтуға болады

Тәрбиеші: Ал балалар айтыңдаршы домбыра неден жасалады?

Жақсы балалар сендер домбыра туралы біледі екнсіңдер. Енді мен сендерді оның бөлігі және бөлшектерімен таныстырайын.

Құлағы – ішекті күйге келтіреді.

Мойны (пернелері) – саусақпен басып дыбыс шығаратын жері.

Шанағы – дыбыс жаңғыратын қуыс бөлігі.

Тиек — домбыраның ең маңызды бөлшектерінің бірі. Ол ішектерді аспаптың денесінен көтеріп, тиісті биіктікте ұстап тұратын кішкентай ағаш тіреуіш.

Ішек — аспаптың дыбыс шығаратын негізгі элементі,олар екеу болады,ішектің біреуі жуан біреуі жіңішке дауыс шығарады. ерте заманда қойдың , ешкінің ішегінен жасаған екен. Ал қазіргі заманда оны негізінен балық аулауға арналған қармақ бауынан жасайды екен.

Сергіту сәті: Балалар қане енді экранға назар аударайық.Қазір ерте замандағы домбыра күй шертеді,бұнда тек жалғыз домбыра ойналып тұр.Мұқият тыңдап есте сақтаймыз. Ал қазір, қазіргі заманның домбырасы күй шертеді,бірақ бұнда домбыра жалғыз емес оған тағыда басқа музыкалық аспаптар қосылып күй шертіп жатыр.Ал енді біраз серігіп алайық.

Шарты: Екі жақта екі замандағы үйлердің макетінен жасалған алаң тұрады.Қай заманның күйі ойналса балалар сол алаңға бару керек.

1. Математиктер тобының тапсырмасы: домбыраның суреті слынған үлестірмелі карточкадағы сандардың құрамын табу.

2. Дизайнерлер тобының тапсырмасы: Сандарды сызықпен қосу арқылы домбыраның бейнесін салу.

3. Шеберлер тобының тапсырмасы: Домбыраның бөлшектерінің орнын тауып орналастыру**.**

Бақыт апай: Міне көрдіңдерме балалар қазақтың ұлттық аспабы киелі домбырамыз қай заманда болмасын өз құндылығын жоғалтқан емес. Осындай керемет шебер мамандарымыздың еңбектерінің арқасында киелі домбырамыз жасалып,атадан балаға мұра болып жалғасын табуда.

Домбыра:

1.«Балалар, бүгін менің қандай құпияларымды білдіңдер?»

2.«Саған сабақтың қай бөлімі ең қызықты болды?»

3.Домбыраның неше ішегі бар? Олар неден жасалған? (Логикалық ойлау: бұрын неден жасалған, қазір ше?)

4.Домбыраның үні саған не нәрсені елестетеді? (Қиялды дамыту)

5. Егер домбыра сөйлей алса, ол бізге не айтар еді? (Шығармашылық әңгімелеу).

Тіл дамыту: Балалар өз әсерлерін «Мен бүгін... білдім», «Маған ... ұнады» деген құрылымдар арқылы толық жеткізеді.

Балаларды марапаттау :

3. Шығармашылық марапат: «Стикер»

ЖИ-мен марапаттау: Педагог әр баланың есімін айтқанда, ЖИ генерациялаған (мысалы, *Midjourney*-де жасалған) **«Болашақ ғарышкер-домбырашы»** немесе **«Кибер-батыр»** стиліндегі бірегей стикерлерді экраннан көрсетеді.

Сыйлық: Осы суреттер QR-код арқылы аналарының телефонына жіберіледі. Бұл — заманауи «жұлдызшамен» бағалаудың жаңа түрі.

Молжигитова Бактигуль Толеубековна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ҚЫЗЫҚТЫ ҚАЛАҒА САЯХАТ»

Міндеті:10 көлеміндегі сандарды тура және кері санауға жаттықтыру.

Сандарды сәйкестендіру

Геометриялық фигуралар (дөңгелек, сопақша, үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш) мен денелерді (шар, текше, цилиндр) дұрыс атап, ажырату,кеңістік туралы түсініктерді бекіту.

Апта күндерін, тәулік бөліктерінің реті туралы білімді бекіту.

Топпен жұмыс істеуге, өз ойын айтуға,достыққа,ұйымшылдыққа тәрбиелеу

Әдіс-тәсіл: Монтессори әдісі бойынша

Көрнекіліктер: Сандар,құм,тастар,текше,куб.

Технология: Воскобович

Оқу іс-әрекетінің барысы:

Шаттық шеңбері:
Қол алысып, қане біз,
Достасайық бәріміз.
Айтарым бар сендерге
Қандай жақсы бр тұру,
Достармен бір жүру!
Қандай жақсы дос болу!
Миға шабуыл

-Бір жылда неше мезгі бар?
-Қазір жылдың қаймезгіл?
-Бір аптада неше күн бар?
-Апта күндерін атап айт?
-Аптасына неше күн келеміз?
-Бүгін аптаның нешінші күні?

Балалар, қараңдаршы, біз қалаға келдік. Қандай үлкен қала. Бұл жерде көшелер бар. Біздің «Айгөлек» балабақшасы Алимжанова көшесінде тұр.

(Сандар санау, би көшесі) Неге сандар көшесі деп тұр?

Сандар көшесінде не істейміз? (санаймыз)

Енді пішіндер көшесіне келдік

(пішіндерді айту)

1. Сандар көшесі:1-10 дейін тура және кері санау
Балалар енді 4 топқа бөлініп отырамыз.
2. Пішіндер көшесі (пішіндерді көрсету,денелерді ажырату)
3. Саябақ көшесі. Балықтарды, қояндарды санау
4. Сандар сәйкестендіру

Кең санау көшесі
1.топ. Бұршақтар
(Сандарды затпен сәйкестендіру)

2 топ
Тастарда белгіленген нүктелер арқылы санды тауып қою

3 топ. Моно

4. Құм . (Құмның астына санды тауып атау)
5. Текшемен би: Сергіту сәті
6.Балықтар (көлшікке шприцпен су құйып, балықтар жібереміз)

Қорытынды: «Сиқырлы шар арқылы қорытындылау
10 көлеміндегі сандарды тура және кері санады.
Геометриялық фигуралар (дөңгелек, сопақша,үшбұрыш,шаршы,тіктөртбұрыш) мен денелерді (шар, текше,цилиндр) дұрыс атап, ажыратты.
Апта күндерін,тәулік бөліктерін айтты.
Топпен жұмыс істеді.
Құм,тастармен жұмыс жасады

Манибекова Айнұр Серікқызы
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ҚОРШАҒАН ӘЛЕМГЕ ҚҰРМЕТПЕН ҚАРАУҒА ТӘРБИЕЛЕУ

Баланың тұлғалық дамуы мен көзқарасының қалыптасуында мектеп жасына дейінгі кезең маңызды рөл атқарады. Бұл кезеңде бала қоршаған ортаны зерттеп, оған деген қарым-қатынасын қалыптастырады. Табиғатқа, жануарларға, өсімдіктерге және қоршаған әлемге құрметпен қарау – адамгершілік тәрбиесінің ажырамас бөлігі.

Балаларда табиғатқа деген сүйіспеншілікті дамыту үшін оларды табиғи ортаға жақындату қажет. Балабақшада экологиялық тәрбие берудің тиімді жолдары – серуендер ұйымдастыру, табиғат құбылыстарын бақылау, өсімдіктер мен жануарларға күтім жасау. Мұндай іс – шаралар балалардың қоршаған ортаға қызығушылығын оятып, оны қорғауға деген жауапкершілігін арттырады. Сонымен қатар, экологиялық мазмұндағы ертегілер, әңгімелер, мультфильмдер мен ойындар арқылы табиғатты аялау қажеттігін түсіндіруге болады.

Балалар көбінесе үлкендердің үлгі тұтады, сондықтан ата – аналар мен тәрбиешілер экологиялық мәдениетті сақтауы керек.Қоқысты сұрыптап жинау, суды үнемдеу, ағаш отырғызу сияқты әрекеттер арқылы үлкендер балаларға дұрыс бағыт бере алады.Сондай – ақ, «экологиялық мерекелер» ұйымдастырып, балаларға табиғатты қорғау жолдарын көрсету тиімді әдістердің бірі болып табылады.Сонымен қатар,балаларға табиғаттың маңыздылығын түсіндіру үшін арнайы оқу бағдарламаларын енгізу қажет. Олар экологиялық әңгімелер, тәжірибелер, қызықты зерттеулер арқылы қоршаған орта туралы тереңірек білім алады. Мысалы, топырақтың маңызын, өсімдіктердің өсу процесін немесе су ресурстарын қорғаудың қажеттілігін қарапайым тәжірибелер арқылы көрсетуге болады.

Сондай – ақ, балаларды табиғаттағы өзгерістерді бақылауға үйрету қажет. Маусымдық өзгерістерді зерттеу, құстардың қоныс аударуын бақылау,өсімдіктердің гүлдеуі мен жапырақтардың түсуін түсіндіру арқылы олардың қоршаған ортаға деген қызығушылығын оятуға болады. Балаларды табиғатты қорғауға баулу олардың шығармашылық қабілеттерін де дамытуға септігін тигізеді. Экологиялық тақырыптағы суреттер салу, табиғи материалдардан қолөнер бұйымдарын жасау немесе қсімдіктер қсіру сияқты іс – шаралар балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырады. Олардың экологиялық жауапкершілігін қалыптастыру үшін арнайы ойындар мен әс – шаралар ұйымдастыру да маңызды.

Балалардың табиғатпен тығыз қарым – қатынаста болуы олардың қоршаған ортаға деген жауапкершілігін арттырады.Экологиялық экскурсиялар,орманға немесе саябаққа серуендер ұйымдастыру балалардың табиғатты сезуіне көмектеседі. Олар тек қана табиғатқа сүйсініп қоймай,оны қорғау қажеттігін де түсіне бастайды.

Қоршаған ортаға құрметпен қарауға тәрбиелеу – табиғатты қорғауға саналы түрде үлес қосатын ұрпақ қалыптастырудың негізі. Егер бала жастайынан экологиялық мәдениетті меңгерсе, ол болашақта табиғатқа жанашыр, жауапты азамат болып өседі. Сондықтан бұл тәрбиені ерте жастан бастау өте маңызды.

Баянова Гульжан Баяновна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ҒАЖАЙЫП МАТЕМАТИКА ӘЛЕМІНЕ САЯХАТ»

Міндеті: Балалардың қарапайым математикалық түсініктерден алған білімдерін тиянақтау. Сандарды тура, кері санауға үйрету, логикалық ойын арқылы баланың қиялын, ой-өрісін, есте сақтау қабілеттерін, Сандар жайлы түсініктерін арттыру.

- Сөздік қорын дамыту, қойылған сұрақтарға қысқаша немесе толық жауап беруге баулу.

-Бояулармен жұмыс жасауды жетілдіру, түстерді өз қалауы бойынша таңдау.

-Бір орында тұрып, қос аяқпен секіруді дамыту.

Әдіс тәсілдер: сұрақ-жауап,миға шабуыл әдісі.

Қолданатын көрнекіліктер: Сандар,есептер,шарлар,үлестірмелі материалдар,обруч.

Ұйымдастырылған іс- әрекет барысы:

Шаттық шеңбер:
Жылы жылы жүзбенен,
Күлімдейін қарайын.
Жылы-жылы жүзбенен
Жүрегімді сыйлайын
Амандасып өзіңмен
Құшақтасып алайын.

-Балалар мында түрлі-түсті шарлар бар екен,ол шардың ішінде не бар екенін білгілерің келе ме?

Олай болса мен ортаға бір баланы шақырамын.Мына қаламның көмегімен бір шарды жарып көрейік. Бұл шарлар (түрлі-түсті) сендерге тапсырма дайындапты.

-Менің тапсырмамды дұрыс орындасаңдар ғажайып математика әлеміне саяхатқа барамыз дейді.

1-тапсырма: «Санамақ» өлең шумақтар

2-тапсырма: «1-10 дейінгі сандарды санау,кері санау»

3-тапсырма: «Жоғалған санды табу»

4-тапсырма: «Ауызша есептер шығару»

-Ал балалар мен сендерге уәде еткендей ғажайып математика еліне саяхатқа барамыз.(Балалар кәнекей көзімізді жұмайық 1,2,3-көзімізді ашамыз. Сиқырлы матаның көмегімен)

-Ал балалар енді 3-топқа бөлініп тапсырма орындайық

Д/О: «Сандар мен нүктелерді сәйкестендіру»

Шарты: Балалар мен сендерге нүктесі бар сурет көрсетемін,суретті қанша нүкте бар алдарыңдағы қағаздағы сандармен сәйкестендіресіңдер.

-Балалар мен сендермен тағы бір ойын ойнағым келіп тұр

1-топ: Сандар мен заттарды сәйкестендір

2-топ: «Көршісін тап»

3-топ: Шығармашылық жұмыс

Сергіту сәті:

«Сандармен билейміз»

Бір, екі, үш –
Қолды жоғары соз!
Төрт, бес, алты –
Орнымызда секір қатты!
Жеті, сегіз –
Қол шапалақтаймыз біз!
Тоғыз, он –
Айналамыз оңға, солға бір!
Бір, екі, үш –
Орнымызға отырайық күш!

Қорытындылау:

Д/О: «Сандарды кубик лақтыру арқылы атап беру,көршісін атау»

Қол ұстасып тұрайық
Шеңберді біз құрайық
Көріскенше күн жақсы
Сау-саламат болайық!

Базарханова Шырын
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

АҚПАРАТТЫҚ – КОММУНИКАТИВТІК ТЕХНОЛОГИЯНЫ БАЛАБАҚШАДА ҚОЛДАНУ

Ақпараттық – коммуникативтік технологияны балабақшада қолдану – қазіргі кезеңдегі мектепке дейінгі тәрбиенің өзекті мәселесі болып отыр. Компьютерлік технология біртіндеп мектепке дейінгі білім беру жүйесіне білім берудің аса тиімді тәсілі ретінде жәймен еніп келе жатыр. Бұл заманауи әдіс оқуға деген қызығушылықты арттырып, өз бетінше жұмыстануға тәрбиелеп, интеллектуалдық қызметін дамытады, қазіргі заманның рухында дамуға жол ашып, мектепке дейінгі білім беру мекемесінің оқу – тәрбие жұмысын сапалы түрде жақсартуға мүмкіндік туғызып, оның тиімділігін арттырады. Қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық технологияларды қолданудың өзектілігі ақпараттық қоғамның қарқындылығымен, мультимедиялық технологиялар, электрондық ақпараттық қорлардың кеңінен тарауы, оқытуда, қарым – қатынас жасауда және тәрбиелеуде желілік технологиялардың мәжбүрлі қолданылуында болып отыр. Осыған байланысты АКТ – ны мектепке дейінгі оқыту процесінің ажырамас бөлігі деп сеніммен айтуға болады. Бұл балалардың жаңа ұрпағына үйреншікті және қолжетімді болып қана қоймай, сонымен қатар қазіргі заман педагогтарына өте қолайлы.

АКТ деген не? АКТ – ның біріктірілуі технологияның екі түріне байланысты: ақпараттық және коммуникативтік.

«Ақпараттық технология – еңбек өнімділігі мен тиімділігін арттыруға негізделген ақпараттарды сақтауға, өңдеуге, тасымалдау және бейнелеуді қамтамасыз ететін әдістер мен тәсілдердің, құралдардың жиынтығы»

Қазіргі заман сатысында бұл әдістер мен тәсілдер және құралдар компьютермен өзара тікелей байланысты болып отыр.

Коммуникативтік технологиялар адамның сыртқы ортамен байланысының, қарым – қатынасының әдіс — тәсілі мен құралын анықтайды. Бұл коммуникацияларда компьютердің өз орны бар. Ол коммуникация обьектілерінің жоғары интеллектуалды түрде өзара қарым – қатынас жасауларын қамтамасыз етеді. АКТ – ны қолдануға педагогтың еңбек өтілі мен білімі маңызды емес, оның АКТ – ны меңгеруге ықыласы мен ұмтылысының болуы маңызды. Өз жұмысында компьютерлік технологияларды қолдану педагогке көмектеседі:

- енжар тыңдаушыларды белсенді түрде қызмет етуге тартады;
- оқыту қызметінің одан да көрнекі әрі жедел болуына;
- балалардың ақпараттық мәдениетін қалыптастыруға;
- танымдық қызығушылық белсенділігін арттыруға;
- тәрбиешінің өзін тәртіпке шақырып, оның жұмысқа деген қызығушылығын арттырады.
- ойлау процесін жеделдетеді.

АКТ кез – келген педагогтың әдістемелік көмек сұрап ақпараттық кеңістікке тікелей шығуына, өз тәжірибесін таратуға мүмкіндік береді. АКТ тәрбиешіге әртүрлі әдістемелік бірлестіктерде кеңірек пікір алмасуға мүмкіндік береді, мысалы бейне - шебер сыныптар т. б, қағазбен жұмыстың мөлшері азаяды, өйткені жазба хабарламалардың бәрі құрылып, электронды түрде сақтаулы болады, көрнекі – дидактикалық құралдарды дайындауға да көп уақыт кетпейді. АКТ – ның көмегімен өзіндік кәсіби дамуға қолайлы жағдай туады: электронды оқулықтар, мақалаларды қолданып, Интернет желісінде электронды пошта арқылы әріптестермен пікір алмасулар жүргізуге болады. АКТ – ның көмегімен тәрбиеленушілердің ата – аналарымен хабарласып, қарым – қатынас жасау тиімді екендігі шындық.

АКТ бұл:

- дамытушы заттық кеңістік ортасын қайта құру;
- балаларды дамыту үшін жаңа құралдар жасау;
- жаңа көрнекіліктер қолдану;
- баспада әртүрлі жағдайларға байланысты болмайтын кейбір қосымша ақпараттарды алу;
- әртүрлі анимациялар мен бейнефильмдер;
- Интернет желісінің іздеу жүйелері педагогтердің даму мен оқыту бойынша туатын барлық сұрақтарына қажетті материалдың барлығын, сондай – ақ кез – келген фотосуреттер мен иллюстрацияларды ұсынады.

АКТ – ны қолдану:

- педагог балалармен өткізілетін ұйымдастырылған іс – әрекеттерге көрнекіліктер таңдап алады;
- қосымша танымдық материалдарды таңдап алады;
- тәжірибе алмасып, басқа педагогтармен танысады;
- топтың құжаттарын, есеп берулерді көркемдейді;
- Power Point бағдарламасы бойынша презентациялар әзірлейді.

Бүгінгі күні АКТ:

- ақпараттарды экранда ойын түрінде көрсетеді, бұл балалардың жоғары қызығушылығын туғызады, өйткені ол мектепке дейінгі жастағылардың негізгі қызметі – ойынға жауап береді.
- мектепке дейінгі жастағы балалардың ойлау қабілетіне сәйкес материалды көрнекті, түсінікті етіп қолжетімді түрде ұсынады;
- материалды көп мөлшерде жүктемей, қозғалысымен, дауысымен және мультипликациясымен балалардың назарын өзіне аударады;
- мектепке дейінгі жастағы балалардың зерттеушілік қабілеттерін, танымдық белсенділіктерін, дағдылары мен таланттарын дамытуға мүмкіндік береді;
- балаларды есептің шешімін тапқанда, қиындықтарды жеңген кезде марапаттап отырады.

Мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық – коммуникативтік технологияларды қолдану педагогтың шығармашылық мүмкіндіктерін кеңейтуге жол ашып, мектепке дейінгі жастағы балалардың психикалық дамуының әртүрлі жақтарының дамуына оң әсерін тигізеді. Оқу іс – әрекетінің жоғарғы динамикасы балалардың материалды тиімді меңгеруіне, есте сақтауларын, қиялдауын және шығармашылығының дамуына септігін тигізеді. Слайд – шоулар мен бейнефильмдер қоршаған ортадан бақылауларды:: гүлдің өсуі, планеталардың Күнді айналуы, толқынның қозғалысы, жаңбырдың жаууы сияқты мезеттерді көруіне мүмкіндік береді.

Қорыта айтқанда, ақпараттық технологиялар баланы оқыту мен дамыту процесін тиімді етіп, балаға да, педагогке де білім берудің жаңа мүмкіндіктерін ашады.

Балабекова Назым Даумакановна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕ ҚОЛДАНУ

Аңдатпа. Қазіргі жаһандану кеңістігінде білім беру жүйесінің мазмұны түбегейлі өзгеріп, ақпараттық қоғам талаптарына бейімделу қажеттілігі күшейіп отырғаны белгілі. Әсіресе мектепке дейінгі білім беру саласында цифрлық технологияларды тиімді қолдану мәселесі педагогикалық қауымдастықтың назарын ерекше аударуда, себебі баланың тұлғалық қалыптасуының бастапқы кезеңінде алынған тәжірибе оның кейінгі танымдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуының негізін құрайды. Мақалада мектепке дейінгі ұйымдардағы цифрлық технологиялардың рөлі, олардың тәрбиелік және дамытушылық әлеуеті, балалардың шығармашылық ойлауын, логикалық қабылдауын, сөйлеу мәдениетін қалыптастырудағы ықпалы жан-жақты қарастырылды. Автор цифрлық ресурстарды пайдалану барысында тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын талаптарды, интерактивті әдістердің тиімділігін, электрондық білім беру ортасының бала психологиясына әсерін ғылыми-публицистикалық және әдеби стильді ұштастыра отырып талдайды. Мақалада цифрлық технологияларды қолданудың артықшылықтарымен қатар, баланың эмоционалдық тұрақтылығына, денсаулығына және қарым-қатынас мәдениетіне әсер етуі мүмкін тәуекелдер де сараланып, оларды педагогикалық тұрғыдан реттеу жолдары ұсынылады. Зерттеу мазмұнында заманауи балабақша кеңістігінің цифрлық сипатқа көшуі тәрбиеші жұмысының сипатын өзгертетіні, педагогтың тек білім беруші емес, цифрлық ортада бағыттаушы тұлғаға айналып отырғаны нақты мысалдар арқылы сипатталған. Цифрлық технологиялардың көмегімен ұйымдастырылған оқу қызметі балалардың қызығушылығын арттырып қана қоймай, олардың дербес ізденуіне, ақпаратты салыстыруына, ой қорытындысын жасауына мүмкіндік беретіні көрсетілген. Автор мектепке дейінгі кезеңде цифрлық мәдениетті қалыптастыру ұлттық құндылықтармен сабақтасып жүзеге асқанда ғана нәтижелі болатынын негіздейді. Мақала мазмұны мектепке дейінгі ұйым педагогтеріне, әдіскерлерге және білім беру жүйесін зерттеушілерге тәжірибелік әрі теориялық тұрғыдан пайдалы материал ретінде ұсынылады.

Кілт сөздер: цифрлық технология, мектепке дейінгі білім беру, балабақша, тәрбиеші, интерактивті оқыту, цифрлық орта, педагогикалық инновация, ақпараттық құзыреттілік, баланың дамуы, заманауи білім беру.

Қоғамдық дамудың жаңа кезеңінде адамзат өркениеті бұрын-соңды болмаған ақпараттық кеңістікке еніп, күнделікті өмірдің барлық саласы цифрлық технологиялармен тығыз байланыса бастады. Бұл өзгеріс білім беру жүйесіне де ерекше ықпал етті, өйткені қазіргі заман баласы дүниені бұрынғы ұрпақтардан мүлде бөлек қабылдайды. Ол ақпаратты жылдам көреді, бейнелік түрде есте сақтайды, динамикалық қозғалыс арқылы түсінеді және қоршаған ортадағы құбылыстарды интерактивті байланыс негізінде тануға бейім келеді. Осындай жағдайда мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының негізгі міндеті тек баланы тәрбиелеу немесе қарапайым білім беру ғана емес, оның жаңа цифрлық қоғамда еркін бейімделе алатын тұлға болып қалыптасуына жағдай жасау болып отыр. Балабақшадағы әрбір ұйымдастырылған іс-әрекет, әрбір ойын, әрбір танымдық тапсырма қазіргі заман талаптарына сәйкес келуі қажет, өйткені бүгінгі бүлдіршін ертеңгі цифрлық қоғамның мүшесі болады. Бұрын тәрбиеші тек білім мен тәрбие беруші қызметін атқарса, бүгінгі таңда ол баланың ақпараттық ортадағы алғашқы бағыттаушысына айналып отыр. Осы себепті цифрлық технологияларды мектепке дейінгі білім беру үдерісіне енгізу кездейсоқ құбылыс емес, уақыт

талабы ретінде қарастырылады. Әсіресе интерактивті тақталар, мультимедиялық бағдарламалар, дыбыстық және бейнелік оқыту құралдары балалардың қабылдау ерекшелігіне сәйкес келіп, олардың танымдық белсенділігін арттыруға ықпал етеді. Баланың табиғаты қызығушылыққа негізделетіндіктен, түрлі анимациялық элементтер мен қозғалыстағы бейнелер оның назарын ұзақ уақыт сақтауға мүмкіндік береді. Мұндай жағдайда білім беру мазмұны құрғақ түсіндіру сипатынан арылып, эмоционалдық әсері басым, өмірмен байланысты әрекетке айналады. Тәрбиеші үшін де цифрлық технологиялар күнделікті жұмысты жеңілдетіп қана қоймай, педагогикалық шығармашылыққа жол ашатын маңызды құралдардың біріне айналып келеді.

Мектепке дейінгі кезең адамның интеллектуалдық қабілеті мен эмоционалдық әлемі қалыптасатын аса күрделі уақыт болғандықтан, осы шақта қолданылатын әрбір әдіс баланың ішкі дамуына тікелей ықпал етеді. Цифрлық технологиялардың ерекшелігі – олар білімді дайын күйінде ұсынбайды, керісінше баланы ізденуге, салыстыруға, бақылауға және өз бетінше қорытынды жасауға жетелейді. Мысалы, табиғат құбылыстарын бейнелік анимациялар арқылы көрсету барысында бала тек тыңдаушы рөлінде қалмай, көрген құбылысты ой елегінен өткізіп, сұрақ қоюға ұмтылады. Бұл оның логикалық ойлау қабілетін жетілдіреді. Кәдімгі қағаздағы суретпен салыстырғанда қозғалыстағы бейне баланың есте сақтау қабілетіне анағұрлым күшті әсер етеді. Сол арқылы оқыту үдерісі механикалық жаттаудан мағыналы қабылдауға ауысады. Баланың сөйлеу мәдениетін қалыптастыруда да цифрлық ресурстардың маңызы ерекше. Әртүрлі дыбыстық материалдар мен ертегілерді тыңдау арқылы балалар сөздің интонациялық ерекшелігін қабылдап, тілдік қорын байытады. Қазіргі таңда көптеген балабақшаларда қолданылып жүрген интерактивті ойындар ұсақ моториканы дамытуға, түстерді ажыратуға, математикалық түсініктерді қалыптастыруға көмектеседі. Алайда технологияны пайдалану барысында оның тәрбиелік мазмұны басты назарда болуы тиіс. Егер цифрлық құрал тек көңіл көтеру мақсатын көздесе, онда оның педагогикалық маңызы төмендейді. Сондықтан тәрбиеші кез келген цифрлық ресурсты қолданар алдында оның баланың жас ерекшелігіне, психологиялық дамуына және тәрбиелік мақсатына сәйкестігін ескеруі қажет. Балаға ұсынылатын ақпарат мөлшері де шамадан тыс болмауы тиіс, себебі шамадан тыс визуалдық жүктеме баланың жүйке жүйесіне кері әсер етуі мүмкін.

Цифрлық технологияларды тиімді пайдалану ең алдымен тәрбиешінің кәсіби даярлығына байланысты. Қазіргі педагог тек дәстүрлі әдістерді меңгерген маман ретінде емес, ақпараттық ресурстармен жұмыс істей алатын, электрондық платформаларды еркін қолданатын, цифрлық білім беру мазмұнын іріктей білетін тұлға ретінде қалыптасуы қажет. Балабақша тәрбиешісінің кәсіби мәдениеті оның балалармен қарым-қатынасынан ғана емес, заманауи технологияларды қаншалықты сауатты қолдана алуынан да байқалады. Кей жағдайда педагогтер цифрлық құралдарды тек көрнекілік ретінде пайдаланып, оның терең мүмкіндіктерін ескере бермейді. Шын мәнінде цифрлық технология баланың дербес белсенділігін оятуға бағытталған жағдайда ғана нәтижелі болады. Мысалы, интерактивті тапсырмалар арқылы бала заттарды салыстырып, олардың айырмашылығын анықтап, шешім қабылдауға үйренеді. Бұл оның аналитикалық ойлау жүйесін дамытады. Тәрбиеші технологияны қолдану кезінде өзін көмекші әрі бағыттаушы деңгейінде ұстауы тиіс, өйткені баланың еркін әрекет етуіне мүмкіндік берілген жағдайда ғана шығармашылық ойлау қалыптасады. Цифрлық ортада ұйымдастырылған сабақтарда балалардың бір-бірімен ынтымақтастығы артып, өзара пікір алмасу дағдылары дамиды. Мұндай сабақтарда бала өзін еркін сезінеді, қателесуден қорықпайды, қайта әрекет жасап көруге ұмтылады. Бұл психологиялық тұрғыдан сенімділік қалыптастырады. Білім беру жүйесіндегі ең маңызды мәселенің бірі – баланың тұлғалық ерекшелігін сақтау болса, цифрлық технологиялар осы міндетті орындауға мүмкіндік береді, себебі әр бала ақпаратты қабылдау жылдамдығы мен қызығушылығына қарай жеке жұмыс істей алады.

Қазіргі баланың дүниетанымы технологиялық кеңістікте қалыптасып жатқандықтан, цифрлық құралдарды толықтай шектеу немесе олардан бас тарту мәселенің шешімі бола

алмайды. Керісінше педагог пен ата-ана баланың цифрлық мәдениетін қалыптастыруға назар аударуы қажет. Цифрлық мәдениет дегеніміз – тек құрылғыларды қолдана білу емес, ақпаратты дұрыс қабылдау, оны сұрыптау, уақытты тиімді пайдалану және виртуалды ортадағы мінез-құлық нормаларын меңгеру. Егер бала ерте жастан технологияны мақсатсыз пайдалануға үйренсе, оның зейін тұрақтылығы әлсіреп, шынайы қарым-қатынас жасау дағдылары төмендеуі мүмкін. Сондықтан балабақшада цифрлық технологияларды қолдану барысында педагогикалық тепе-теңдік сақталуы тиіс. Мысалы, интерактивті ойындар міндетті түрде қимыл-қозғалыс әрекеттерімен, шығармашылық тапсырмалармен және тірі қарым-қатынаспен үйлестірілуі қажет. Баланың эмоциялық әлемі тек экран арқылы емес, адамдармен тікелей байланыс кезінде де дамитыны ұмытылмауы керек. Осы орайда тәрбиешінің кәсіби шеберлігі ерекше маңызға ие болады. Ол технологияны баланың табиғи дамуын тежейтін құрал емес, керісінше оны толықтыратын мүмкіндік ретінде қолдануы қажет. Цифрлық технологияларды енгізу арқылы ұйымдастырылған оқу қызметтері балалардың қызығушылығын арттырып қана қоймай, олардың өз ойын еркін жеткізуіне, сұрақ қоюына және жауап іздеуіне ықпал етеді. Мұндай ортада өскен бала кейін мектеп қабырғасында ақпаратпен жұмыс істеуге анағұрлым бейім болады. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы цифрлық технологиялар болашақ білім сапасының алғашқы баспалдағы ретінде қарастырылуы тиіс.

Технологиялардың қарқынды дамуы тәрбиеші жұмысының мазмұнын күрделендіріп қана қоймай, оның шығармашылық әлеуетін де кеңейтті. Бұрын педагог балаларға дайын ақпаратты ұсынумен шектелсе, қазіргі жағдайда ол білім беру үдерісінің ұйымдастырушысы әрі сценарий авторына айналып отыр. Цифрлық платформалар арқылы тәрбиеші авторлық тапсырмалар дайындап, әр баланың қызығушылығына сәйкес жеке жұмыстар ұсына алады. Бұл баланың өзіндік қабілетін ерте анықтауға мүмкіндік береді. Мысалы, кейбір балалар визуалды материалды жылдам қабылдаса, енді бірі дыбыстық ақпарат арқылы жақсы түсінеді. Цифрлық технологиялар осындай ерекшеліктерді ескеруге жағдай жасайды. Интерактивті ертегілер мен дамытушы ойындар балалардың қиялын дамытып, эстетикалық талғамын қалыптастыруға ықпал етеді. Әсіресе ұлттық мазмұндағы цифрлық ресурстарды пайдалану баланың рухани тәрбиесіне оң әсер етеді. Егер технология ұлттық құндылықтармен ұштасса, бала өзінің мәдени ортасынан ажырамайды. Қазіргі таңда көптеген шетелдік цифрлық өнімдердің мазмұны ұлттық дүниетанымға сәйкес келе бермейтіні белгілі. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда қолданылатын цифрлық контентті іріктеу мәселесі аса маңызды. Тәрбиеші әрбір материалдың тәрбиелік мазмұнына терең мән беруі қажет. Баланың санасы өте нәзік әрі қабылдағыш болғандықтан, ерте жаста көрген бейнелер мен естіген ақпарат оның мінез-құлқына ұзақ уақыт ықпал етуі мүмкін. Сондықтан цифрлық технологияны пайдалану барысында педагогикалық жауапкершілік бірінші орында тұруы тиіс.

Цифрлық білім беру ортасының тағы бір маңызды ерекшелігі – ата-ана, бала және тәрбиеші арасындағы байланысты күшейту мүмкіндігі. Қазіргі уақытта көптеген балабақшаларда электрондық платформалар арқылы ата-аналарға баланың күнделікті жетістіктері, іс-әрекеттері және оқу барысы жөнінде ақпарат беріліп отырады. Бұл ата-ананың бала тәрбиесіне белсенді араласуына ықпал етеді. Бұрын ата-ана баласының балабақшадағы өмірін көбіне тәрбиешінің ауызша мәліметі арқылы ғана білсе, қазіргі цифрлық жүйе нақты бақылау жасауға мүмкіндік береді. Мұндай ашықтық сенім қалыптастырады. Ата-ана мен педагог арасындағы өзара түсіністік артқан сайын баланың тәрбиелік ортасы да үйлесімді бола түседі. Баланың дамуындағы кез келген өзгерісті ерте байқау да жеңілдейді. Мысалы, сөйлеу дағдысындағы қиындықтар немесе мінез-құлықтағы өзгерістер уақытында анықталып, тиісті жұмыстар жүргізіледі. Цифрлық технологиялардың көмегімен қашықтан ұйымдастырылатын шығармашылық байқаулар, онлайн кездесулер мен танымдық сабақтар да кеңінен таралып келеді. Бұл әсіресе түрлі төтенше жағдайлар кезінде білім беру үдерісін үзбеуге мүмкіндік береді. Дегенмен цифрлық ортадағы қарым-қатынас тірі байланысты толық алмастыра алмайды. Баланың шынайы эмоцияны түсінуі, мейірімділік пен жанашырлық сезімдерін

қабылдауы тікелей адамаралық қатынас арқылы қалыптасады. Сондықтан технологияны қолдану барысында адами құндылықтардың басымдығы сақталуы қажет.

Цифрлық технологияларды мектепке дейінгі білім беруде қолданудың тиімділігі көбіне мазмұн сапасына байланысты анықталады. Егер ұсынылатын материал баланың жас ерекшелігіне сәйкес келмесе немесе тек сыртқы эффектілерге құрылса, онда оның дамытушылық ықпалы әлсірейді. Кейде балалардың назарын аудару мақсатында шамадан тыс анимация мен дыбыстық әсерлер қолданылып жатады. Мұндай жағдайда бала ақпараттың мазмұнынан гөрі сыртқы көрінісіне көбірек назар аударады. Сондықтан цифрлық материалдар қарапайым, түсінікті әрі тәрбиелік мәні жоғары болуы тиіс. Баланың ойлау жүйесі нақты образдар арқылы дамитындықтан, цифрлық ресурстар өмірмен байланысқан мазмұнда ұсынылғаны жөн. Мысалы, табиғатты қорғау, достық, еңбексүйгіштік, үлкенді құрметтеу секілді құндылықтарды анимациялық сюжеттер арқылы түсіндіру баланың санасына тереңірек әсер етеді. Тәрбиеші цифрлық тапсырмаларды ұйымдастыру кезінде баланың тек орындаушы емес, ойланушы тұлға болуына мән беруі қажет. Сұрақ қою, салыстыру, шешім іздеу секілді әрекеттер танымдық белсенділікті арттырады. Қазіргі заман баласы ақпаратты тез қабылдайды, бірақ оның назарын тұрақты сақтау қиындап барады. Сондықтан цифрлық технологиялар қысқа уақыт ішінде әсерлі әрі мазмұнды ақпарат ұсына алуы тиіс. Осындай талаптарды ескерген жағдайда ғана технология білім беру сапасын арттырудың тиімді құралына айналады.

Қорыта айтқанда, цифрлық технологияларды мектепке дейінгі білім беру жүйесінде қолдану – уақыт талабынан туындаған қажеттілік әрі болашақ ұрпақтың интеллектуалдық әлеуетін қалыптастыруға бағытталған маңызды педагогикалық қадам. Заманауи технологиялар баланың танымдық қызығушылығын арттырып, оның логикалық ойлауын, шығармашылық қабілетін және коммуникативтік дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Алайда технология ешқашан тәрбиешінің орнын алмастыра алмайды, себебі баланың рухани әлемін қалыптастыратын негізгі күш – мейірімге негізделген адами қарым-қатынас. Осы себепті цифрлық құралдар педагогикалық мақсатқа қызмет еткен жағдайда ғана өзінің шынайы тиімділігін көрсетеді. Болашақтың сапалы білім беру жүйесі технология мен адамгершілік құндылықтардың үйлесімі арқылы қалыптасатыны сөзсіз. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдардағы цифрлық білім беру ортасы баланың жан-жақты дамуына жағдай жасайтын, ұлттық құндылықтарды сақтай отырып жаңашылдыққа бағыттайтын кеңістік болуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Айтжанова Э.Н., Ұзақбаева С.А., Киякбаева У.К. Цифровая культура и нейропедагогика: интегрированные подходы и парадигмы в профессиональной подготовке воспитателей дошкольных организаций // Известия. Серия: Педагогические науки. – 2025. – № 4 (79). – С. 230-241.

2. Биринтова А.Р. Формирование ключевых компетенций дошкольников в условиях цифровизации образования / А.Р. Биринтова; науч. рук. Ю.Ю. Онищенко // Молодежь XXI века: образование, наука, инновации : материалы XII Международной конференции аспирантов и молодых ученых, Витебск, 5 декабря 2025 г. : в 2 т. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2025. – Т. 2. – С. 3-4.

3. Солдатова Г.У., Чигарькова С.В., Рассказова Е.И. Цифровая социализация в дошкольном возрасте: что должны знать родители и педагоги // Современное дошкольное образование. – 2021. – №5 (107). – С. 18-29.

4. Kivienė R., Kivienė L. Teachers' experiences in using digital tools in pre-school / INTED2026 Proceedings. – Valencia : IATED, 2026. – P. 738. – DOI: 10.21125/inted.2026.0738. – ISBN 978-84-09-82385-7.

Ділдабекова Перизат Алтынбайқызы
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАҒЫ ЗАМАНАУИ ТӘРБИЕ ӘДІСТЕРІ

Аннотация. Мақалада мектепке дейінгі ұйымда заманауи тәрбие әдістерін қолданудың теориялық және практикалық негіздері, олардың баланың тұлғалық дамуына, әлеуметтік бейімделуіне және танымдық қабілеттерінің қалыптасуына әсері жан-жақты қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінің қарқынды жаңғыруы жағдайында балабақша тәрбиешісінің кәсіби құзыреттілігі мен шығармашылық ізденісі тәрбиелеу үдерісінің сапасын айқындайтын негізгі факторлардың бірі екені дәлелденеді. Инновациялық технологиялар, ойын арқылы оқыту, цифрлық құралдарды қолдану, жобалық әрекет және эмоционалды интеллектіні дамыту тәсілдері мектепке дейінгі тәрбиенің мазмұнын байытып, баланың еркін ойлау қабілетін қалыптастыруға ықпал ететіні көрсетіледі. Сонымен қатар ұлттық құндылықтарды сақтау мен жаһандық білім кеңістігіне бейімдеу арасындағы үйлесімділік мәселесі талданып, тәрбиешінің кәсіби шеберлігіне қойылатын жаңа талаптар сипатталады. Мақалада баланың тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін педагогикалық орта құрудың маңыздылығы ғылыми-әдістемелік тұрғыда негізделеді және заманауи тәрбие әдістерін тиімді қолданудың жолдары ұсынылады.

Кілт сөздер: мектепке дейінгі білім беру, заманауи тәрбие әдістері, ойын технологиясы, педагогикалық инновация, эмоционалды интеллект, цифрлық білім беру, тұлғалық даму, тәрбиеші құзыреттілігі.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесі қоғам дамуының ең маңызды стратегиялық бағыттарының біріне айналып отыр, себебі баланың тұлға ретінде қалыптасуының іргетасы дәл осы кезеңде қаланатыны ғылыми тұрғыдан дәлелденген. Бала дүниетанымының алғашқы бейнелері, мінез-құлық үлгілері, қарым-қатынас мәдениеті мен танымдық қызығушылықтары балабақша қабырғасында қалыптасады, сондықтан тәрбиеші қызметі тек қана білім берумен шектелмей, кешенді тұлғалық дамыту үдерісін қамтиды. Заманауи қоғамда ақпараттық ағынның қарқынды дамуы мен технологиялық өзгерістер тәрбие әдістерінің мазмұнын түбегейлі жаңартуды талап етеді, бұл өз кезегінде педагогтың кәсіби даярлығына жоғары талап қояды. Баланың еркін ойлауын, шығармашылық қабілетін және коммуникативтік дағдыларын дамыту үшін дәстүрлі әдістер мен инновациялық тәсілдердің үйлесімді қолданылуы маңызды болып табылады. Сонымен қатар тәрбие үдерісінде баланың жеке ерекшеліктерін ескеру, оның психологиялық жай-күйіне мән беру және эмоционалды қауіпсіз орта қалыптастыру негізгі басымдықтардың бірі ретінде қарастырылады. Осы тұрғыда тәрбиеші тек ұйымдастырушы ғана емес, баланың ішкі әлемін

түсінетін, бағыт беретін тұлға ретінде көрінеді. Балабақшадағы оқу-тәрбие процесі баланың табиғи қызығушылығын оятуға негізделсе, оның танымдық белсенділігі де соғұрлым жоғары деңгейде қалыптасады. Сондықтан қазіргі педагогикалық ғылымда балаға бағытталған тәсілдер жетекші орын алады және олар заманауи тәрбие әдістерінің негізін құрайды.

Мектепке дейінгі ұйымда қолданылатын заманауи тәрбие әдістерінің ішінде ойын технологиясы ерекше орын алады, себебі ойын – баланың табиғи болмысына ең жақын әрекет түрі. Ойын барысында бала тек қана көңіл көтеріп қоймай, әлеуметтік рөлдерді меңгереді, логикалық ойлауын дамытады және қоршаған ортамен өзара әрекетке түсуді үйренеді. Бұл үдерісте тәрбиеші бағыттаушы рөл атқарып, ойынның мазмұнын педагогикалық мақсатқа сәйкес ұйымдастырады. Жобалық әрекет әдісі балалардың зерттеушілік қабілетін дамытудың тиімді құралы ретінде қарастырылады, өйткені ол баланы мәселені өз бетінше шешуге, сұрақ қоюға және қорытынды жасауға жетелейді. Цифрлық технологияларды қолдану да қазіргі балабақша тәжірибесінде маңызды орын алуда, алайда оларды тиімді пайдалану педагогтың әдістемелік сауаттылығына тікелей байланысты. Интерактивті тақталар, мультимедиялық ресурстар және білім беру платформалары баланың қызығушылығын арттырып, оқу материалын көрнекі әрі түсінікті етеді. Дегенмен, технология тәрбиенің негізгі мақсатын алмастырмай, тек қосымша құрал ретінде қолданылуы тиіс. Осы орайда ұлттық мазмұндағы тәрбиелік материалдарды цифрлық ортаға бейімдеу өзекті мәселе болып отыр. Баланың рухани-адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруда халықтық педагогика элементтерін пайдалану заманауи әдістермен ұштасқанда ғана толыққанды нәтиже береді.

Эмоционалды интеллектіні дамыту мектепке дейінгі тәрбиеде баланың ішкі психологиялық әлемін қалыптастырудың негізгі тетіктерінің бірі ретінде қарастырылатындықтан, бұл үдеріс тек эмоцияны танумен шектелмей, оны реттеу, бағалау және әлеуметтік ортада дұрыс көрсету қабілеттерін де қамтиды. Бала өз сезімін түсінген сайын, ол өз әрекетінің салдарын да болжай бастайды, бұл оның жауапкершілік сезімін ерте жастан қалыптастыруға мүмкіндік береді, ал бұл өз кезегінде тұлғалық тұрақтылықтың негізін қалайды. Тәрбиеші мұндай жағдайда тек бақылаушы емес, эмоциялық бағыт беруші модератор ретінде әрекет етіп, әр баланың ішкі күйін тануға бағытталған арнайы педагогикалық жағдайлар құра білуі тиіс. Мысалы, балада туындаған ашу, қуаныш немесе реніш сияқты эмоцияларды сөзбен жеткізуге үйрету барысында тек тілдік дағды емес, сонымен қатар өзін-өзі тану мәдениеті де дамиды, бұл күрделі психологиялық процестердің өзара байланысын көрсетеді. Сонымен қатар топтық өзара әрекет кезінде балалардың бір-бірінің эмоциясына реакция беруі әлеуметтік эмпатияның қалыптасуына ықпал етеді, ал бұл болашақтағы коммуникативтік құзыреттіліктің маңызды бөлігі болып табылады. Қарым-қатынас мәдениетін дамыту тек ойын немесе тапсырма арқылы емес, күнделікті педагогикалық жағдаяттарды мақсатты түрде ұйымдастыру арқылы жүзеге асқанда ғана тұрақты нәтиже береді. Инклюзивті ортада әр баланың жеке психофизиологиялық ерекшеліктерін ескеру эмоционалды теңгерімділікті сақтауға мүмкіндік беріп, топ ішіндегі өзара түсіністікті арттырады. Педагогтың кәсіби шеберлігі оның тек әдіс таңдауда емес, сонымен қатар әр баланың мінез-құлық динамикасын алдын ала болжау және сәйкес педагогикалық стратегия құру қабілетімен айқындалады. Осыған байланысты тәрбиеші үнемі рефлексия жасап, өз әрекетінің нәтижесін талдап, кәсіби тәжірибесін үздіксіз жетілдіріп отыруы қажет, себебі білім беру процесі статикалық емес, үнемі өзгеріп отыратын жүйе болып табылады. Баланың сенімділік сезімі қалыптасқан ортада ғана оның эмоционалды тұрақтылығы артып, ол жаңа әлеуметтік жағдайларға бейімделуге қабілетті болады, бұл оның тұлғалық дамуын жеделдетеді.

Заманауи тәрбие әдістерін енгізу барысында педагогикалық жүйеде кездесетін қиындықтар тек техникалық немесе материалдық факторлармен ғана шектелмей, сонымен қатар әдістемелік бейімделу деңгейімен де тығыз байланысты болып келеді, себебі кез келген инновацияны тиімді қолдану үшін педагогтың кәсіби ойлау жүйесі жаңаруы тиіс. Тәрбиеші жаңа технологияларды игеру барысында тек құрал ретінде емес, оларды педагогикалық мақсатқа сәйкес қайта құрылымдай алатын шығармашылық тұлға ретінде әрекет етуі қажет,

өйткені технологияның өзі емес, оны қолдану тәсілі нәтижені айқындайды. Баланың шығармашылық әлеуетін дамыту үшін еркіндік пен бағытталған әрекет арасындағы тепе-теңдік сақталуы маңызды, себебі шектен тыс еркіндік хаостық дамуға әкелсе, тым қатаң құрылым баланың табиғи қызығушылығын шектейді. Осы тұрғыда педагогикалық дизайн ұғымы өзекті болып, ол оқу-тәрбие процесін алдын ала жоспарлау мен икемді түзету мүмкіндігін қатар қамтитын күрделі жүйе ретінде көрініс табады. Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие жұмысының тиімділігі тек мазмұнға емес, сонымен қатар оның кезеңдік құрылымына, мақсат пен нәтиженің сәйкестігіне және рефлексивті талдау мүмкіндігіне байланысты болады. Баланың танымдық белсенділігі артқан сайын оның когнитивтік құрылымдары күрделеніп, ол ақпаратты жай қабылдаушыдан оны өңдеуші және қайта құраушы субъект деңгейіне көтеріледі, бұл білім беру сапасының жоғарылауына тікелей әсер етеді. Жаһандану жағдайында ұлттық құндылықтарды сақтау тек дәстүрді қайталау емес, оны заманауи формада қайта интерпретациялау арқылы жүзеге асуы тиіс, себебі қазіргі бала ақпаратты визуалды және интерактивті форматта қабылдауға бейім келеді. Сондықтан ұлттық мазмұнды цифрлық ортаға енгізу, оны ойын және жобалық әрекетпен ұштастыру тәрбиенің жаңа сапалық деңгейін қалыптастырады. Педагог осындай жағдайда мәдени медиатор рөлін атқарып, ұлттық мұра мен заманауи білім кеңістігі арасындағы байланысты қамтамасыз етеді. Бұл үдеріс нәтижесінде баланың рухани дүниесі байып, ол өз мәдениетін терең түсінумен қатар басқа мәдениеттерді де құрметтеуге үйренеді, бұл оның әлеуметтік-мәдени құзыреттілігін кеңейтеді.

Қорытындылай келе, мектепке дейінгі ұйымда заманауи тәрбие әдістерін тиімді қолдану баланың жан-жақты дамуына, оның шығармашылық және интеллектуалдық әлеуетін ашуға зор мүмкіндік береді. Білім беру жүйесінің жаңғыруы жағдайында тәрбиеші тек білім беруші емес, баланың тұлғалық дамуын бағыттайтын кәсіби маман ретінде жаңа сапалық деңгейге көтерілуі тиіс. Инновациялық әдістер мен дәстүрлі педагогикалық құндылықтардың үйлесімі ғана тәрбиенің толыққанды нәтижесін қамтамасыз етеді. Баланың еркін ойлауы, эмоциясын басқаруы және әлеуметтік ортаға бейімделуі тәрбие жұмысының сапасына тікелей байланысты болғандықтан, педагогикалық процестің әрбір кезеңі ғылыми негізделуі қажет. Осылайша, заманауи тәрбие әдістерін жүйелі енгізу мектепке дейінгі білім беру сапасын арттырып қана қоймай, болашақ қоғамның интеллектуалдық және рухани әлеуетін қалыптастыратын маңызды факторға айналады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–211.

2. Мухина В.С. Возрастная психология: феноменология развития. – Москва: Академия, 2006. – 608 с.

3. Әбенбаев С.Ш. Тәрбие теориясы мен әдістемесі. – Алматы: Дарын, 2016. – 312 б.

Еспанова Алия Орынбасаровна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

БАЛАЛАРҒА ЕҢБЕККӨРЛІК ПЕН АДАЛДЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН ДАМЫТУ ЖОЛДАРЫ

Аннотация: мақалада мектепке дейінгі және мектепалды жастағы балалардың бойында еңбекқорлық пен адалдық қасиеттерін қалыптастырудың педагогикалық негіздері қарастырылады. Қазіргі қоғам жағдайында балаларды адамгершілік құндылықтарға тәрбиелеудің маңыздылығы айқындалып, еңбекке жауапкершілікпен қарау мен адал мінез-құлық мәдениетін дамытудың тиімді әдіс-тәсілдері талданады. Баланың тұлғалық қалыптасуында отбасы, тәрбиеші және әлеуметтік ортаның рөлі ғылыми тұрғыдан сипатталып, еңбек тәрбиесі мен рухани-адамгершілік тәрбиені өзара ықпалдастырудың заманауи бағыттары ұсынылады.

Кілт сөздер: еңбекқорлық, адалдық, адамгершілік тәрбие, еңбек тәрбиесі, мектепке дейінгі тәрбие, тұлға қалыптастыру, құндылықтар жүйесі, жауапкершілік, әлеуметтік орта, тәрбиеші.

Қазіргі жаһандану жағдайында жас ұрпақты ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу білім беру жүйесінің басым бағыттарының бірі болып табылады. Әсіресе мектепке дейінгі кезеңде баланың болашақ тұлғасының негізі қаланып, мінез-құлық ерекшеліктері, адамгершілік ұстанымдары мен әлеуметтік қатынастары қалыптасады. Осы тұрғыдан алғанда еңбекқорлық пен адалдық қасиеттерін дамыту қоғамның тұрақты дамуына ықпал ететін маңызды педагогикалық міндеттердің бірі болып саналады. Өйткені еңбекқорлық – адамның мақсатқа жетуге деген табандылығын, жауапкершілігін және белсенді өмірлік ұстанымын сипаттайтын қасиет болса, адалдық – тұлғаның ішкі мәдениетін, ар-ұжданын және моральдық тұрақтылығын айқындайтын негізгі адамгершілік құндылықтардың бірі.

Баланың еңбекке деген көзқарасы ерте жастан қалыптасады. Психологиялық-педагогикалық зерттеулер еңбек әрекетінің баланың танымдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуына тікелей әсер ететіндігін дәлелдейді. Еңбек арқылы бала қоршаған ортаны танып біледі, өз мүмкіндіктерін бағалайды, белгілі бір нәтижеге жетудің жолдарын үйренеді. Сонымен қатар еңбек әрекеті баланың ерік-жігерін шыңдап, дербестігін арттырады.

Еңбекқорлық қасиетін қалыптастырудың басты шарты – баланың жас ерекшеліктеріне сәйкес жүйелі ұйымдастырылған еңбек әрекеттері болып табылады. Балалар күнделікті өмірде өздеріне жүктелген қарапайым міндеттерді орындау арқылы жауапкершілікке үйренеді. Өз ойыншықтарын жинастыру, гүлдерді суару, оқу құралдарын реттеу, табиғат бұрышындағы жануарларға қамқорлық жасау сияқты әрекеттер еңбек мәдениетінің алғашқы элементтерін қалыптастырады. Мұндай жұмыстар баланың өз еңбегінің нәтижесін көруіне мүмкіндік береді және еңбектің қоғамдық маңызын түсінуге жағдай жасайды.

Қазіргі педагогикада еңбек тәрбиесі тек белгілі бір дағдыларды қалыптастырумен шектелмейді. Ол баланың тұлғалық сапаларын дамытуға бағытталған кешенді үдеріс ретінде қарастырылады. Еңбек барысында бала мақсат қоюды, әрекетті жоспарлауды, қиындықтарды жеңуді және бастаған ісін соңына дейін жеткізуді үйренеді. Бұл қасиеттер кейінгі оқу әрекетінде, әлеуметтік қарым-қатынастарда және кәсіби өмірінде маңызды рөл атқарады. Сондықтан тәрбиеші еңбек әрекетін ұйымдастыру барысында баланың бастамашылдығын қолдап, оның жетістіктерін ынталандыруы қажет.

Адалдық қасиетін қалыптастыру еңбек тәрбиесімен тығыз байланысты. Адалдық – шындықты құрметтеу, әділдік қағидаларын сақтау және өз әрекеттері үшін жауапкершілік алу қабілеті. Мектепке дейінгі кезеңде балалардың моральдық түсініктері қалыптасу сатысында

болғандықтан, олар үлкендердің мінез-құлқын үлгі ретінде қабылдайды. Осыған байланысты тәрбиеші мен ата-ананың жеке үлгісі адалдық тәрбиесінің маңызды құралы болып табылады. Балалар үлкендердің сөзі мен ісінің сәйкестігін көрген кезде ғана шынайы адамгершілік құндылықтарды меңгереді.

Ғылыми зерттеулер көрсеткендей, моральдық құндылықтарды дамытуда жағдаяттық оқыту әдістері ерекше тиімді болып табылады. Балаларға түрлі өмірлік жағдайларды ұсынып, олардың шешімдерін бірге талқылау арқылы адалдық, әділдік және жауапкершілік ұғымдарын терең түсіндіруге болады. Мысалы, жоғалған затты иесіне қайтару, қателігін мойындау немесе достарына көмектесу сияқты жағдаяттарды талдау баланың адамгершілік ойлау қабілетін дамытады және дұрыс шешім қабылдау тәжірибесін қалыптастырады.

Қазіргі білім беру кеңістігінде ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие ерекше маңызға ие. Қазақ халқының мәдени мұрасында еңбекқорлық пен адалдық қасиеттері әрдайым жоғары бағаланған. Халық ауыз әдебиеті, мақал-мәтелдер, ертегілер мен аңыздар арқылы балаларға еңбек пен адалдықтың мәнін түсіндірудің тәрбиелік әлеуеті зор. «Еңбек түбі – береке», «Адал еңбек – ардың ісі», «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей» сияқты халық даналықтары балалардың құндылықтық бағдарларын қалыптастыруда маңызды құрал болып табылады.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ұйымдастырылатын ойын әрекеттері де еңбекқорлық пен адалдық қасиеттерін дамытуға ықпал етеді. Сюжеттік-рөлдік ойындар барысында балалар түрлі әлеуметтік рөлдерді меңгеріп, қоғамдағы еңбек түрлерімен танысады. «Дәрігер», «Құрылысшы», «Мұғалім», «Аспаз» сияқты ойындар арқылы балалар еңбектің маңызын түсінеді және еңбек адамдарына құрметпен қарауды үйренеді. Сонымен қатар ұжымдық ойындар әділдік қағидаларын сақтауға, ережелерді орындауға және өз әрекеттеріне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелейді.

Соңғы жылдары білім беру саласында жобалық және зерттеушілік әдістердің маңызы артып келеді. Балаларды шағын жобаларға қатыстыру олардың еңбекке деген қызығушылығын арттырып, нәтижеге жету үшін күш салудың қажеттілігін түсінуге мүмкіндік береді. Бірлескен шығармашылық жұмыстар, табиғатты қорғау акциялары, қайырымдылық шаралары және экологиялық жобалар балалардың әлеуметтік белсенділігін арттырып қана қоймай, олардың адалдық, мейірімділік және жауапкершілік сияқты қасиеттерін дамытады.

Отбасы еңбекқорлық пен адалдық тәрбиесінің негізгі ортасы болып табылады. Баланың күнделікті көріп жүрген отбасылық қарым-қатынасы оның мінез-құлқының үлгісіне айналады. Егер ата-аналар еңбекті бағалап, өз міндеттеріне жауапкершілікпен қараса және балалармен ашық әрі шынайы қарым-қатынас орнатса, бұл қасиеттер бала бойында табиғи түрде қалыптасады. Сондықтан тәрбиеші мен ата-ананың өзара ынтымақтастығы тәрбиелік жұмыстың нәтижелілігін арттырудың маңызды факторы болып саналады.

Қазіргі қоғамда ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы балалардың құндылықтық бағдарларына жаңа талаптар қояды. Сандық ортада адалдық қағидаларын сақтау, жауапты мінез-құлық таныту және өз әрекеттерінің салдарын түсіну маңызды мәселеге айналып отыр. Осыған байланысты тәрбиешілер балаларға цифрлық мәдениет негіздерін үйретіп, виртуалды ортадағы этикалық нормаларды түсіндіру жұмыстарын жүргізуі қажет. Бұл бағыттағы тәрбие жұмыстары болашақта жауапты әрі саналы азамат тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

Еңбекқорлық пен адалдық қасиеттерін дамыту үздіксіз әрі жүйелі жүргізілетін педагогикалық үдеріс болып табылады. Оның нәтижелілігі тәрбиеші, отбасы және қоғамның бірлескен әрекетіне байланысты. Балалардың бойында еңбекке құрмет, адалдыққа негізделген өмірлік ұстаным және жауапкершілік мәдениеті қалыптасқан жағдайда ғана рухани бай, әлеуметтік белсенді және бәсекеге қабілетті тұлға тәрбиелеуге болады. Сондықтан қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесінің маңызды міндеттерінің бірі – еңбекқорлық пен адалдықты бала тәрбиесінің өзегіне айналдыру болып табылады. Бұл құндылықтар жас ұрпақтың болашақтағы табысты өмірінің, қоғамдық тұрақтылықтың және ұлттық дамудың берік негізін қалайды.

Балалардың еңбекке оң көзқарасын қалыптастыруда жетістік жағдайын ұйымдастыру ерекше маңызға ие. Педагогикалық тәжірибе көрсеткендей, өз еңбегінің нәтижесін көрген балада келесі әрекеттерге деген қызығушылық артады. Сондықтан тәрбиеші әр баланың жас ерекшелігі мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, олардың орындай алатын тапсырмаларын жүйелі түрде күрделендіріп отыруы қажет. Мұндай тәсіл баланың өз күшіне деген сенімін нығайтып, табандылық пен еңбекқорлық қасиеттерінің қалыптасуына негіз болады.

Еңбек тәрбиесінің заманауи бағыттарының бірі – әлеуметтік маңызы бар әрекеттерге қатыстыру. Балалар қоғамдық пайдалы жұмыстарға қатысу арқылы өз еңбегінің айналасындағылар үшін маңызды екенін түсіне бастайды. Мысалы, топ бөлмесін безендіру, мерекелік шараларға дайындық, табиғатты қорғау акциялары немесе шағын қайырымдылық бастамалары балалардың әлеуметтік жауапкершілігін арттырады. Осындай әрекеттер барысында бала жеке мүдде мен қоғамдық мүдденің байланысын түсініп, өз еңбегінің қоғамға тигізетін пайдасын сезінеді.

Қазіргі тәрбие жүйесінде еңбекқорлық пен адалдықты қалыптастыру мәселесі тұрақты даму идеяларымен де тығыз байланысты. Балаларға табиғат ресурстарын үнемдеу, заттарға ұқыпты қарау, еңбектің нәтижесін бағалау сияқты түсініктерді қалыптастыру арқылы жауапты тұтыну мәдениетін дамытуға болады. Бұл бағыттағы жұмыстар балалардың қоршаған ортаға деген қамқорлығын арттырып қана қоймай, олардың саналы және жауапты мінез-құлқын қалыптастырады.

Тәрбие процесінде рефлексия әдістерін қолдану да маңызды нәтижелер береді. Балалар күн соңында немесе белгілі бір тапсырманы орындағаннан кейін өз әрекеттерін талдауға үйренгенде, олар адал бағалау, қателіктерді мойындау және өзін-өзі жетілдіру дағдыларын меңгереді. Рефлексия барысында бала «Мен бүгін қандай пайдалы іс атқардым?», «Мен кімге көмектестім?», «Қандай қиындықты жеңдім?» деген сұрақтарға жауап беру арқылы өзінің мінез-құлқына саналы көзқарас қалыптастырады.

Балалардың еңбекке қызығушылығын арттыруда кәсіптер әлемімен ерте таныстырудың да тәрбиелік маңызы зор. Әртүрлі мамандық иелерімен кездесулер ұйымдастыру, танымдық экскурсиялар өткізу, бейнероликтер көрсету немесе рөлдік ойындарды пайдалану арқылы балалар еңбектің алуан түрлілігімен танысады. Мұндай жұмыстар еңбек адамдарына құрмет сезімін қалыптастырып, болашақ кәсіби бағдардың алғашқы негіздерін қалайды.

Зерттеулер көрсеткендей, балалардың адалдық қасиеті көбінесе сенім атмосферасы қалыптасқан ортада қарқынды дамиды. Егер бала өз ойын ашық айтуға, қателескен жағдайда түсіністік көруге мүмкіндік алса, ол шындықты айтуға бейім болады. Сондықтан тәрбиеші балаларды қорқыту немесе жазалау арқылы емес, қолдау және түсіндіру арқылы тәрбиелеуі қажет. Сенімге негізделген қарым-қатынас баланың ішкі жауапкершілігін дамытып, моральдық таңдауларды саналы түрде жасауына ықпал етеді.

Болашақ қоғамның дамуы еңбекқор, адал және жауапты азаматтардың қалыптасуына тікелей байланысты. Сондықтан мектепке дейінгі кезеңнен бастап бұл қасиеттерді дамыту тәрбиенің негізгі бағыттарының бірі болуы тиіс. Еңбек пен адалдықты күнделікті өмір тәжірибесімен ұштастыра отырып ұйымдастырылған тәрбие жұмыстары балалардың тұлғалық дамуына оң әсер етеді және олардың қоғамда өз орнын табуына мүмкіндік береді. Тәрбиеші мен отбасының мақсатты әрі жүйелі жұмысы нәтижесінде еңбекқорлық пен адалдық баланың тұрақты өмірлік ұстанымына айналып, оның болашақтағы табысты өмірінің маңызды негізін қалайды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. – Астана, 2022.

2. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы. – Астана, 2023.

3. UNESCO. Early Childhood Care and Education: Global Report. – Paris: UNESCO Publishing, 2024.

Мукышова Ақбота Тулешовна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

БАЛАБАҚШАДАҒЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Аннотация. Мақалада балабақша жағдайында ұлттық құндылықтар негізінде тәрбие беру арқылы баланың тұлғалық дамуын қамтамасыз ету мәселесі қарастырылады. Қазіргі кезеңдегі қоғам дамуының қарқынды өзгерістері жағдайында мектепке дейінгі білім беру жүйесінде ұлттық рухани мұраны сақтау және оны бала санасына ерте жастан сіңірудің маңыздылығы айқындалады. Ұлттық құндылықтардың мазмұны ретінде тіл, салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ауыз әдебиеті, ұлттық ойындар мен көркем мәдениет элементтері алынып, олардың баланың адамгершілік қасиеттерін қалыптастырудағы рөлі ғылыми-педагогикалық тұрғыдан талданады. Сонымен қатар балабақшадағы күн тәртібі әрекеттерін ұлттық мазмұнмен байыту, тәрбиешінің кәсіби рөлі, ата-анамен серіктестік орнату және халық педагогикасын тиімді пайдалану мәселелері қарастырылады. Мақалада ұлттық құндылықтар баланың адалдық, жауапкершілік, үлкенді құрметтеу, кішіге ізет көрсету сияқты қасиеттерін дамытудағы негізгі фактор ретінде негізделеді. Ұлттық тәрбие мен заманауи педагогикалық әдістердің үйлесуі арқылы баланың рухани-адамгершілік бейнесін қалыптастыру жолдары ұсынылады.

Кілт сөздер: балабақша тәрбиесі, ұлттық құндылықтар, адамгершілік тәрбие, адал азамат, мектепке дейінгі білім беру, ұлттық сана, халық педагогикасы, рухани даму, тәрбиеші рөлі, отбасы және балабақша ынтымақтастығы, патриоттық тәрбие, тілдік тәрбие, ұлттық ойындар, салт-дәстүр, тұлға қалыптастыру.

Қазіргі кезеңде қоғам дамуының қарқынды өзгерістері білім беру жүйесіне түбегейлі жаңа талаптар қойып отыр, бұл талаптардың ішінде ұлттық құндылықтарды сақтай отырып ұрпақ тәрбиелеу мәселесі ерекше маңызға ие болып келеді, өйткені жаһандану үдерісі мәдениеттердің бір-бірімен тоғысуына ықпал ете отырып кей жағдайда ұлттық ерекшеліктердің әлсіреуіне әкелуі мүмкін, сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда баланың бойына ұлттық рухты сіңіру тәрбиенің басым бағыттарының бірі ретінде қарастырылуы тиіс. Балабақшадағы тәрбие жұмысы тек білім берумен шектелмей, баланың ішкі дүниесін байытуға, оның ұлттық сана-сезімін қалыптастыруға бағытталуы қажет, осы тұрғыда ұлттық құндылықтар тәрбие мазмұнының өзегіне айналуы заңды құбылыс болып табылады. Ұлттық құндылықтар ұғымы халықтың ғасырлар бойы жинақтаған тәжірибесі мен дүниетанымын қамтиды, оған тіл, дәстүр, әдет-ғұрып, салт-саналар мен рухани мұралар кіреді, ал бұл элементтер баланың тұлғалық дамуына тікелей әсер ететін маңызды құралдар болып саналады. Балабақша жасындағы балалардың психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, ұлттық тәрбиені ойын, көркем әдебиет, музыка және шығармашылық әрекеттер арқылы жүзеге асыру тиімді нәтиже береді, себебі бұл кезеңде бала қоршаған ортаны сезім арқылы қабылдайды және көргенін тез меңгереді. Ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие баланың бойында патриотизм сезімін қалыптастырып қана қоймай, оның адамгершілік қасиеттерін де дамытады, мұндай қасиеттерге үлкенді құрметтеу, кішіге қамқор болу, адалдық, еңбекқорлық сияқты мінез-құлық нормалары жатады. Осы тұрғыдан алғанда балабақшадағы әрбір ұйымдастырылған іс-әрекет тәрбиелік мәнге ие болуы тиіс және ол ұлттық мазмұнмен толықтырылуы қажет.

Ұлттық құндылықтарды тәрбие үдерісіне енгізудің әдістемелік негіздері халық педагогикасымен тығыз байланысты, өйткені халық педагогикасы ғасырлар бойы қалыптасқан тәрбие тәжірибесінің жиынтығы ретінде баланың жан-жақты дамуына бағытталған тиімді құралдарды ұсынады, сондықтан тәрбиеші осы мұраны заманауи педагогикалық технологиялармен ұштастыра білуі тиіс. Мысалы, қазақтың ұлттық ойындары баланың дене дамуын ғана емес, оның ойлау қабілетін, тапқырлығын және қарым-қатынас

мәдениетін қалыптастыруда ерекше рөл атқарады, осы ойындарды оқу қызметіне енгізу арқылы тәрбиеші баланың қызығушылығын арттырып, ұлттық мазмұнды табиғи түрде меңгертуге мүмкіндік алады. Сонымен қатар ертегілер мен аңыз-әңгімелерді пайдалану арқылы балаларға ұлттық дүниетанымды жеткізуге болады, өйткені көркем сөз баланың қиялын дамытып, оның рухани әлемін байытады. Музыкалық тәрбие барысында ұлттық әндер мен күйлерді қолдану баланың эстетикалық талғамын қалыптастыруға ықпал етеді, бұл ретте тәрбиеші әрбір шығарманың мазмұнын түсіндіріп, оның тәрбиелік мәнін ашуы қажет. Тіл дамыту сабақтарында мақал-мәтелдер мен жаңылтпаштарды қолдану баланың сөздік қорын кеңейтіп қана қоймай, оның ойлау жүйесін жетілдіреді, осындай әдістер арқылы ұлттық құндылықтар баланың күнделікті өмірінің ажырамас бөлігіне айналады. Бұл үдерісте тәрбиешінің кәсіби шеберлігі ерекше маңызға ие, өйткені ол балаларға тек ақпарат беруші ғана емес, олардың рухани жетекшісі ретінде әрекет етеді.

Балабақшадағы тәрбиелік үдерісті күн тәртібінің барлық кезеңдерінде ұлттық мазмұнмен байыту баланың дүниетанымын жүйелі түрде қалыптастыруға мүмкіндік береді, өйткені әрбір қайталанатын әрекет оның санасында тұрақты мінез-құлық үлгілерін орнықтырады және бұл үлгілер кейін оның өмірлік ұстанымдарына айналуы ықтимал. Таңертеңгілік қабылдау сәтінде баланың көңіл күйін ескере отырып, ұлттық сипаттағы жылы қарым-қатынас үлгілерін қолдану оның эмоционалдық тұрақтылығын қамтамасыз етеді, мұндай жағдайда бала өзін қауіпсіз әрі құрметтелген ортада сезінеді, бұл оның балабақшаға деген жағымды көзқарасын қалыптастырады. Күн тәртібіндегі әрбір ұйымдастырылған әрекеттің мазмұнына ұлттық реңк беру арқылы тәрбиеші баланың қоршаған әлемді қабылдау ерекшелігін өзгертеді, өйткені ол әрбір құбылысты ұлттық мәдениетпен байланыстыра бастайды. Тамақтану кезінде тағамның шығу тарихы мен оның дайындалу ерекшеліктерін түсіндіру баланың танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, оның мәдени сәйкестігін қалыптастыруға ықпал етеді, мұндай тәсіл арқылы бала тек тұтынушы емес, мәдени мұраны жалғастырушы ретінде қалыптасады. Серуен барысында табиғат құбылыстарын ұлттық дүниетаным тұрғысынан түсіндіру баланың қоршаған ортаға деген көзқарасын тереңдетеді, ол табиғатты тек ресурс ретінде емес, рухани құндылық ретінде қабылдай бастайды. Осындай жүйелі ықпалдың нәтижесінде балада ұлттық мәдениет элементтері біртіндеп ішкі қажеттілікке айналады, бұл оның мінез-құлқынан айқын көрініс табады.

Күн тәртібіндегі әрекеттерді ұлттық мазмұнмен толықтыру барысында тәрбиеші тек ақпарат беруші рөлінде қалмай, мәдениет тасымалдаушысы ретінде әрекет етуі тиіс, өйткені оның әрбір сөзі мен іс-әрекеті бала үшін үлгі болып табылады және бұл үлгі баланың санасында ұзақ уақыт сақталады. Баланың күнделікті әрекеттерін ұйымдастыру кезінде ұлттық ойын элементтерін енгізу оның белсенділігін арттырып, шығармашылық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді, себебі ойын арқылы берілген ақпарат балаға жеңіл әрі қызықты қабылданады. Сонымен бірге көркемдік әрекеттер барысында ұлттық өрнектер мен символдарды қолдану баланың эстетикалық талғамын қалыптастырып, оның мәдени кодын нығайтады, мұндай тәсіл арқылы бала өз халқының көркемдік ерекшеліктерін ерте жастан меңгереді. Ұйымдастырылған әрекеттердің мазмұнын ұлттық құндылықтармен байланыстыру баланың ойлау жүйесін кешенді түрде дамытады, өйткені ол әрбір ақпаратты белгілі бір мәдени контекст арқылы қабылдайды. Баланың күн тәртібіндегі қайталанатын әрекеттерге ұлттық мән беру оның мінез-құлқын реттеуге де ықпал етеді, себебі ол белгілі бір нормаларды табиғи түрде меңгереді және оларды саналы түрде қолдана бастайды. Осындай педагогикалық ықпал нәтижесінде баланың тұлғасы үйлесімді дамып, оның ұлттық болмысы айқын көрініс табады.

Ұлттық тәрбие беру үдерісінде ата-анамен серіктестік орнату тек ақпарат алмасу деңгейінде қалып қоймай, бірлескен тәрбиелік кеңістік құруға бағытталуы тиіс, өйткені бала үшін ең тиімді тәрбие үлгісі – үй мен балабақшадағы талаптардың бірізділігі болып табылады және бұл бірізділік оның мінез-құлқында тұрақтылық қалыптастырады. Ата-аналарды тәрбиелік үдерістің белсенді қатысушысына айналдыру үшін олардың қызығушылықтарын ескере отырып, түрлі форматтағы іс-шаралар ұйымдастыру қажет, мұндай іс-шаралар олардың

педагогикалық көзқарасын кеңейтіп, бала тәрбиесіне деген жауапкершілігін арттырады. Отбасындағы ұлттық дәстүрлерді зерттеу және оларды балабақша тәжірибесіне енгізу арқылы тәрбие жұмысының мазмұнын байытуға болады, бұл өз кезегінде баланың өз отбасына деген құрметін арттырады. Ата-аналардың қатысуымен өткізілетін шығармашылық жобалар баланың өзіндік «Мен» тұжырымдамасын қалыптастыруға ықпал етеді, себебі ол өз жетістігін жақындарымен бөлісу арқылы өзін бағалауды үйренеді. Осындай бірлескен әрекеттер нәтижесінде бала өзін қоғамның маңызды мүшесі ретінде сезінеді, бұл оның әлеуметтік бейімделуін жеңілдетеді.

Отбасы мен балабақша арасындағы өзара әрекеттестікті жүйелі түрде ұйымдастыру баланың тәрбиесінде ұзақ мерзімді нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді, өйткені тұрақты байланыс арқылы тәрбиешілер мен ата-аналар баланың дамуын бірлесіп бақылап, қажет болған жағдайда түзету жұмыстарын жүргізе алады. Ата-аналарға ұлттық тәрбиенің мәнін терең түсіндіру олардың бала тәрбиесіне саналы көзқарасын қалыптастырады, мұндай жағдайда олар күнделікті өмірде ұлттық құндылықтарды қолдануға ұмтылады және бұл әрекет балаға тікелей әсер етеді. Баланың отбасында көрген үлгілері оның мінез-құлқында басым рөл атқарады, сондықтан ата-аналардың тәрбиеге деген жауапкершілігін арттыру маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Ұрпақтар сабақтастығын қамтамасыз ету мақсатында үлкен буын өкілдерін тәрбиелік үдеріске тарту баланың тарихи жадысын қалыптастыруға ықпал етеді, өйткені ол өткен мен бүгіннің арасындағы байланысты нақты мысалдар арқылы түсінеді. Осындай кешенді жұмыс нәтижесінде бала ұлттық құндылықтарды тек теориялық деңгейде емес, өмірлік тәжірибе арқылы меңгереді, бұл оның тұлғалық дамуының берік негізін қалайды.

Қорытындылай келе, балабақшада ұлттық құндылықтар арқылы тәрбие беру баланың тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін маңызды бағыттардың бірі болып табылады, бұл үдеріс кешенді әрі жүйелі түрде ұйымдастырылған жағдайда ғана тиімді нәтиже береді, сондықтан тәрбиеші ұлттық мұраны терең меңгеріп, оны заманауи педагогикалық әдістермен ұштастыра білуі тиіс. Ұлттық тәрбие баланың бойында рухани байлықты қалыптастырып қана қоймай, оның болашақта елінің жанашыры болатын азамат ретінде қалыптасуына негіз болады, мұндай мақсатқа жету үшін тәрбие үдерісінде әрбір әрекеттің тәрбиелік мәнін ескеру қажет. Ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие жүйесі қоғамның тұрақты дамуына ықпал етеді, өйткені рухани бай ұрпақ қана елдің болашағын айқындай алады. Осы тұрғыда балабақша тәрбиешісінің рөлі ерекше, ол ұлттық тәрбиенің негізгі таратушысы ретінде балалардың жүрегіне ұлттық рухты сіңіре білуі тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. National Values in Early Childhood Curriculum: International Perspectives / Ed. by M. Fleer, B. van Oers. – Springer, 2019. – 294 p.
2. Павлова, Л.Н. Этнокультурное воспитание детей дошкольного возраста / Л.Н. Павлова // Дошкольное воспитание. – 2019. – № 6. – С. 22-29.
3. Формирование этнокультурной идентичности у детей дошкольного возраста в условиях полиэтнической среды / Авт.-сост. Г.И. Рахманова. – СПб.: Детство-Пресс, 2021. – 144 с.

Канабекова Айнур Канатовна
Тәрбиеші, педагог-модератор
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

«ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР АРҚЫЛЫ, АДАЛ АЗАМАТ ҚАЛЫПТАСТЫРУ»

Аннотация. Мақалада мектепке дейінгі ұйым жағдайында ұлттық құндылықтарды бала тәрбиесінің өзегіне айналдыру арқылы адал азамат қалыптастырудың өзекті мәселелері қарастырылады. Ұлттық тәрбие мен адамгершілік құндылықтардың өзара байланысы талданып, балабақша кезеңінде тұлғаның мінез-құлқын, дүниетанымын және әлеуметтік жауапкершілігін қалыптастырудағы тәрбиешінің рөлі сараланады. Қазақ халқының рухани мұрасы, салт-дәстүрлері, әдет-ғұрыптары мен мәдени құндылықтары негізінде баланың бойында адалдық, әділдік, еңбекқорлық, үлкенді құрметтеу, кішіге қамқор болу қасиеттерін дамыту жолдары ғылыми-педагогикалық тұрғыдан негізделеді. Қазіргі қоғамдағы құндылықтық өзгерістер жағдайында ұлттық тәрбиенің маңыздылығы айқындалып, мектепке дейінгі ұйым мен отбасының бірлескен жұмысының қажеттілігі көрсетіледі. Ұлттық құндылықтарды күнделікті тәрбие жұмысына жүйелі енгізу арқылы елін сүйетін, жауапкершілігі жоғары, рухани бай және адал азамат тәрбиелеудің тиімді бағыттары ұсынылады.

Кілт сөздер: ұлттық құндылық, адал азамат, ұлттық тәрбие, мектепке дейінгі тәрбие, рухани даму, адамгершілік тәрбие, ұлттық мәдениет, салт-дәстүр, тұлға қалыптастыру, тәрбиеші.

Қазіргі жаһандану жағдайында қоғамның дамуы тек экономикалық немесе технологиялық көрсеткіштермен өлшенбейді, ең алдымен оның рухани әлеуетімен, азаматтарының адамгершілік деңгейімен және ұлттық болмысын сақтай алу қабілетімен бағаланады. Осы тұрғыдан алғанда ұлттық құндылықтар арқылы адал азамат қалыптастыру мәселесі мемлекет дамуының стратегиялық бағыттарының біріне айналып отыр. Әсіресе мектепке дейінгі кезеңде бала санасына ізгілік пен адамгершілік негіздерін орнықтыру ерекше маңызға ие, себебі тұлғаның дүниетанымдық ұстанымдары мен мінез-құлық ерекшеліктерінің бастапқы іргетасы дәл осы шақта қаланады. Балабақша қабырғасында берілген тәрбие баланың болашақ өміріндегі азаматтық ұстанымдарының қалыптасуына тікелей ықпал етеді. Ұлттық құндылықтар халықтың ғасырлар бойы жинақталған рухани тәжірибесінің жемісі ретінде жас ұрпақтың бойында жауапкершілік, адалдық, ар-намыс, еңбекқорлық және отансүйгіштік қасиеттерді қалыптастыруға мүмкіндік береді. Ұлттық тәрбиенің басты ерекшелігі – оның адамның ішкі дүниесіне әсер етіп, мінез-құлқын сыртқы бақылаудан емес, ішкі сенімнен туындайтын қағидалар арқылы реттеуінде. Сондықтан балабақшадағы тәрбие

жұмысы тек білім берумен шектелмей, ұлттық дүниетанымға негізделген тұлға тәрбиелеуді көздеуі тиіс. Бүгінгі күні ақпараттық кеңістіктің кеңеюі балалардың құндылықтық бағдарларына әртүрлі ықпал ететіндіктен ұлттық тәрбиенің рөлі бұрынғыдан да арта түсті. Ұлттық құндылықтарды ерте жастан меңгерген бала мәдени тамырынан ажырамайтын, өз халқының рухани мұрасын құрметтейтін тұлға болып қалыптасады. Мұндай тұлға қоғам игілігі үшін қызмет ететін адал азамат деңгейіне көтерілуге қабілетті болады.

Адал азамат ұғымы тек заң талаптарын орындайтын адамды ғана білдірмейді, ол өз әрекетінің қоғам алдындағы жауапкершілігін сезінетін, ар-ұят қағидаларын жоғары қоятын, әділеттілік пен шындықты өмірлік ұстаным ретінде қабылдайтын тұлғаны сипаттайды. Мұндай қасиеттер адамның бойында өздігінен пайда болмайды, олар жүйелі тәрбие мен дұрыс әлеуметтік ортаның ықпалымен қалыптасады. Қазақ халқының тәрбиелік тәжірибесінде адалдық ұғымы ерекше орын алған. Халық даналығында «Тура биде туған жоқ, туғанды биде иман жоқ», «Өтіріктің құйрығы бір-ақ тұтам», «Адал еңбек – ардың ісі» сияқты нақылдардың кең таралуы ұлттық дүниетанымдағы шыншылдық пен әділдіктің маңызын көрсетеді. Балабақша тәрбиесінде осы рухани мұраны тиімді пайдалану балалардың бойында адал мінез-құлық үлгілерін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Балалар қоршаған ортаны еліктеу арқылы танып-білетіндіктен тәрбиешінің жеке тұлғасы мен мінез-құлқы маңызды тәрбиелік құрал болып саналады. Егер тәрбиеші өз ісінде жауапкершілік танытып, балалармен қарым-қатынаста әділдік пен мейірімділік қағидаларын басшылыққа алса, тәрбиеленушілер де осы қасиеттерді бойына сіңіреді. Адал азамат тәрбиелеу барысында баланың тек әрекетіне емес, оның әрекетінің себебіне де назар аудару қажет. Өйткені адамның адамгершілік деңгейі оның не істегенімен ғана емес, неліктен солай әрекет еткендігімен де анықталады. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие жұмысы баланың ішкі құндылықтарын дамытуға бағытталуы тиіс.

Ұлттық құндылықтардың негізін құрайтын маңызды ұғымдардың бірі – үлкенді сыйлау және кішіге қамқорлық көрсету мәдениеті. Қазақ қоғамында ұрпақтар сабақтастығы ерекше мәнге ие болғандықтан әрбір бала ерте жастан ата-ананы құрметтеуге, ақсақалдардың сөзін тыңдауға және айналасындағы адамдарға ізет көрсетуге тәрбиеленген. Бұл қағидалар қоғамдық тәртіпті сақтаудың ғана емес, тұлғаның рухани кемелденуінің де негізі болып табылады. Қазіргі кезде балалардың әлеуметтік ортасы кеңейіп, олардың ақпараттық кеңістікпен байланысы күшейген сайын дәстүрлі құндылықтарды жүйелі түрде насихаттау қажеттілігі артып отыр. Балабақшада ұйымдастырылатын тәрбиелік іс-шаралар барысында ұлттық салт-дәстүрлердің тәрбиелік мазмұнын түсіндіру балалардың бойында құрмет пен жауапкершілік сезімдерін дамытуға ықпал етеді. Мысалы, бесікке салу, тұсаукесер, шілдехана сияқты дәстүрлердің мәнін қарапайым тілмен түсіндіру арқылы балалар ұлттық мәдениеттің тереңдігін сезіне бастайды. Мұндай жұмыстар баланың тарихи санасының қалыптасуына жағдай жасап қана қоймай, өзінің белгілі бір халықтың өкілі екендігін мақтан тұту сезімін дамытады. Ұлттық сана мен азаматтық жауапкершілік өзара тығыз байланысты ұғымдар болғандықтан ұлттық мәдениетті құрметтеу адал азамат қалыптастырудың маңызды алғышарты болып саналады. Баланың бойында туған халқына деген сүйіспеншілік қалыптасқан жағдайда ол қоғам алдындағы міндеттеріне де жауапкершілікпен қарайды. Осылайша ұлттық құндылықтар тұлғаның әлеуметтік мінез-құлқының негізгі реттеушісіне айналады.

Ұлттық тәрбиеде еңбек құндылығы ерекше орын алады. Қазақ халқы еңбекті адамды жетілдіретін, оның қадір-қасиетін арттыратын негізгі факторлардың бірі ретінде қарастырған. «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей» деген халық даналығы еңбекқорлықтың өмірлік маңызын айқын көрсетеді. Балабақша кезеңінде еңбекке баулу балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастырылуы қажет. Топ бөлмесін жинастыру, ойыншықтарды реттеу, гүлдерді күту, табиғат бұрышындағы жұмыстарға қатысу сияқты қарапайым әрекеттер арқылы балалар еңбек мәдениетінің бастапқы дағдыларын меңгереді. Еңбектің нәтижесін көру баланың өз күшіне деген сенімін арттырады және жауапкершілік сезімін қалыптастырады. Адал азаматтың маңызды белгілерінің бірі – өз міндетін сапалы орындау қабілеті

болғандықтан еңбек тәрбиесі азаматтық тәрбиемен тікелей байланысты. Балаларға еңбек туралы ертегілерді, мақал-мәтелдерді және тәрбиелік әңгімелерді жүйелі түрде таныстыру олардың еңбектің мәнін тереңірек түсінуіне ықпал етеді. Еңбекке құрметпен қарауды үйренген бала өзгенің еңбегін де бағалай біледі. Мұндай қасиет қоғамдағы өзара сыйластық пен әлеуметтік жауапкершіліктің қалыптасуына негіз болады. Сондықтан ұлттық құндылықтарға негізделген еңбек тәрбиесі адал азамат тәрбиелеудің тиімді құралдарының бірі болып табылады.

Ұлттық құндылықтар жүйесінде отбасы тәрбиесі ерекше орын алады, өйткені бала дүниеге келген сәттен бастап қоршаған ортаны ең алдымен отбасы мүшелерінің қарым-қатынасы арқылы танып біледі. Қазақ халқы отбасыны тәрбиенің алтын бесігі ретінде бағалап, ұрпақ тәрбиесіне қатысты жауапкершілікті аса жоғары қойған. Баланың бойындағы алғашқы адамгершілік қасиеттер ата-ананың мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекеті арқылы қалыптасады. Егер отбасында шыншылдық, әділдік, үлкенді құрметтеу, кішіге қамқорлық жасау сияқты құндылықтар берік орныққан болса, бала бұл қағидаларды табиғи өмір салты ретінде қабылдайды. Осы себепті балабақша мен отбасының өзара ынтымақтастығы адал азамат қалыптастырудың маңызды шарты болып табылады. Тәрбиеші ата-аналармен жүйелі байланыс орнатып, ұлттық тәрбие бағытындағы жұмыстарды бірлесіп ұйымдастырған жағдайда тәрбиелік ықпалдың нәтижелілігі артады. Балабақшада берілген тәрбие отбасында жалғасын тауып отырғанда ғана бала бойында тұрақты құндылықтық бағдарлар қалыптасады. Қазіргі қоғамдағы кейбір әлеуметтік өзгерістер ата-аналардың бала тәрбиесіне жеткілікті көңіл бөлуіне кедергі келтіріп отырғанымен, ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбиенің маңызын түсіндіру арқылы бұл мәселені оң шешуге мүмкіндік бар. Ата-ана мен тәрбиешінің мақсаттарының бірлігі бала тұлғасының үйлесімді дамуына жағдай жасайды. Сондықтан адал азамат тәрбиелеу мәселесінде отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның серіктестігі үздіксіз әрі жүйелі сипатқа ие болуы қажет.

Баланың бойында адалдық қасиетін қалыптастыруда ұлттық ауыз әдебиетінің тәрбиелік әлеуеті аса жоғары. Қазақ ертегілері, аңыздары, шешендік сөздері мен мақал-мәтелдері ғасырлар бойы халықтың рухани тәрбиесінің маңызды құралы болып келген. Бұл шығармаларда жақсылық пен жамандықтың, әділдік пен әділетсіздіктің арақатынасы көркем түрде бейнеленіп, жас ұрпаққа өмірлік өнеге ұсынылады. Балалар ертегілер арқылы шындықтың жеңетінін, адал еңбектің қадірлі екенін, өтірік пен қулықтың түптің түбінде зиян әкелетінін түсінеді. Ұлттық фольклордағы кейіпкерлердің әрекеттерін талдау баланың моральдық түсініктерін қалыптастыруға ықпал етеді. Тәрбиеші көркем шығармаларды оқу барысында балаларға дайын қорытынды ұсынумен шектелмей, олардың өзіндік пікір айтуына мүмкіндік беруі қажет. Мұндай жұмыс балалардың сыни ойлауын дамытып, адамгершілік мәселелерді саналы түрде бағалау қабілетін жетілдіреді. Ауыз әдебиеті үлгілерін сахналау, рөлдік ойындар ұйымдастыру және шығармашылық тапсырмалар беру арқылы тәрбиелік ықпалды күшейтуге болады. Балалар әдеби кейіпкерлердің мінез-құлқын өз әрекеттерімен салыстыру арқылы дұрыс шешім қабылдаудың маңызын түсіне бастайды. Нәтижесінде ұлттық әдеби мұра баланың рухани дамуына әсер ететін маңызды педагогикалық құралға айналады.

Ұлттық құндылықтардың құрамдас бөлігі болып табылатын тіл мәдениеті де адал азамат тәрбиелеуде маңызды рөл атқарады. Ана тілі – ұлттың дүниетанымын, мәдениетін және рухани болмысын ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін негізгі құрал. Тіл арқылы бала қоршаған әлемді танып қана қоймай, ұлттық мәдениеттің терең мазмұнын меңгереді. Қазақ тіліндегі тәрбиелік мәні зор сөздер мен ұғымдардың мазмұны баланың адамгершілік көзқарастарының қалыптасуына ықпал етеді. Мысалы, ар, ұят, намыс, кісілік, қанағат, рақым сияқты ұғымдар ұлттық дүниетанымның өзегін құрайды. Бұл түсініктерді балаға жас ерекшелігіне сәйкес түсіндіру оның рухани әлемін байытады. Балабақшада ана тілін құрметтеуге бағытталған жұмыстар ұлттық сана мен ұлттық мақтаныш сезімін қалыптастыруға ықпал етеді. Баланың сөздік қорының дамуы оның ойлау мәдениетінің жетілуімен қатар жүреді. Тіл мәдениеті жоғары тұлға өз ойын дұрыс жеткізіп қана қоймай, өзгелердің пікіріне құрметпен қарауды да

үйренеді. Сондықтан ана тілін меңгерту үдерісі тек білім беру міндеті емес, сонымен бірге ұлттық құндылықтарға негізделген азаматтық тәрбиенің маңызды бағыты болып табылады.

Қазіргі кезеңде цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы балалар тәрбиесіне жаңа мүмкіндіктермен қатар белгілі бір қауіптер де әкелуде. Ақпараттық кеңістікте ұсынылатын мазмұндардың барлығы бірдей баланың жас ерекшелігіне немесе ұлттық құндылықтарға сәйкес келе бермейді. Осы жағдайда тәрбиешінің міндеті – баланың бойында ақпаратты дұрыс қабылдау және бағалау мәдениетін қалыптастыру. Ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие балаға рухани иммунитет қалыптастырады. Рухани иммунитеті жоғары тұлға сыртқы ықпалдарға сын көзбен қарап, өзінің құндылықтық ұстанымдарын сақтай алады. Балабақшада ұйымдастырылатын тәрбиелік жұмыстар балаларды ақпараттық қауіпсіздік мәселелерімен тікелей таныстыруды көздемегенімен, олардың бойында жақсылық пен жамандықты ажырату қабілетін дамытуға бағытталуы тиіс. Ұлттық мәдениетпен сусындаған бала өзінің рухани тамырларын терең сезінеді және кездейсоқ ықпалдардың жетегінде кетпейді. Бұл қасиет болашақта оның саналы азамат ретінде қалыптасуына ықпал етеді. Қоғамның тұрақты дамуы рухани тұрғыдан берік ұрпақ тәрбиелеумен тікелей байланысты болғандықтан ұлттық құндылықтарды сақтаудың маңызы арта түсуде. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдардағы тәрбие жұмысы заман талабына сай жаңартылған мазмұнда жүргізіле отырып, ұлттық негізден ажырамауы тиіс.

Адал азамат тәрбиелеуде ұлттық ойындардың да тәрбиелік мүмкіндіктері кең. Қазақ халқының ұлттық ойындары балалардың дене дамуына ғана емес, олардың адамгершілік қасиеттерінің қалыптасуына да әсер етеді. Ойын барысында балалар бір-бірімен қарым-қатынас жасап, ортақ ережелерді сақтауды үйренеді. Әділдікке негізделген ойын әрекеттері балалардың шыншылдық пен жауапкершілік туралы түсініктерін қалыптастырады. Ұлттық ойындар арқылы бала жеңіске жетудің де, жеңілісті қабылдаудың да мәдениетін меңгереді. Бұл қасиеттер болашақ өмірде кездесетін түрлі жағдайларға дұрыс бейімделуге мүмкіндік береді. Ұжымдық ойындар балалардың ынтымақтастық дағдыларын жетілдіріп, өзара көмек көрсету мәдениетін дамытады.

Ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие жүйесінің түпкі мақсаты – өз елінің болашағына жауапкершілікпен қарайтын, рухани бай, адамгершілігі жоғары және қоғамдық мүддені жеке басының пайдасынан жоғары қоятын азамат қалыптастыру. Мұндай азамат қоғамның тұрақты дамуына үлес қосып қана қоймай, ұлттық мәдениеттің сақталуы мен өркендеуіне де қызмет етеді. Балабақша кезеңінде қаланған құндылықтық негіздер адамның бүкіл өмір жолына ықпал етеді. Сондықтан мектепке дейінгі тәрбие ұйымдарында ұлттық құндылықтарды жүйелі және мақсатты түрде енгізу стратегиялық маңызы бар міндеттердің бірі болып табылады. Тәрбиеші ұлттық мәдениеттің тасымалдаушысы ретінде балалардың бойында адалдық, әділдік, мейірімділік, жауапкершілік және еңбекқорлық қасиеттерін дамытуға бағытталған жұмыстарды үздіксіз жүргізуі қажет. Ұлттық тәрбие мен заманауи педагогиканың өзара үйлесуі баланың жан-жақты дамуына мүмкіндік береді. Ұлттық құндылықтарды меңгерген бала өзінің тарихи тамырларын түсініп, ұлттық болмысын сақтай отырып жаһандық қоғамда өмір сүруге дайын болады. Осындай тұлға ғана елдің әлеуметтік, мәдени және рухани дамуына нақты үлес қоса алады. Адал азамат тәрбиелеу – бір күнде орындалатын міндет емес, ол ұзақ мерзімді әрі жүйелі жұмысты талап ететін күрделі педагогикалық үдеріс. Сондықтан ұлттық құндылықтарды бала тәрбиесінің өзегіне айналдыру бүгінгі қоғамның маңызды міндеттерінің бірі болып қала береді.

Қорытындылай келе, ұлттық құндылықтар арқылы адал азамат қалыптастыру мектепке дейінгі тәрбие жүйесінің негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Ұлттық тәрбие баланың бойында адамгершілік қасиеттерді, азаматтық жауапкершілікті және рухани тұрақтылықты қалыптастырудың сенімді негізін қалайды. Қазақ халқының салт-дәстүрлері, әдет-ғұрыптары, мәдени мұрасы, ана тілі мен ауыз әдебиеті балалардың тұлғалық дамуына ықпал ететін қуатты тәрбиелік ресурстар болып саналады. Бұл құндылықтарды мектепке дейінгі ұйымдардың күнделікті жұмысына жүйелі енгізу арқылы қоғамға пайдалы, елін сүйетін және адал еңбек ететін азамат тәрбиелеуге мүмкіндік туады. Ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиеленген

ұрпақ тарихи жадын сақтай отырып заман талабына бейімделе алады. Мұндай ұрпақ қоғамның рухани жаңғыруына және мемлекеттің тұрақты дамуына қызмет етеді. Сондықтан тәрбиеші әрбір тәрбиелік іс-әрекетінде ұлттық құндылықтарды басшылыққа алып, олардың бала тұлғасының қалыптасуына ықпалын терең түсінуі қажет. Ұлттық тәрбие мен адал азамат ұғымдары өзара ажырамас байланыста қарастырылған жағдайда ғана тәрбиенің нәтижелілігі артады. Ел болашағының жарқын болуы бүгінгі бүлдіршіндердің қандай құндылықтармен тәрбиеленетініне тікелей байланысты. Осы тұрғыдан алғанда ұлттық құндылықтарды дәріптеу және оларды бала тәрбиесінің өзегіне айналдыру уақыт талабынан туындаған маңызды міндет болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Ахметова Ш. Мектептегі құндылыққа бағытталған білім беру жүйесі. – Алматы: Білім, 2021.
2. Қалиева Г. Адалдық пен әділдік – тұлға тәрбиесінің өзегі. – Астана: Педагогикалық зерттеу орталығы, 2022.

Есенова Асем Серикказиевна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

ОЙЫН АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ҚАБІЛЕТІН ДАМЫТУ

Аннотация: мақалада мектепке дейінгі жастағы балалардың танымдық қабілеттерін ойын арқылы дамытудың педагогикалық және психологиялық негіздері қарастырылады. Ойынның баланың ойлауын, зейінін, есте сақтауын, қиялын, тілін және шығармашылық белсенділігін дамытудағы маңызы ғылыми тұрғыдан талданады. Сонымен қатар заманауи білім беру жағдайында қолданылатын ойын технологияларының ерекшеліктері сипатталып, олардың баланың интеллектуалдық және тұлғалық дамуына ықпалы анықталады. Ойын әрекетін ұйымдастырудың тиімді жолдары мен тәрбиешінің кәсіби қызметіндегі рөлі айқындалады.

Кілт сөздер: ойын технологиясы, танымдық қабілет, мектепке дейінгі тәрбие, танымдық белсенділік, зейін, есте сақтау, ойлау, қиял, шығармашылық даму, бала тұлғасы.

Қазіргі қоғамның даму қарқыны білім беру жүйесіне жаңа талаптар қоюда. Заманауи білім кеңістігі тек белгілі бір білім көлемін меңгерген тұлғаны ғана емес, сонымен қатар өздігінен ойлай алатын, ақпаратты талдайтын, шығармашылық шешім қабылдайтын және жаңа жағдайларға бейімделе алатын азаматты тәрбиелеуді көздейді. Осы міндеттерді жүзеге асырудың алғашқы негіздері мектепке дейінгі кезеңде қаланады. Сондықтан баланың танымдық қабілеттерін дамыту мектепке дейінгі тәрбиенің басты бағыттарының бірі болып табылады.

Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ойын табиғи әрекет болып саналады. Бала қоршаған ортаны ойын арқылы танып, өз тәжірибесін кеңейтеді, әлеуметтік қарым-қатынастарды меңгереді және жаңа білімдерді игереді. Педагогикалық және психологиялық зерттеулер ойынның баланың жан-жақты дамуына ықпал ететінін дәлелдейді. Ойын барысында бала белсенді әрекет етеді, түрлі мәселелерді шешеді, салыстырады, талдайды және қорытынды жасайды. Осы үдерістердің барлығы танымдық қабілеттердің дамуына негіз болады.

Танымдық қабілет дегеніміз – адамның қоршаған ортаны танып-білуге, ақпаратты қабылдауға, өңдеуге және қолдануға мүмкіндік беретін психикалық қасиеттер жиынтығы.

Оның құрамына қабылдау, зейін, есте сақтау, ойлау, сөйлеу және қиял сияқты маңызды психикалық процестер кіреді. Мектепке дейінгі кезеңде аталған қабілеттердің қарқынды дамуы байқалады. Сондықтан осы кезеңде ұйымдастырылатын ойын әрекеттері баланың интеллектуалдық әлеуетін қалыптастыруда шешуші рөл атқарады.

Балалардың танымдық қабілеттерін дамытуда дидактикалық ойындардың мүмкіндіктері ерекше. Дидактикалық ойындар оқу мақсаттарына негізделіп ұйымдастырылады және белгілі бір білімдік міндеттерді шешуге бағытталады. Мұндай ойындар арқылы балалар түстерді, пішіндерді, сандарды, табиғат құбылыстарын және қоршаған ортадағы заңдылықтарды меңгереді. Сонымен қатар логикалық тапсырмалар, жұмбақтар, ребустар мен танымдық жаттығулар балалардың ойлау операцияларын жетілдіреді.

Ойын барысында баланың зейіні табиғи түрде дамиды. Қызықты ойын тапсырмалары балалардың назарын ұзақ уақыт сақтауға мүмкіндік береді. Әсіресе жарыс элементтері енгізілген ойындар балалардың белсенділігін арттырып, тапсырмаларды мұқият орындауға ынталандырады. Зейіннің тұрақтылығы мен шоғырлануы кейінгі оқу әрекетінде маңызды орын алатындықтан, ойын арқылы оны дамыту мектепке дейінгі тәрбиенің маңызды міндеттерінің бірі болып табылады.

Балалардың есте сақтау қабілетін жетілдіруде де ойын ерекше рөл атқарады. Әртүрлі заттарды есте сақтауға арналған тапсырмалар, суреттермен жұмыс, қозғалыс ойындары және сюжеттік жаттығулар баланың көру, есту және қимылдық есте сақтауын дамытады. Ойын арқылы алынған ақпарат бала санасында ұзақ сақталады, себебі ол жағымды эмоциялармен байланыста қабылданады.

Қиял мен шығармашылық ойлауды дамытуда сюжеттік-рөлдік ойындардың маңызы зор. Мұндай ойындар барысында балалар әртүрлі кейіпкерлердің рөлін орындап, өмірлік жағдаяттарды модельдейді. Олар өздерінің қиял әлемін құрып, жаңа бейнелер жасайды және шығармашылық шешімдер қабылдайды. Бұл баланың креативті ойлауын дамытып қана қоймай, болашақта кездесетін түрлі мәселелерді шешуге дайындайды.

Ойын арқылы сөйлеу мәдениеті мен коммуникативтік дағдылар да қалыптасады. Балалар ойын барысында өз ойларын жеткізуді, сұрақ қоюды, жауап беруді және құрдастарымен өзара әрекеттесуді үйренеді. Әсіресе драмалық ойындар мен театрландырылған қойылымдар сөздік қордың молаюына, байланыстырып сөйлеудің дамуына және тілдік белсенділіктің артуына ықпал етеді.

Қазіргі таңда ойын технологияларының мазмұны айтарлықтай жаңарып келеді. Білім беру тәжірибесінде геймификация элементтері кеңінен қолданылуда. Геймификация оқу тапсырмаларын ойын механикалары арқылы ұйымдастыруды көздейді. Ұпай жинау, марапаттау, деңгейлерден өту және виртуалды жетістіктер алу сияқты тәсілдер балалардың танымдық қызығушылығын арттырып, оқу әрекетін тартымды етеді. Бұл әдістер балалардың ішкі мотивациясын күшейтіп, белсенді қатысуына мүмкіндік береді.

Заманауи мектепке дейінгі ұйымдарда цифрлық ойындардың да мүмкіндіктері кеңінен пайдаланылуда. Интерактивті тақталар, білім беру платформалары және мультимедиялық бағдарламалар балалардың танымдық белсенділігін арттырады. Алайда цифрлық ойындар дәстүрлі ойындарды толық алмастырмауы тиіс. Олар баланың нақты тәжірибе арқылы білім алуына негізделген әрекеттермен үйлесімді түрде қолданылған жағдайда ғана тиімді нәтиже береді.

Ойын барысында балалардың зерттеушілік қабілеттері де қалыптасады. Түрлі тәжірибелер жасау, бақылау жүргізу, сұрақтарға жауап іздеу және болжамдар ұсыну арқылы балалар ғылыми танымның бастапқы элементтерін меңгереді. Мұндай ойындар олардың қоршаған ортаға деген қызығушылығын арттырып, танымдық дербестігін қалыптастырады.

Балалардың танымдық қабілеттерін дамытуда ұлттық ойындардың тәрбиелік әлеуеті де ерекше. Қазақ халқының ұлттық ойындары баланың қозғалыс белсенділігін арттырып қана қоймай, тапқырлыққа, зеректікке және жылдам ойлауға тәрбиелейді. Ұлттық ойындар арқылы балалар халқымыздың мәдени мұрасымен танысып, ұлттық құндылықтарды бойына сіңіреді.

Тәрбиешінің кәсіби шеберлігі ойын әрекетінің тиімділігін анықтайтын негізгі факторлардың бірі болып табылады. Тәрбиеші ойынның мазмұнын балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес таңдап, олардың қызығушылықтарын ескеруі қажет. Сонымен қатар әрбір ойын нақты педагогикалық мақсатқа бағытталып, баланың танымдық дамуына ықпал етуі тиіс. Шығармашылықпен ұйымдастырылған ойын әрекеті балалардың белсенділігін арттырып, білімді саналы меңгеруге мүмкіндік береді.

Қазіргі білім беру жүйесінде баланың тұлғалық дамуына бағытталған тәсілдер басымдыққа ие. Осы тұрғыдан алғанда ойын технологиялары танымдық қабілеттерді дамытудың әмбебап құралы болып табылады. Ойын барысында бала өзін еркін сезінеді, өз мүмкіндіктерін байқап көреді, қоршаған ортаны зерттейді және жаңа білімдерді белсенді түрде меңгереді. Мұндай тәжірибе оның интеллектуалдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуына кешенді әсер етеді.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесінде ойын баланың танымдық қабілеттерін дамытудың ғана емес, оның метатанымдық дағдыларын қалыптастырудың маңызды құралы ретінде қарастырылады. Метатанымдық қабілеттер дегеніміз – баланың өз ойлау әрекетін түсінуі, бақылауы және бағалай алуы. Ойын барысында бала тапсырманы қалай орындағанын, қандай тәсілді қолданғанын және нәтижеге қалай жеткенін талдай бастайды. Бұл өз кезегінде саналы ойлау мәдениетінің қалыптасуына ықпал етеді. Болашақта мұндай дағдылар баланың өздігінен білім алуына және күрделі мәселелерді шешуіне негіз болады.

Балалардың танымдық дамуына әсер ететін маңызды факторлардың бірі – сенсорлық тәжірибе. Сенсорлық ойындар арқылы балалар заттардың түсін, пішінін, көлемін, құрылымын және қасиеттерін ажыратуды үйренеді. Құммен, сумен, табиғи материалдармен, түрлі конструкторлармен ұйымдастырылатын ойындар балалардың қабылдау дәлдігін арттырып, қоршаған орта туралы түсініктерін кеңейтеді. Ғылыми зерттеулер сенсорлық тәжірибенің бай болуы кейінгі интеллектуалдық даму көрсеткіштеріне оң әсер ететіндігін дәлелдейді.

Заманауи педагогикада STEAM элементтерін ойын әрекетімен ықпалдастыру ерекше маңызға ие болып отыр. STEAM тәсілі ғылым, технология, инженерия, өнер және математиканы өзара байланыстыра оқытуға негізделген. Мектепке дейінгі кезеңде бұл бағыт қарапайым тәжірибелер, құрастыру ойындары, логикалық тапсырмалар және зерттеу әрекеттері арқылы жүзеге асырылады. Мұндай ойындар балалардың себеп-салдарлық байланыстарды түсінуіне, мәселелерді шешу қабілеттерінің қалыптасуына және зерттеушілік қызығушылығының артуына ықпал етеді.

Ойын әрекетінің тағы бір маңызды ерекшелігі – баланың ақпараттық сауаттылығының бастапқы негіздерін қалыптастыру мүмкіндігі. Қазіргі балалар цифрлық ортада өсіп келе жатқандықтан, олардың ақпаратпен жұмыс жасау мәдениетін ерте жастан дамыту қажеттілігі туындауда. Танымдық ойындар барысында балалар ақпаратты салыстыруды, сұрыптауды, қарапайым қорытындылар жасауды үйренеді. Бұл дағдылар кейінгі оқу кезеңдерінде сыни ойлаудың қалыптасуына негіз болады.

Балалардың танымдық белсенділігін арттыруда ашық ойын ортасының рөлі ерекше. Ашық ойын ортасы баланың өз қызығушылығына сәйкес әрекет түрін таңдауына мүмкіндік береді. Мұндай жағдайда бала сыртқы нұсқауларды күтпей, өз бетінше шешім қабылдап, зерттеу жұмыстарын ұйымдастырады. Педагогтар мұндай ортаның баланың дербестігін, бастамашылдығын және ішкі мотивациясын дамытуға ықпал ететіндігін атап көрсетеді. Сондықтан қазіргі балабақшаларда дамытушы ортаны ұйымдастыру мәселесіне ерекше көңіл бөлінуде.

Ойын арқылы балалардың танымдық қабілеттерін дамытуда табиғатпен өзара әрекетке негізделген экологиялық ойындардың мүмкіндіктері де кең. Табиғи ортада ұйымдастырылған бақылау ойындары, зерттеу тапсырмалары және тәжірибелік әрекеттер балалардың қоршаған әлемге деген қызығушылығын арттырады. Табиғат құбылыстарын бақылау барысында балалар салыстыру, талдау, болжау және қорытынды жасау сияқты ойлау операцияларын меңгереді. Сонымен қатар экологиялық ойындар баланың табиғатқа деген жауапкершілік қатынасын қалыптастырады.

Халықаралық зерттеулер көрсеткендей, еркін ойынға жеткілікті уақыт бөлінген балалардың шығармашылық ойлау деңгейі жоғары болады. Еркін ойын барысында бала дайын үлгілермен шектелмейді, өз идеяларын жүзеге асырады және жаңа шешімдер іздейді. Бұл оның интеллектуалдық икемділігін арттырып, стандартты емес ойлау қабілеттерін дамытады. Сондықтан заманауи мектепке дейінгі білім беру бағдарламаларында еркін ойынға ерекше мән берілуде.

Танымдық қабілеттердің дамуына әлеуметтік өзара әрекетке негізделген ойындардың әсері де зор. Құрдастарымен бірге ойнау барысында балалар пікір алмасуды, өз көзқарасын дәлелдеуді және ұжымдық шешім қабылдауды үйренеді. Мұндай тәжірибе коммуникативтік құзыреттілікті дамытып қана қоймай, әлеуметтік интеллектінің қалыптасуына ықпал етеді. Әлеуметтік интеллект қазіргі қоғам жағдайында табысты тұлға қалыптастырудың маңызды көрсеткіштерінің бірі болып саналады.

Ойын технологияларының болашағы жасанды интеллект пен цифрлық білім беру ресурстарын қолданумен де байланысты. Бүгінде әлемнің көптеген елдерінде балалардың жас ерекшеліктеріне бейімделген интерактивті ойын платформалары әзірленуде. Олар әр баланың қабілет деңгейін ескеріп, тапсырмаларды дараландырып ұсынуға мүмкіндік береді. Мұндай технологиялар танымдық белсенділікті арттырудың жаңа мүмкіндіктерін ашқанымен, олар дәстүрлі ойын әрекеттерін толық алмастыра алмайды. Сондықтан педагогикалық тәжірибеде цифрлық және дәстүрлі ойындардың үйлесімді байланысын сақтау маңызды болып қала береді.

Осылайша, ойын мектепке дейінгі жастағы балалардың танымдық қабілеттерін дамытудың ең тиімді педагогикалық құралдарының бірі болып табылады. Ойын арқылы балалардың зейіні, есте сақтауы, ойлауы, қиялы, сөйлеуі және шығармашылық белсенділігі қарқынды дамиды. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда ойын технологияларын мақсатты әрі жүйелі қолдану баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз етудің маңызды шарты болып табылады. Болашақта білімді, белсенді және шығармашыл тұлға қалыптастыру үшін ойынның тәрбиелік және дамытушылық мүмкіндіктерін толық пайдалану қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Смирнова Е.О. Детская психология: развитие ребенка от рождения до семи лет. – Москва: КНОРУС, 2021. – 312 с.

2. Короткова Н.А. Образовательный процесс в группах детей дошкольного возраста. – Москва: Линка-Пресс, 2019. – 256 с.

3. Михайленко Н.Я., Короткова Н.А. Организация сюжетной игры в детском саду. – Москва: Академический проект, 2018. – 224 с.

4. Веракса Н.Е., Веракса А.Н. Познавательное развитие дошкольников. – Москва: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2020. – 144 с.

5. Савенков А.И. Исследовательская деятельность дошкольников. – Москва: Национальное образование, 2021. – 240 с.

6. Поддьяков Н.Н. Психическое развитие и саморазвитие ребенка-дошкольника. – Санкт-Петербург: Речь, 2019. – 280 с.

7. Белошистая А.В. Развитие логического мышления дошкольников. – Москва: ИНФРА-М, 2020. – 198 с.

Умбетжанова Динара Рамазановна
Тәрбиеші
№15 "Айгөлек" бөбекжай - бақшасы
Жетісу облысы, Талдықорған қаласы

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ СӨЙЛЕУ ТІЛІН ДАМЫТУ ӘДІСТЕРІ

Аннотация: мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамытудың ғылыми-педагогикалық негіздері қарастырылады. Баланың тілдік құзыреттілігін қалыптастырудағы сөйлеу әрекетінің маңызы айқындалып, сөздік қорды байыту, байланыстырып сөйлеуді қалыптастыру, дыбыстық мәдениетті дамыту және коммуникативтік дағдыларды жетілдірудің тиімді әдістері талданады. Сонымен қатар мектепке дейінгі ұйымдарда қолданылатын заманауи технологиялар мен инновациялық тәсілдердің ерекшеліктері сипатталып, тәрбиешінің кәсіби қызметіндегі рөлі анықталады.

Кілт сөздер: сөйлеу тілі, тіл дамыту, мектепке дейінгі тәрбие, байланыстырып сөйлеу, сөздік қор, коммуникация, тілдік құзыреттілік, сөйлеу мәдениеті, мектепке дейінгі білім беру, тәрбиеші.

Қазіргі білім беру жүйесінің басты мақсаттарының бірі – тұлғаның жан-жақты дамуына жағдай жасау. Осы міндеттердің ішінде мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамыту ерекше маңызға ие. Себебі тіл – баланың қоршаған ортамен қарым-қатынас жасау құралы ғана емес, оның ойлау қабілетінің, танымдық белсенділігінің және әлеуметтік бейімделуінің негізгі көрсеткіші болып табылады. Баланың тілдік дамуы оның интеллектуалдық, эмоционалдық және тұлғалық қалыптасуымен тығыз байланысты. Сондықтан мектепке дейінгі кезеңде сөйлеу тілін мақсатты түрде дамыту білім беру үдерісінің маңызды бағыты ретінде қарастырылады.

Ғылыми зерттеулерге сәйкес мектепке дейінгі жас тілдің қарқынды дамитын кезеңі болып табылады. Осы уақытта баланың сөздік қоры тез көбейіп, сөйлем құрау дағдылары қалыптасады, грамматикалық құрылымдарды меңгеру белсенді жүреді. Егер бұл кезеңде баланың тілдік ортасы бай әрі дамытушы сипатта болса, оның сөйлеу мәдениеті жоғары деңгейде қалыптасады. Керісінше жағдайда тілдік дамуда қиындықтар туындауы мүмкін. Сондықтан тәрбиеші балалардың сөйлеу белсенділігін арттыратын қолайлы тілдік орта ұйымдастыруы қажет.

Балалардың сөйлеу тілін дамытудағы негізгі міндеттердің бірі – сөздік қорды байыту. Сөздік қордың жеткілікті болуы баланың ойын еркін жеткізуіне, қоршаған орта құбылыстарын түсінуіне және жаңа ақпаратты меңгеруіне мүмкіндік береді. Сөздік жұмысы күнделікті ұйымдастырылған оқу қызметінде ғана емес, серуен кезінде, ойын барысында, бақылау жұмыстарында және тұрмыстық әрекеттерде де жүйелі жүргізілуі тиіс. Балаларды жаңа сөздермен таныстыру кезінде олардың мағынасын түсіндіріп қана қоймай, сол сөздерді сөйлеу барысында қолдануға мүмкіндік жасау маңызды.

Сөйлеу тілін дамытудағы маңызды бағыттардың бірі – байланыстырып сөйлеуді қалыптастыру. Байланыстырып сөйлеу баланың өз ойын жүйелі түрде жеткізе алуымен сипатталады. Бұл дағды әңгіме құрастыру, сурет бойынша мазмұндау, оқиғаларды ретімен баяндау және сұрақтарға толық жауап беру барысында дамиды. Байланыстырып сөйлеудің қалыптасуы баланың логикалық ойлауымен тығыз байланысты болғандықтан, бұл жұмыс кешенді түрде жүргізілуі қажет.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамытуда көркем әдебиеттің тәрбиелік және дамытушылық мүмкіндіктері ерекше. Ертегілер, әңгімелер, өлеңдер және мақал-мәтелдер балалардың сөздік қорын байытып қана қоймай, олардың тіл мәдениетін қалыптастырады. Көркем шығармаларды тыңдау барысында балалар әдеби тіл нормаларын

меңгереді, жаңа сөздерді үйренеді және байланыстырып сөйлеу дағдыларын дамытады. Сонымен қатар әдеби кейіпкерлердің әрекеттерін талдау баланың сыни ойлау қабілетін жетілдіреді.

Сөйлеу тілінің дамуына ойын әрекеті де үлкен әсер етеді. Ойын мектепке дейінгі жастағы балалардың жетекші әрекеті болғандықтан, тіл дамыту жұмыстарының басым бөлігі ойын технологиялары арқылы жүзеге асырылуы тиіс. Сюжеттік-рөлдік ойындар, дидактикалық ойындар, сөздік ойындар және театрландырылған әрекеттер балалардың сөйлеу белсенділігін арттырып, қарым-қатынас жасау қажеттілігін қалыптастырады. Әсіресе рөлдік ойындар барысында балалар түрлі әлеуметтік жағдаяттарды бейнелеп, жаңа сөздерді табиғи жағдайда қолдануға мүмкіндік алады.

Қазіргі педагогикалық тәжірибеде театрландырылған әрекеттер сөйлеу тілін дамытудың тиімді әдістерінің бірі ретінде қарастырылады. Балалар белгілі бір кейіпкердің рөлін орындау барысында мәтінді есте сақтауға, дауыс ырғағын дұрыс қолдануға және өз ойын мәнерлі жеткізуге үйренеді. Театрландырылған ойындар сөйлеудің эмоциялық реңкін дамытуға, тілдік белсенділікті арттыруға және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға ықпал етеді.

Мектепке дейінгі кезеңде дыбыстық мәдениетті қалыптастыру да маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Дұрыс дыбыстау, анық сөйлеу және тілдік аппараттың үйлесімді жұмысы кейінгі оқу әрекетінде маңызды рөл атқарады. Осы мақсатта артикуляциялық жаттығулар, тыныс алу гимнастикасы, тіл жаттықтыру ойындары және жаңылтпаштар кеңінен қолданылады. Мұндай жұмыстар балалардың дыбыстарды дұрыс айтуына және сөйлеу анықтылығының қалыптасуына көмектеседі.

Балалардың тілдік дамуына ақпараттық-коммуникациялық технологиялар да жаңа мүмкіндіктер ұсынып отыр. Интерактивті тақталар, мультимедиялық бағдарламалар, электрондық кітаптар және аудио материалдар балалардың қызығушылығын арттырып, тілдік материалдарды көрнекі түрде қабылдауына мүмкіндік береді. Дегенмен цифрлық құралдар тірі қарым-қатынасты алмастырмай, оны толықтырушы құрал ретінде пайдаланылуы тиіс.

Қазіргі кезде мектепке дейінгі білім беру саласында коммуникативтік тәсіл кеңінен қолданылуда. Бұл тәсіл балалардың сөйлеу тілін нақты қарым-қатынас жағдайларында дамытуға негізделген. Балалар түрлі жағдаяттарда сұрақ қоюға, пікір білдіруге, өз көзқарасын қорғауға және диалог жүргізуге үйренеді. Коммуникативтік ортада ұйымдастырылған жұмыстар сөйлеу белсенділігін арттырып, тілдік кедергілердің алдын алады.

Отбасы баланың тілдік дамуына тікелей әсер ететін маңызды әлеуметтік орта болып табылады. Баламен жиі әңгімелесу, бірге кітап оқу, сұрақтарға жауап беру және оның пікірін тыңдау сөйлеу тілінің табиғи дамуына ықпал етеді. Сондықтан тәрбиеші ата-аналармен бірлесе жұмыс жүргізіп, отбасы жағдайында тіл дамыту бойынша әдістемелік кеңестер беріп отыруы қажет.

Қазіргі ғылыми зерттеулер тілдік даму мен эмоционалдық дамудың өзара байланысын дәлелдейді. Бала өз сезімдерін сөз арқылы жеткізе алған сайын оның эмоционалдық интеллектісі де дами түседі. Осыған байланысты балаларды өз ойларын еркін айтуға, сезімдерін сипаттауға және пікір алмасуға үйрету маңызды. Мұндай жұмыстар олардың әлеуметтік бейімделуіне де оң әсер етеді.

Сөйлеу тілін дамыту жұмыстары мектепке дейінгі ұйымдағы барлық білім беру салаларымен ықпалдастырылған жағдайда жоғары нәтиже береді. Қоршаған ортамен таныстыру, музыка, бейнелеу өнері, дене тәрбиесі және ойын әрекеттері барысында да балалардың сөйлеу белсенділігі жүйелі түрде қолдау табуы қажет. Кешенді ұйымдастырылған жұмыс тілдік дамудың тиімділігін арттырады және баланың жан-жақты қалыптасуына жағдай жасайды.

Соңғы жылдары мектепке дейінгі педагогика ғылымында сөйлеу тілін дамыту мәселесі функционалдық сауаттылық ұғымымен тығыз байланыста қарастырылуда. Функционалдық сауаттылық баланың алған білімін күнделікті өмірде қолдана алу қабілетін білдіреді. Осы тұрғыдан алғанда мектеп жасына дейінгі кезеңде баланың тек сөздік қорын көбейту жеткіліксіз, сонымен қатар оның тілдік құралдарды түрлі жағдаяттарда тиімді пайдалана білу

дағдыларын қалыптастыру маңызды болып табылады. Баланың өз ойын анық жеткізуі, сұрақтарға толық жауап беруі, өз пікірін дәлелдеуі және қоршаған адамдармен еркін қарым-қатынас орнатуы болашақ функционалдық сауаттылықтың негізін қалайды.

Қазіргі зерттеулер ерте жастағы тілдік дамудың нейропсихологиялық негіздеріне ерекше назар аударуда. Ғалымдардың пікірінше, мектепке дейінгі кезеңде баланың ми құрылымдары өте жоғары қарқынмен дамиды және дәл осы уақытта тілдік ортаның сапасы ерекше маңызға ие болады. Баламен белсенді диалог жүргізу, сұрақтар қою, оқиғаларды талқылау және оның пікірін тыңдау мидың сөйлеуге жауап беретін аймақтарының белсенді жұмыс істеуіне ықпал етеді. Сондықтан тәрбиеші балалардың сөйлеу белсенділігін арттыратын интерактивті қарым-қатынас ортасын құруы қажет.

Балалардың сөйлеу тілін дамытуда мнемотехника әдістерінің мүмкіндіктері де жоғары бағалануда. Мнемотехника – ақпаратты есте сақтауды жеңілдететін арнайы тәсілдер жүйесі. Мектепке дейінгі ұйымдарда мнемокестелер, шартты белгілер, суретті сызбалар және символдар арқылы балаларға әңгіме құрастыру, өлең жаттау немесе оқиғаларды мазмұндау жұмыстары жүргізіледі. Бұл әдіс балалардың байланыстырып сөйлеуін дамытып қана қоймай, олардың есте сақтау қабілетін, логикалық ойлауын және сөздік қорын байытуға мүмкіндік береді.

Тілдік дамудың маңызды құрамдас бөліктерінің бірі – сұрақ қою мәдениетін қалыптастыру. Зерттеулер көрсеткендей, сұрақ қоя білетін балалардың танымдық белсенділігі жоғары болады. Сондықтан қазіргі педагогикада балалардың тек жауап беруіне емес, сұрақ құрастыруына да ерекше көңіл бөлінеді. «Неліктен?», «Қалай?», «Не үшін?» деген сұрақтар арқылы балалар қоршаған ортаны тереңірек танып, өз ойларын нақтылауға үйренеді. Мұндай жұмыстар сөйлеу белсенділігін арттырумен қатар, сыни ойлау дағдыларының қалыптасуына ықпал етеді.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамытуда медиабілім беру элементтерін қолдану өзекті бағыттардың біріне айналуда. Қазіргі балалар ақпараттық кеңістікте өмір сүретіндіктен, олар әртүрлі визуалды және аудиоматериалдарды күнделікті қабылдайды. Осы жағдайды ескере отырып, тәрбиешілер балалармен бірге қысқа бейнежазбаларды талдау, суреттер бойынша пікір айту, аудиомәтіндерді тыңдап мазмұндау сияқты жұмыстар ұйымдастыра алады. Мұндай әрекеттер балалардың тыңдалым және айтылым дағдыларын жетілдіреді.

Сөйлеу тілін дамытуда эмоциялық сөздікті қалыптастыру ерекше маңызға ие. Көптеген балалар өз сезімдерін нақты сипаттай алмайды, сондықтан олар эмоцияларын әрекет арқылы көрсетеді. Тәрбиеші балаларды «қуаныш», «реніш», «таңдану», «мақтаныш», «алаңдау», «ризашылық» сияқты сөздерді қолдануға үйрету арқылы олардың эмоционалдық интеллектісін дамыта алады. Эмоциялық сөздік қоры бай бала өз сезімдерін дұрыс жеткізіп, құрдастарымен және ересектермен тиімді қарым-қатынас жасай алады.

Заманауи педагогикалық тәжірибеде балалардың әңгімелеу дағдыларын дамытуға бағытталған сторителлинг технологиясы кеңінен қолданылуда. Сторителлинг – оқиғаларды әсерлі түрде баяндау өнері. Бұл әдіс арқылы балалар өз өмірінен мысалдар келтіріп, оқиғаларды ретімен баяндауға, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін сипаттауға және қорытынды жасауға үйренеді. Мұндай жұмыстар сөйлеудің логикалық құрылымын жетілдіріп, баланың тілдік шығармашылығын дамытады.

Балалардың көптілді ортада тәрбиеленуі де қазіргі білім беру жүйесінің маңызды ерекшеліктерінің бірі болып табылады. Көптілді білім беру жағдайында сөйлеу тілін дамыту жұмыстары әр тілдің коммуникативтік қызметін ескере отырып ұйымдастырылуы қажет. Баланың ана тіліндегі сөйлеу дағдылары неғұрлым жақсы қалыптасса, басқа тілдерді меңгеруі де соғұрлым тиімді болады. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда ана тілін дамытуға ерекше көңіл бөлінуі тиіс.

Тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігі сөйлеу тілін дамыту жұмыстарының сапасына тікелей әсер етеді. Заманауи педагог балалардың сөйлеу белсенділігін қолдайтын серіктес, бағыттаушы және ұйымдастырушы рөлін атқарады. Ол балаларға дайын ақпарат беруші емес,

олардың тілдік тәжірибесін байытушы тұлға болуы тиіс. Осындай педагогикалық ұстаным баланың табиғи тілдік дамуын қамтамасыз етіп, оның коммуникативтік әлеуетін толық ашуға мүмкіндік береді.

Жалпы алғанда, мектеп жасына дейінгі кезеңдегі сөйлеу тілін дамыту жұмыстары баланың болашақ оқу жетістіктерінің, әлеуметтік бейімделуінің және тұлғалық қалыптасуының маңызды алғышарты болып табылады. Сондықтан қазіргі білім беру жағдайында тіл дамыту мәселесі тек жеке сабақтардың шеңберінде емес, балабақша өмірінің барлық бағыттарында жүйелі түрде жүзеге асырылуы қажет.

Осылайша, мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамыту олардың интеллектуалдық және әлеуметтік дамуының маңызды алғышарты болып табылады. Тәрбиешінің кәсіби шеберлігі, дамытушы тілдік ортаның ұйымдастырылуы, ойын технологияларының тиімді қолданылуы және отбасы мен балабақша арасындағы ынтымақтастық балалардың тілдік құзыреттілігін қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда сөйлеу тілін дамыту жұмыстары жүйелі, мақсатты және ғылыми негізде ұйымдастырылуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Нищева Н.В. Современная система коррекционной работы в группе компенсирующей направленности для детей с нарушениями речи. – Санкт-Петербург: Детство-Пресс, 2023. – 624 с.

2. Ушакова О.С. Теория и практика развития речи дошкольников. – Москва: Сфера, 2021. – 288 с.

3. Гербова В.В. Развитие речи в детском саду. Методические рекомендации. – Москва: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2022. – 112 с.

Журналдың құрылтайшысы және иесі:
«BAYANDY» жеке кәсіпкерлігіне қарасты «KEMENGER» ғылыми-әдістемелік орталығы.

Учредитель и собственник журнала:
Научно-методический центр «KEMENGER», относящийся к индивидуальному предпринимателю «BAYANDY».

Журнал 2023 жылдың тамыз айынан бастап жарық көруде.
Басылым 1 айда 4 рет шығады.
Журнал Қазақстан Республикасының Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің Ақпарат комитеті 2023 жылғы 12 маусымдағы Мерзімді баспасөз басылымын, ақпараттық агенттікті және желілік басылымды есепке қоюы туралы куәлігі № KZ92VPY00071802 берілген.

Журнал издается с августа 2023 года.
Периодичность выпуска — 4 раза в месяц.
Журнал выдан комитетом информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан № KZ92VPY00071802 о постановке на учет периодического печатного издания, информационного агентства и сетевого издания от 12 июня 2023 года.

Құрметті оқырмандар мен авторлар!
Журналда жарияланған материалдар редакцияның көзқарасын білдірмейді. Фактілер мен мәліметтердің анықтығына, сондай-ақ стилистикалық қателерге авторлар жауапты. Журналға шыққан материалдарды редакцияның келісімінсіз көшіріп басуға болмайды. Редакция материалдарды қабылдамауға құқылы.

Уважаемые читатели и авторы!
Опубликованные в журнале материалы не отражают точку зрения редакции. Ответственность за достоверность фактов и сведений в публикациях, а также за стилистические
ошибки несут авторы. Перепечатка материалов, опубликованных в журнале, допускается только с согласия редакции. Редакция оставляет за собой право отклонять материалы.

Мекенжайы:
100012, Қарағанды қ.,
Н. Назарбаев даңғ., 19.
E-mail: kemengerustaz.kz@mail.ru
Инстаграм: kemengerustaz.kz
Сайт: kemenger-ustaz.kz
WhatsApp +77009700098
+77711812303
Басуға 16.05.2026 ж. қол қойылды.

Пішім 60*90 1/8
ш.б.т. - 26. RISO басылым.
Таралымы - 50 дана.

«BAYANDY» жеке кәсіпкерлігіне қарасты «KEMENGER» ғылыми-әдістемелік орталығының полиграфиялық қызметтер бөлімінде басылып шығарылды.

Наш адрес:
100012, г. Караганда,
пр. Н. Назарбаева, 19.
E-mail: kemengerustaz.kz@mail.ru
Инстаграм: kemengerustaz.kz
Сайт: kemenger-ustaz.kz
WhatsApp +77009700098
+77711812303
Подписано в печать 16.05.2026 г.

Формат 60*90 1/8
усл.печ.л. - 26. Печать RISO.
Тираж - 50 экз.

Отпечатано в полиграфическом отделе НМЦ «KEMENGER» ИП «BAYANDY».

ÚZDIK TÁRBIESHI JÝRNALY

Ұстаз – уақыттан озық тұратын тұлға.
Ол бүгін үйретіп қана қоймайды – ертең ойлайтын, болашаққа бағыттайтын адам.
Әр шәкірттің тағдыры – ұстаз қолындағы беймәлім бір жұлдыз.

Сол жұлдыздың жарқырауы – ұстаздың шынайы еңбегіне байланысты.

Баланың жанын түсінетін жан – Тәрбиеші

Тәрбиеші – тек қарайтын емес, қамқор болатын адам. Ол баланың ішкі әлемін сөзсіз ұғып, кішкентай сезімдерге үлкен жауапкершілікпен қарайды. Әр қимылы, әр сөзі – бала тәрбиесіне әсер ететін маңызды сәт.

Тәрбиеші – мейірім мен сабырдың символы. Баланың алғашқы қадамына сүйеніш болу – ол үшін үлкен бақыт.

Нағыз тәрбиеші тәртіпті үйретіп қана қоймай, сенімділік сыйлап, тұлға болуға жетелейді. Себебі ол – жүрекпен жұмыс істейтін нағыз маман.

QR-кодты сканерлеу арқылы бізбен тікелей байланысқа шыға аласыз.
Вы можете связаться с нами напрямую, отсканировав QR-код.